LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lamberga, DP Camp Erlangen, Oberst Drausnick-Str. 1. Printer: Ulmer & Ungehsuer, Ludwigsburg, Körnerstr. 16. Published twice weekly. Circulation 11.000

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 82 (306)
Sestd., 1949. g. 13. augustā.
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenais redaktors: V. Lamberga; galv. red. vietnieki: M. Cullītis un A. Kļāvsons. Redaktori: A. Bolšteins, Fr. Igals, J. Jēkabsons, F. Krusa, B. Kiselis, H. Mindenbergs, A. Ozols, E. Raisters, L. Švarcs. Redakcijas adrese: Esslingen/N., Uhlandstr. 8, tel. 17339.

VISPIRMS BŪTU JĀVIENOJĀS PAR EIROPAS VALDĪBU

Bet Eiropas padomes pirmie soļi vēl nedroši un nenoteikti

Strasburga (I). — Virs Strasburgas universitātes, pilsētas valdes nama un daudzām viesnīcām plīvo apvienotās Eiropas jaunais karogs — zaļā burts E baltā laukā. Unijas desmit dibinātāju valstu karogiem universitātes aulā bija pievienoti Grieķijas, Turcijas un Islandes karogi, kad trešdienas pēcpusdienā tur savā pirmajā sēdē pulcējās Eiropas konsultatīvās padomes 101 locekļi. Novērot vēsturisko notikumu, universitātes priekšā bija sapulcējušies tūkstošiem ļaužu, kas jūsmīgām ovācijām sveica pazīstamos, politiķus. Sevišķus sumināJumus izpelnījās Vinstons Čerčils un Francijas parlamenta prezidents Erio. Pašā sēžu zālē noskaņojums bija mazāk paceltš. Izpalika gaidītā Čerčila runa, un delegāti šķīrās tālu pēc atklāšanas runas, ko teica Eduards Erio.

Cerība un laba griba apgaro Eiropas parlamenta deputātus, kas sanākuši, lai rādītu pasaulei jaunas sadarbības ceļu. Viņi arī nesēž vairs atsevišķu valstu grupās, bet savu uzvārdu alfabētiskā kārtībā, ar ko formāli pasvītrota viņu personīgā lemšanas brīvība. Ja parlamenta pirmā sēde tomēr vēl bija bāla un nesniedza to, ko nó tās gaidīja, tad tas pa daļai izskaidrojams ar domstarpībām, kas iepriekšējās divi dienās bija izpaudušās ārlietu ministru komitejas sēdēs. Bija savādi, ka pirmajā sēdē nevarēja arī vienoties par pastāvīga prezidija sastāvu un atlika tā izvēlēšanu uz nākošo.

Ministru komitejā, kas nodarbojās ar darba kārtības izstrādāšanu parlamentam, divi dienas dzīvi debatēja par to, kādus tematus komiteja īsteni var celt priekšā konsultatīvās padomes kompetencēm. Pēc Anglijas viedokļa ministru komitejai iespējami cieši jākontrolē parlamenta darbība, kurpretim Francija tajā gribētu redzēt patiešām brīvas deputātu gribas izpaudumu.

Parlamenta pirmajai sesijai paredzēti trīs konkrēti darba kārtības punkti: sociāli jautājumi, Eiropas saimnieciskais stāvoklis un kultūras problēmas. Bija paredzēts vēl ceturtais — par cilvēku tiesībām un fundamentālām brīvībām, bet to ar balsu vairākumu noraidīja par lielu pārsteigumu daudziem deputātiem.

Vislielākā ievērība Strasburgā koncentrējas ap Čerčila personu, Eiropas vienības garīgo tēvu. Visas redzamākās personas Strasburgā sacentās, piedāvājot Čerčilam savus dzīvokļus tam laikam, kamēr tas uzturēsies pilsētā. Bij. premjērs izvēlējās kādu vasarnīcu pilsētas tuvākā apkārtnē, un viņa pirmais darbs pēc ierašanās tajā bija pukņu apkopšana lielajā vasarnīcas dārzā. Čerčils katēgoriski atteicās kandidēt uz Eiropas parlamenta prezidenta amatu, kaut gan tas viņam pēc taisnības pienāktos vairāk nekā kādam citam. Kad parlaments vēl nebija sanācis, par viņa eventuālajiem prezidentiem minēja Spāku, van Zēlandu vai grāfu Sforcu.

Atklājot konsultatīvās padomes sesiju, tās pagaidu prezidents Erio uzsvēra, ka Eiropas vienības kustībai nav militāru nolūku un tā nevēršas ne pret vienu citu valsti vai varu. „Kaut mums būs jārisina problēmas par Eiropas dzīvību un nāvi, nevar būt runas, ka šī sanāksme nozīmētu militāras alianses gatavošanu. Eiropas tautas šajā sanāksmē vienojušās brīvības un tiesību aizstāvēšanai, kas ir visas cilvēces kultūras vērtīgākie ieguvumi." Tad Erio izjustiem vārdiem cildināja Eiropas vienības ierosinātāju Čerčilu, „kuram pateicību parādā katrs cilvēks, kas cieni brīvību." Čerčils pierādījis, ko spēj cilvēka enerģija. Tragisku pārdzīvojumu laikos viņš uz saviem pleciem iznesis visas pasaules nastas.

Pēdējās nedēļās prese daudz rakstīja par Vācijas pieaicināšanu Eiropas padomē. Sagaidīja, ka par to spriedīs arī ministru komiteja. Bet izrādās, ka Vācijai tomēr laikam vēl būs jāpaciešas, tas mazākais izriet no tās Erio runas daļas, kurā viņš pieskārās šai problēmai. „Vācijas jautājums ir visai delikāts," teica Erio, „un tieši tanī domas stipri dalās. Mēs labi zinām, kādā mērā vācu zinātnieki, dzejnieki un literāti kuplinājuši civilizāciju un kultūru un ja visa Vācija būtu sekojusi Kanta, Gētes, Hegela un Bēthovena parauglem, mums būtu viegli ar to sastrādāt arī liberālas Eiropas dibināšanā." Noraksturojis vācu antisemītismu un politisko neiecietību, Erio atzina, ka vāciešiem pašiem tagad jāpierāda, ka tie prot sadzīvot ar saviem kaimiņiem.

Pievēršoties saimnieciskām grūtībām, Erio aizrādīja, ka dažās Eiropas valstīs tagad novērojamā labklājība esot māksliga, par ko jāpateicoties Maršala plānam. Eiropas parlamentam te jāradot izeja, jāatrodot ceļi un līdzekļi ciešajai sadarbībai ar ASV, lai vienreiz izbēgtu no mūžīgā deficita.

Saprotams, ka lielu vērību notikumiem Strasburgā pievērš arī prese. Londonas konservatīvo organs Daily Telegraph raksta, ka Eiropas vienība nebūt nav utopija un sapnis. Šī vienība kādreiz jau faktiski pastāvēja Romas imperijas laikā un izpaužas arī kristīgajā baznīcā. Jauno organu uzdevums tagad ir Eiropas pilsoņu definēšana atbilstoši jauno laiku garam un saimnieciskā attiecību sistēmas reforma. Times atzīst, ka Strasburgas parlamentam un Eiropas ūnijai ir savi specifiski uzdevumi, un cer, ka tie nenonāks kollīzijā ar Atlantijas pakta programmu. Parīzes Le Monde raksta: „Vispirms būtu jāvienojas par Eiropas valdību. Tā kā par pastāvošo valdību likvidēšanu nevar būt runas, tad atliek noskaidrot, kādos apmēros iespējama tagadējo valdību suverēnitātes ierobežošana. Jāizstrādā plāni, kas akceptam iesniedzami attiecīgām valdībām."

Par Eiropas padomes prezidentu vienbalsīgi ceturtdien ievēlēja bij. Beļģijas ministru prezidentu un ārlietu ministru Polu Anrī Spāku. Viņš bija Čerčila ieteiktais kandidāts un, kā vēlēšanas to rādīja, patiesi arī bauda visa Eiropas jaunā parlamenta uzticību.

ASV ieroču lielākā daļa Francijai

Vašingtona (B). — ASV ģenerālštābu priekšnieki pēc nepilnu divu dienu atpūtas trešdien senātā deva pārskatu par vērojumiem un atzinumiem apmeklējumā Frankfurtē, Londonā, Parīzē un Vīnē. ASV armijas ģenerālštāba priekšnieks ģen. Bredlijs paziņoja, ka pēc ASV speciālistu atzinumiem Trūmena ieroču palīdzības programmas lielākā daļa būtu virzāma uz Franciju.

„Mūsu ceļojumā mēs guvām pārliecību," teica Bredlijs, „ka Francija ir tā nācija, kam pašlaik visvairāk vajadzīgi ieroči. Kamēr Lielbritānija var lepoties ar saviem gaisa spēkiem un arī tās flote ir kaujas spējīga, Francijai viņas aizsardzības spēku kodols ir sauszemes armija, kurai trūkst apbruņojuma." ASV gaisa spēku ģenerālštāba priekšnieks ģen. Vandenbergs arī paziņoja interesantu lēmumu — nekavējoties aizstāt visus novecojušos amerikāņu iznīcinātājus Eiropā ar jaunākā tipa turbīnu un raķešu lidmašīnām. NBC komentātors norādīja, ka droši vien šis lēmums ir tikai viens no vairākiem, kādi pieņemti, pārbaudot ASV okupācijas spēku efektīvo stiprumu Vācijā un Austrijā.

BBC savos raidījumos ceturtdien sevišķi uzsvēra Bredlija paziņojumu, ka ieroču lielākā daļa piešķirama Francijai. Ar to norādīts, ka ASV, neraugoties uz saspīlēto politisko stāvokli, pagaidām neatrod par iespējamu apbruņot Rietumvāciju.

Ģenerālštābu priekšnieki dažādām kongresa komisijām sniegs informāciju visu šo nedēļu. Nākamajās dienās ASV militārajiem vadītājiem izšķirami vairāki svarīgi jautājumi, starp citu jālemj par jaunas ekspedīcijas rīkošanu uz Dienvidpola apgabaliem un pasaules lielākā bumbveča B-36 pasūtinājumiem.

Trumens sola Pacifika paktam ASV morālu un materiālu atbalstu

Vašingtona (A). — Filipīnu prezidents Elpidio Kvirino otrdien ASV kongresam sniedza plašu pārskatu par Pacifika pakta radīšanas iespējām. Kvirino brīdināja, ka „Āzija būs pārāk viegls laupījums komūnistiem, ja šai ekspansijai nepretosies ar varu". Filipīnu prezidents teica, ka Āzijas brīvās nācijas necer uz tiešu un tūlītēju militāru palīdzību no ASV, bet ka Pacifika pakta radīšanai pagaidām pietiktu ar labvēlīgu Savienoto valstu nostāju šai jautājumā.

Informētās aprindās Kapitolā neviens nešaubās, ka Filipīnu prezidents Kvirino kļūs par ASV Āzijas politikas eksponātu. Pēc tam, kad ASV Baltā grāmatā par Ķīnu un ārlietu ministra Ečesona komentārs maršalu Čangkaišeku galīgi noraidīja kā politisku figūru, cīnai pret komūnismu Āzijā, dabiski, ka ASV jāatrod kāda jauna personība, kam varētu dāvāt uzticību un ko respektētu arī Pacifika naciju saime. Par tādu, acīm redzot, izraudzīts Kvirino. Viņš Vašingtonā ieradās uz prezidenta Trūmena ielūgumu, kas savu viesi uzņēmis ar izcilu uzmanību un goda parādīšanu. Trešdienas vakarā Kvirino atvadu banketā par godu prezidentam Trūmenam teica: „Iespējams, ka es atgriezīšos mājās tukšām rokām, bet nekādā gadījumā ne tukšu sirdi. Es ceļoju 10.000 jūdžu, lai ASV radītu pareizu ieskatu par Āzijas vajadzībām cīnai pret komūnismu. Es domāju, ka tautas vietnieki un ASV prezidents tagad pietiekami informēti un paši izšķirs nākotnē, cik tālu ASV palīdzība Āzijai reālizējama."

Atbildes runā prezidents Trūmens apliecināja, ka viņš ir cieši pārliecināts, ka ASV Kvirino vadītajam antibolševistiskajam blokam sniegs nevien morālu, bet arī materiālu palīdzību.

Svētdien Rietumvācija vēlēs parlamentu

Žīdu un vācu policijas sadursmes Minchenē

Visbādene (C). — Šī svētdiena Rietumvācijā būs karsta darbdiena visām politiskām partijām. 30 miljonu iedzīvotāju aizklātā balsošanā vēlēs pirmo parlamentu kopš 1933. g., kad ar 90 proc. balsu vācieši ievēlēja Adolfu Hitleru par savu vienīgo kungu un likteņa lēmēju.

Pašreiz Rietumvācijas iedzīvotāju skaitu, kas ir balstiesīgi un kam būtu jāpiedalās parlamenta vēlēšanās, vērtē uz 36 miljoniem. Sabiedroto militārās iestādes un paši vācu vēlēšanu biroji aplēsuši, ka gaidāmā piedalīšanās būs 85 proc., t. i. ap 30 miljonu. Šis skaitlis varot mainīties atkarībā no laika apstākļiem. Ja spīdēs saule, būs vairāk nodoto balsu, ja līs vai būs pārāk karsts, dažam kandidātam var pietrūkt minims, ar ko iekļūt Bonnas parlamentā.

Rietumvācijā pašreiz ir 11 patstāvīgas zemes (Bundesländer), no kurām kopā Rietumvācijas parlamentā ievēlami 400 deputāti. Katrā zemē vēlēšanu rezultātu izskaitļošana notiks atsevišķi un iznākumu nakti no svētdienas uz pirmdienu paziņos telegrafiski uz Visbādeni, kur iekārtots vēlēšanu centrālbirojs. Vēlākais pirmdienas rītā būs zināms, kas vēlēšanās uzvarējuši, kas zaudējuši.

Pašos pamatos parlamenta vēlēšanas rādīs, vai vāciešiem izšķirsies par brīvu saimniecību, vai arī sociālismu. Lielākās partiju grupas pašreiz ir CDU un CSU — Kristīgi demokratiskā savienība un Bavāriešu kristīgi sociālā ūnija. Šīs kristīgo partijas aizstāv brīvo uzņēmēju intereses un ir pilsoniskas partijas. To priekšgalā atrodas pašreizējie Rietumvācijas saimnieciskie vadītāji un Bonnas parlamentārās padomes priekšsēdis Dr. Adenauers. Otra lielākā partija, kas stāv šim grupējumam pretī, ir SPD — Vācijas sociālistu partija ar pazīstamajiem līderiem Dr. Kurtu Šūmacheru un Dr. Karlo Šmitu. Sociālisti prasa valsts iejaukšanos visā saimnieciskajā dzīvē un lieto daudz asāku valodu pret okupācijas varām nekā kristīgo partijas. Visumā šīs abas partiju grupas ir vienlīdz stipras un ļoti iespējams, ka vēlēšanu iznākumā vienu no otras šķirs tikai dažas vietas parlamentā. Tāpēc īstā atslēga turpmākai politikai Bonnā var atrasties vai nu labā, vai kreisā spārna mazāko partiju rokās. No tām ievērojamākās ir FDP — Brīvā demokratu partija, kuras rindās daudz ģenerāļu un bij. nacionālsociālistu līdzskrējēju. Šai labā spārna galējai partijai pretī stāv KPD — Vācijas komūnistu partija, kas cer uz ievērojamiem

(Turpinājums 8. lpp.)

Anglija gatavojas atzīt komūnistu valdību Ķīnā

Londona (DM). — Autoritatīvi avoti apstiprina, ka Anglija gatavojas atzīt Maotsetunga režīmu, tiklīdz komūnisti būs nodibinājuši savu centrālo valdību. Anglija varētu atrast modus vivendi sadzīvošanai ar komūnistiem, ja tie apņemtos palikt Ķīnas robežās. Vispār angļi brīnās, kādēļ Maotsetungs jau tagad nav noorganizējis savu valdību.

Sevišķi ieinteresētas sakaru uzņemšanā ar Ķīnu lielās tirdzniecības un rūpniecības firmas, kas Tālajos austrumos ieguldījušas lielākus kapitālus. Zem to spiediena ārlietu ministrija jau divi reizes lūgusi kara ministriju atteikties no Ķīnas piekrastu blokādes. ASV pēdējos paskaidrojumus par amerikāņu jauno politiku Ķīnā Londonā uzskata par pilnīgu atteikšanos no Čangkaišeka režīma atbalstīšanas, bet pēdējā pūles jaunas pretkomūnistu frontes organizēšanā par pilnīgi lieku laika un spēka tērēšanu. Bevins arī netic, ka Filipīnu prezidenta Kvirino braucienam uz Vašingtonu varētu būt kādi konkrēti panākumi.

Margera Skujenieka pēdējās dienas Maskavā

Poļu autors stāsta par tikšanos ar izciliem latviešiem un igauņiem Butirku cietumā

Parīze (FI). — Latvijā 1940. g. vasarā komūnisti kā vienu no pirmajiem apcietināja pazīst. sabiedrisko darbinieku Margeri Skujenieku, par kura likteni ilgu laiku nekas nebija zināms. Šogad Parīzē iznākušajā poļu autora J. Čapska (Joseph Czapski) grāmatā Terre Inhumaine (Les Iles d'Or apgāds) atrodam autentiskus norādījumus par M. Skujenieka pēdējām dienām.

Autors atstāsta savu sarunu ar divi personām, kam liktenis lēmis atkal izkļūt no NKVD nāves pagrabiem: „Šie divi vīri man atklāja, ka notiesātos uz nāvi no Butirku cietuma pārvietoja uz Lubjanku, jo Butirkos nāves spriedumus neizpildīja. Butirkos uz nāvi notiesātos ievietoja cietuma apakšstāvā īpašās nāvinieku kamerās, kas līdzinās šauriem skapjiem. Tur viņiem atprasīja kvītis par glabāšanā nodotajām mantām un tad pa vienam izsauca aizvešanai uz Lubjanku. Ja notiesātajam lika iznākt „ar mantām", tad tā ir laba zīme. Tas nozīmēja, ka viņu tikai vēlreiz sīki izkratīs un tad novedīs pie prokurora, kas tam paziņos, ka nāves sods pārvērsts nosūtīšanā uz darba nometni, kur tam jāpaliek 15 vai 25 gadus. Ja turpretim mantas pavēlēts atstāt, tad tā jau ir droša zīme, ka nāves spriedumu izpildīs. Notiesāto aizved uz Lubjankas cietumu, kur tam vēlreiz nolasa nāves spriedumu. Pēc tam viņu ved pa garu gaiteni cietuma pagrabos, prokurora, ārsta un cietuma direktora pavadībā. Divi NKVD vīri tur notiesāto pie rokām, bet trešais tam iešauj revolvera lodi pakausī."

„Astonpadsmitajā dienā pēc manas notiesāšanas patiešām jutos tuvu nāvei," turpināja stāstītājs. „11. jūlijā (laikam 1941. gadā. Red.) man līka atstāt līdzšinējo kameru kopā ar Skujenieku, bij. Latvijas ministru, simpatisku un kultivētu cilvēku, kas līdzīgi man bija notiesāts uz nāvi. Pagraba gaiteni gar abām pusēm bija nāvinieku kameras, mūs ievietoja vienu otram blakus. Šīs telpas bija laba skapja lielumā un tajās varēja vienīgi sēdēt, turot savas mantas klēpī. Katras kameras durvīs bija novērošanas lodziņš. Skujenieku ievietoja 13. kamerā, pa labi no manējās. Iepazinos ar viņu tikai kopējā nāvinieku kamerā jau pēc sprieduma pasludināšanas un ļoti viņu iemīļoju. Viņš bijis ģimnāzijas Polijas draugs, Latvijas valsts prezidenta padomnieks un ministrs. Ja mani nemaldina atmiņa, viņš kādreiz bijis arī latviešu un poļu tuvināšanās biedrības priekšsēdis. Viņam piederējusi jahte, ar kuru tas brīvlaikos devies tālākos braucienos. Viņš daudz ceļojis pa Dāniju un Zviedriju un sarunā pastāvīgi pasvītroja, ka Latvija ietilpst skandināvu kultūras lokā. Kad padomju karaspēks iebruka Latvijā, Skujeniekam ieteica tūlīņ doties uz Zviedriju, bet viņš atteicās. Drīz pēc tam viņu, protams, apcietināja kā „tautas ienaidnieku" un deportēja uz Maskavu.

Kad mums pavēlēja atstāt kopējo kameru, es gribēju paņemt līdz savu maisiņu ar sausiņiem, bet man nebija saitītes, ar ko to sasiet. Pēc īsas vilcināšanās (redzēju, ka viņš cīnās pats ar sevi) Skujenieks iznēma no kabatas mutautiņu un saplēsa to gabalos. Šis mutautiņš viņam, droši vien, bija dārga piemiņa. Viņš peturēja sev pusi, kurā bija viņa sievas vārda pirmais burts A, izšūts krustā dūrieniem, laikam sievas vai meitas darbs. Otru pusi, ko Skujenieks man iedeva sausiņu maisiņa sasiešanai, esmu saglabājis ceribā, ka varēšu to kādreiz nodot kādam no viņa ģimenes locekļiem.

Skapjos mēs pavadījām apmēram stundu. Šajā laikā cietuma direktors ar cietumsargiem trīs reizes pārbaudīja mūsu vārdus. Pēc tam es dzirdēju, ka sāka izsaukt atsevišķus vārdus un aizvest vienu notiesāto pēc otra. Starp viena aizvešanu un nākošās kameras atvēršanu pagāja apmēram minūte, tieši tik daudz, lai pietiktu aizvešanai līdz automašīnai un sardzes atnākšanai atpakaļ. Sēžot savā skapī un troksnim tuvojoties manai kamerai, es arvien skaidrāk dzirdēju vārdus, ko sargi teica maniem ieslodzījuma biedriem, aicinot viņus iznākt.

„Jūsu uzvārds?" un tad: „Atstājiet mantas, nāciet līdz!" Kādam vēl pateica: „Atstājiet savu žaķeti!" Laikam šis uzvalka gabals bija iepaticies kādam cietumsargam.

„Atstājiet mantas!" Pēc agrākās informācijas tas nozīmēja, ka mums jāmirst. Atbrīvojās viena kamera pēc otras un sardze tā pienāca līdz tai, kurā atradās Skujenieks. Arī viņu aizveda, pavēlot atstāt mantas.

Pēc Skujenieka būtu bijusi mana kārta. Arī gaiteņa otrā pusē gandrīz visas kameras jau bija atbrīvotas. Bet tad iestājās klusums. Dzirdēju vairs tikai sargkareivju soļus, kas staigāja no viena gaiteņa gala uz otru, un klusu murmināšanu dažās kamerās, kas vēl bija aizņemtas."

(Turpinājums 4. lpp.)

Vai Tito organizē Lielmaķedoniju?

Belgrade (B). — New York Herald Tribune korespondents Koblencs ziņo, ka viņš piedalījies Tito inscenētā Maķedonijas atbrīvošanas līgas sarīkojumā Skoplē.

Tito jau pirms gada sācis organizēt maķedoniešu bēgļus no Bulgārijas un Grieķijas. Pašlaik Jugoslavijā patvērumu atraduši jau 14.000 bēgļu, kas rosīgi organizējot Maķedonijas atbrīvošanas armiju. Šis plāns Belgradē esot izstrādāts, lai paralizētu grieķu komūnistu un Bulgārijas plānus izmantot maķedoniešu patriotismu Tito režīma gāšanai.

LATVIJA
LATVIEŠU AVIZE
Nr. 82 (306) 1949. g. 13. augustā.
Ar autora parakstu vai inicitāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KĀPĒC MĒS GRIBAM PALIKT LATVIEŠI?

Latviešu cilvēkam, kas nav vingrinājies diskusijās par šādiem tematiem, pirmajā brīdī, varbūt, nebūtu tik viegli atbildēt uz mūsu virsrakstā izteikto jautājumu. Bet apdomājies viņš droši vien teiktu: es gribu palikt latvietis vienkārši tāpēc, ka es tāds esmu un tāds ir bijis arī mans tēvs un tēva tēvs utt. Es jūtos saistīts ar latviešu tautu un zemi un izjūtu kā pazemojumu, kā savu dzīvības tiesību aizskārumu, ja kāds spiestu vai pat tikai vedinātu mani atteikties no latvietības. Ar šādu atbildi arī tiešām būtu izteikts viss galvenais, — tā, droši vien, domāja un juta arī Kr. Valdemārs, kad tas pirms gandrīz 100 gadiem pielika pie durvīm savu vizītkarti ar izcilo pierakstījumu: latvietis. Tālākais temata padziļinājums veicams, vienkārši tikai skaidrojot šo atbildi.

Mēs gribam būt latvieši tāpēc, ka mēs tādi esam. Ar to pateikts viss svarīgākais. Mēs esam latvieši, tas nozīmē, ka latvietība ietveras mūsu esmē, tā ir daļa no mums, un, zaudējot to, mēs zaudējam sevi pašu. Kas reiz patiesi bijis kādas tautas loceklis, tas nevar no tās atteikties, jo ar to tas zaudē savu personību, savu „es", bet no tā nevienam nevar labprāt atteikties.

Te tad spilgti atklājas, ka saistība pie tautības ir pilnā mērā garīgas esmes lieta; tā visa dibinās jūtās, domās, ideālos, tā izteicas iztēlē, atmiņās, ticībās, sajūsmās, izmisumos, gribas lēmumos. Tiešām, lielāko daļu no mūsu garīgās esmes veido saturi, kas atkarīgi no mūsu piederības pie mūsu tautas. Tāpēc tautības zaudēšana vienmēr nozīmē garīgās dzīves sašaurināšanos un panīkšanu. Savas tautības atstājēju, renegātu garīgais liktenis ir bēdīgs. Tā kā klūt par citas tautas locekļiem tie nevar, jo tautībā var tikai piedzimt un ieaugt, tad tie neizbēgami klūst par garīgi tukšiem un mazvērtīgiem cilvēkiem. Tautības zaudēšana, nozīmēdama garīgas bagātības avotu zaudējumu, vienmēr rada garīgu nabadzību. Sevišķi zūd tad mākslinieciskas radīšanas spējas, jo tās prasa bagātu iekšēju dzīvi, bet tādas nav savu tautību zaudējušiem garīgiem kaštrātiem.

Ja tāda garīga nozīme ir tautībai jau normālos apstākļos, tad vēl nesalīdzināmi lielāka tā ir šinī brīdī. Tā tagad saistās ar visu cilvēcīgās dzīves dziļāko kodolu, proti ar tās ētisko kodolu, un tā liek cilvēkam parādīt, kas īsti viņš ir. Atstāt, aizmirst savu tautu, ļaut bez pretestības sev un saviem bērniem sa[illegible] vilnesās, daudzinātās „asimilācijas" tīklos tieši tai brīdī, kad tauta pārdzīvo savas vēstures grūtāko brīdi, kad tā tiek vajāta un dzīta iet Golgātas ceļu, ir viszemākā vērtību nolaidība, ir augstāko morālo vērtību nievājums, ir sevis degradēšana elementāras dabas parādības līmenī, kas seko vienīgi vismitīvākām savas fiziskās būtes uzturēšanas un veicināšanas dziņām. Pallekot, turpretim, uzticīgs sev un savai tautai arī visgrūtākos brīžos, cilvēks bezgala kāpina un intensīvizē savu esmi un tās vērtību. Vēl vairāk, — pašreizējos apstākļos garīgā rosme, kas pievērsta mūsu tautības aizstāvēšanai, tiecas pacelties jau tieši reliģiskā sfairā un tā piekarties tieši mūžīgās esmes avotiem. Tiešām, mūsu tautiskā saistība liek mums visā spilgtumā pārdzīvot un piepildīt arī dziļākās kristīgās mācības prasības: milestību pret tuvākiem, apspiestiem un vājātiem, pienākumu būt labāk vajāto nekā vajātāju vai arī kaut tikai vienaldzīgo vērotāju pusē.

Mūsu latvietības uzturēšana un tās nenodošana, pie kā ikviens īsts latvietis turas jau instinktīvi, tādā kārtā var likt mums ne tikai saglabāt mūsu garīgo esmi, bet vēl bezgalīgi kāpināt un padziļināt to. Mūsu kā tautas liktenis tā tad lielā mērā būs atkarīgs no mūsu vispārīgās spējas uz garīgo dzīvi, no tā, cik esam to iemīlējuši un cik patiesi spējam būt padevīgi arī tās bargajām prasībām.

Tagad tiešām tie laiki ir garām, kad varēja turēties pie savas tautas materiāla aprēķina dēļ. Tagad materiāls aprēķins pa laikam velk prom no tās. Vienīgi cieņa pret garīgo dzīvi un tani noenkurotām augstākām vērtībām, galu galā tātad cieņa pret sevi kā pret īstu personību, kā pret morālo vērtību nesēju, var likt izšķirties ļaut citu, nekā vulgāro „izdevīgāko" ceļu. Uzticība latvietībai tagad reizē atklāj, cik vispār kādam ir cieņas pret paša garīgo „es" un visām tām vērtībām, kas konstituē to.

Par nelaimi latviešiem ir kāda īpatnība, kas tiem var klūt par traucējumu gūt spilgtas uzvaras šai ziņā par savu dziļāko garīgo esmi. Šī īpatnība savā pamatā ir kaut kas pozitīvs un cienījams: tā ir mūsu un bieži arī citu konstatētā un atzītā centība. Par nelaimi lielākā gadījumu vairumā tā izvēršas par cenšanos galvenā kārtā pēc tikšanas uz priekšu — pēc laba stāvokļa, pēc turības, pēc cieņas un pat slavas, ar vārdu sakot, tā pārāk izpaužas kā karjērisms. Šis karjērisms tad var darīt visai klūmīgu mūsu tautas saglabāšanas prognozi. Griba tikt uz priekšu visiem līdzekļiem un par katru cenu gūt panākumus, upurējot vispirms tieši „netaustāmās vērtības" un uzticību ideāliem, var klūt par siekstu, pār kuru mēs klūpam.

Bet ko te darīt? Sakāmvārds saka, ka ir vēlu barot suni, kad vilks jau aitās. Par laimi mēs esam gan, cik spējam, suni barojuši arī jau agrāk. Tagad redzēsim, cik tam bijis panākumu. Viss atkarāsies no tā, cik mums būs cilvēku, kas neizsakāmi turēsies pie savas reizē fiziskās un garīgās tēvzemes — vai nu gluži instinktīvi nojaušot, ka te liktenis licis spēlē viņu dzīves jēgu, vai arī skaidri un apzinīgi zinot to. Šiem pēdējiem tad, tālāk, vajadzētu censties motivēt vai arī tikai uzturēt šo zināšanu arī visos citos, visos apstākļos. Cik daudz te varēs panākt, to iepriekš grūti paredzēt. Ja aktīvu cilvēku būs daudz, vai arī daudz būs tādu, kas jau paši par sevi spēcīgi saistīti instinktīvām saitēm, tad būs labi, — ja ne, tad, cīnai ieilgstot, mēs to zaudēsim un pazudīsim. Galu galā viss būs tā, kā tam jābūt un ikvienam notiks — dotā situācijā — kā tam jānotiek un kā pats pelnījis. Bet labi būtu, ja ikviens varētu teikt, ka viņš darījis visu, kas viņa spēkos, lai vismaz tie simttūkstoši latviešu, kas paglābušies rietumpasaulē, nezaudētu savu latvisko dvēseli, jo tad tiem vispār citas dvēseles vairs nepaliktu.

P. Jurevičs

Amerikāņu joslas nometnēs vēl ir 25.000 latviešu

Nupat publicētais IRO amerikāņu joslas galvenā štāba statistiskais pārskats rāda, ka 30. jūnijā amerikāņu joslas DP nometnēs dzīvojuši 27.614 latviešu. Bavārijas nometnēs dzīvojuši 19.465, Virtembergas-Bādenes 6.333, bet Hesenē, kur palikusi tikai viena lielāka nometne Hanavā, 1.812 latviešu. Pēc statistikas par izceļošanu var spriest, ka katru mēnesi no amerikāņu joslas aizbrauc apm. 2.000 latviešu, tā ka šobrīd visā joslā nometnēs dzīvo apaļos skaitļos 25.000 latviešu. Angļu joslā apaļos skaitļos nometņu aprūpē vēl ir 24.000 latviešu.

Statistika uzskatāmi rāda, kā veikusies IRO nometņu konsolidēšanas programma, kuras mērķis ir koncentrēt visu nometņu iedzīvotājus Dienvidbavārijā un Virtembergā-Bādenē. Jau tagad IRO otrais apgabals, kas aptver visu Virtembergas-Bādenes amerikāņu okupācijas daļu, kļuvis par lielāko ar 45.724 nometņu iemītniekiem. Par otru lielāko iedzīvotāju skaita ziņā kļuvis 7. (Minchenes) apgabals ar 38.162 nometņu iemītniekiem, no kuriem latviešu tomēr ir tikai 3.299. Latviešu skaits joprojām ir vislielākais 3. (Virceburgas) apgabalā. No 25.000 DP, latviešu ir 8.887, tā veidojot vairāk nekā trešo daļu no apgabala kopējā nometņu iedzīvotāju skaita. 5. apgabalā (Augsburgas) nedaudz vairāk par 5.000 latviešu sastāda piekto daļu no nometņu iedzīvotāju kopskaita. No visas amerikāņu joslas nometņu iedzīvotāju skaita, kas 30. jūnijā bija 176.984, latvieši sastāda nedaudz vairāk par vienu sesto daļu. Lietuviešu palicis vairs tikai 12.500, bet igauņu 6.700. Ļoti strauji sarucis arī žīdu skaits, kas jūnija beigās pirmo reiz samazinājies zem 30.000.

—pa.

Kanāda neatsakās uzņemt bijušos karavīrus

Kā jau agrāk ziņots, mūsu sūtnis Londonā K. Zariņš bija iesniedzis Kanādas valdībai memorandu, kurā lūdza nelikt šķēršļus mūsu bij. karavīru iecelošanai Kanādā. Sūtnim K. Zariņam paskaidrots, ka Kanādas valdība labi saprotot mūsu stāvokli un principā necelot nekādus iebildumus pret mūsu bij. karavīriem, kas tikuši mobilizēti. Neuzņemot gan tos, ko IRO izskrīnējusi, t. i. patiesos brīvprātīgos. Šajā secībā sūtnis K. Zariņš lūdz viņu informēt par gadījumiem, kad kanādiešu izraudzīšanas komisijas noraida mūsu karavīrus, ko IRO nav izskrīnējusi.

Arī Kanādas latviešu nacionālās apvienības (KLNA) valde ziņo, ka tās priekšsēdis M. Vētra skaidrojis valdības iestādēs mūsu karavīru iecelošanas iespējas. Viņam paskaidrots, ka Kanādā neesot tāda likuma, kas liegtu mūsu bij. karavīru iecelošanu, ja tie mobilizēti piespiedu kārtā (nav bijuši brīvprātīgie) un ja tos IRO nav izskrīnējusi. Tāpēc KLNA lūdz ziņot tai par mūsu karavīru nepielaišanu Kanādas iecelošanas komisijā vai noraidīšanu.

Sūtņa K. Zariņa un KLNA pieprasītās ziņas iesūtāmas LCK informācijas nozarei. Ziņām jābūt precīzām un iespējami pilnīgām, minot vārdus, personas datus, kad, kur un kāda komisija noraidījusi, paskaidrotie noraidīšanas motīvi utt. Vēlams, lai ziņas, cik vien iespējams, pamatotu ar dokumentiem vai to norakstiem, paziņojumu par noraidīšanu uc.

Labās nometnes apdraudētas

Jāiesūta saraksti par privāti dzīvojošiem. IRO stuayju turpināšanu neatbalstīs

Kārtējā DP tautību sakarnieku apspriedē IRO galvenajā štābā Bad-Kisingenā pārrunāja nometņu likvidēšanu un pārvietošanu, plašāk sākto invalīdu un tbc slimo pārskološanu un vairākus citus jautājumus, kas saistās ar DP turpmāko dzīvi IRO aizsardzībā. Kā latviešu pārstāvis apspriedē piedalījās LCK priekšsēdis H. Klarks. IRO vadošie darbinieki uzsvēra, ka nometņu pārvietošana un likvidēšana ir amerikāņu armijas prasība un telpas jāatbrīvo secībā ar nometņu iedzīvotāju samazināšanos.

Ženēvā tādēļ izlemts, ka jālikvidē pirmais, trešais un ceturtais IRO novads, bet pārējie paliks līdz IRO darbības izbeigšanai. Tomēr arī šajos novados, kas paliks kā pēdējie, dažas nometnes likvidēs. DP skaitam samazinoties, kā pirmās likvidēs nometnes, kas iekārtotas privātās mājās un rekvizētas vācu dzīvojamās blokēkās, atstājot bij. vācu armijas kazarmās iekārtotās nometnes. Esot tomēr jārēķinās, ka privāto blokēku atbrīvošanu var sākt arī agrāk. Galavārdu jau tuvākā laikā teikšot augstākais komisārs Vācijā Meklojs. Apspriedē latviešu pārstāvim norādīts, ka problēmatiska esot Eslingenas kolonijas pastāvēšana. LCK priekšsēdis H. Klarks uzsvēra, ka Eslingena ir lielākais latviešu centrs un IRO pārstāvji pēc garākām pārrunām tad arī solīja aizstāvēt Eslingenas blokmāju atstāšanu DP.

Pārrunu secībā konstatējams, ka mazāk būs apdraudētas tās nometnes, kurās iedzīvotāju skaits ar izceļošanu nesamazināsies, tādēļ nometņu vadītājiem jārūpējas, lai aizbraukušo tautiešu vietā uz lielākajiem latviešu centriem pārceltos iedzīvotāji no mazākām nometnēm un tur nepaliktu neizmantotas brīvas telpas. Problēmatiska esot arī Karlsrūes nometnes pastāvēšana, jo telpas pieprasot armija savām vajadzībām.

Erlangenas nometni, karantīnai beidzoties, pārceļ uz Švābu Gmindi, Kleinkecu, Memingenu un Kemptenī. Kā nākošos pārvietos Ansbachas nestrādātājus uz jaunieķārtoto latviešu nometni otrā apgabalā Dornštatē (pie Ulmas), kur vietas esot 1.000 personām. Paredzētā Valkas un Fišbachas nometnes likvidācija augustā laikam nesāksies, jo neesot pārvietošanai telpu. Oktobra vidū likvidēšot Hanavu, atstājot tikai pavisam mazu darbiem nepieciešamu grupu. Arī Kemptenē paredzēta nometne vienīgi latviešiem ar 1040 vietām. Lai savlaicīgi varētu izkārtot latviešiem vēlamāko pārvietošanu, LCK priekšsēdis H. Klarks lūdz visus nometņu vadītājus sniegt ziņojumus par brīvajām vietām, iespējām un vēlējumiem.

Invalīdu pārskološanai iekārtots apmācību centrs Neiburgā, kur būs 150—175 vietas, bet pašreiz gan var izvietot tikai 80 invalīdu. Neiburgā pārskolos amputētos. Vēlākais septembrī atvērs vēl divas šādas skolas. IRO galvenais štābs pārmet, ka, neskatoties uz šo skolu labo mērķi un iekārtojumu, invalīdi nelzrādot pietiekamu interesi. Invalīdu un chroniski slimo, tāpat arī parastajos pārskološanas centros atsevišķos gadījumos uzņemšot arī privāti dzīvojošos. Par tiem, kas dzīvo privāti un grib pārskoloties, jāsastāda saraksti un jāiesūta LCK, kas tad lūgumus tālāk sūtīs uz IRO galveno štābu Bad-Kisingenā. IRO aktīvāka palīdzība privāti dzīvojošiem izraisīja plašākas pārrunas, kuru gala rezultātā galvenais štābs Bad-Kisingenā lūdza visu DP tautību grupu pārstāvjus steidzami izgatavot un iesūtīt visu privāti dzīvojošo sarakstus ar personālijām, precīzu dzīves vietas apzīmējumu un datiem par aroda kvalifikāciju. Šie saraksti var lielā mērā ietekmēt palīdzību privāti dzīvojošiem un tādēļ LCK pārstāvjiem apgabalos un nometņu vadītājiem jāapzina visi latvieši un saraksti iespējami ātri jāiesūta LCK.

Studējošo jautājumā īpašs pārstāvis no Ženēvas paskaidroja, ka IRO nevar atbalstīt studiju turpināšanu Vācijā, bet ieteic visiem studentiem jo drīzāk izceļot pēc parastajiem noteikumiem un tad, rodoties izdevībai, turpināt studijas jaunajā zemē.

Lai ieinteresētu vēl tālāk ASV sabiedrību par DP problēmām, IRO paredzējusi DP daiļamatniecības un mākslas izstādi Ņujorkā. IRO novadu darba nozares pieprasīs no nometnēm eksponātus, izvēlēsies labākos un tos atpirks sūtīšanai uz Ņujorku.

Kanādas latviešu ziedojumi ceļā uz Vāciju

Kanādas latviešu saime nolūkā aktīvizēt un paplašināt palīdzības darbu trūkumā nonākušajiem tautiešiem Vācijā nesen sarīkojusi vairākas ziedojumu vākšanas akcijas, kas devušas negaidīti labus panākumus. Kalpaka pieminas dienā un Mātes dienā visā Kanādā no Halifaksas līdz Vankuverai vāca ziedojumu saiņus bezapgādnieku ģimenēm, bāreņiem, invalidiem un vecajiem ļaudīm. Drēbju un pārtikas saiņus sagatavoja jūras transportam Montreālas latviešu palīdzības biedrība, un tie tagad atrodas jau ceļā uz Vāciju, kur tos tautiešiem sadalīs Baltijas tautu sieviešu padomes latviešu delegācija saziņā un sadarbībā ar Daugavas Vanagiem.

Ļoti lielu pretimnākšanu ziedojumu vākšanā Vācijas latviešu bēgļiem parādījis Kanādas anglikāņu baznīcas Kingas pilsētas rajona mācītājs D. C. H. Mičels (Michell), kas kopā ar draudzes dāmu komitejas locekli G. Hatelija (Hately)

Latviešu draugs— Kanādas anglikāņu baznīcas mācītājs Mičels, kura aicinājums palīdzēt mūsu trūkumcietējiem trimdiniekiem atradis dzirdīgas ausis daudzās kanādiešu ģimenēs.

kundzi gan baznīcā, gan laikrakstos un personīgās vizītēs pie draudzes locekļiem aicinājis ziedot latviešu trūkumcietējiem. Māc. Mičela simpatisko nostāju apliecina arī arī viņa veltītais speciālraksts latviešu pārvietotajām personām, kas beidzas vārdiem: „Es lūdzu Dievu, lai Viņa žēlastība sasniegtu ikvienu pārvietoto personu un izvestu to drīz no posta drošībā. Lai Dievs jums visiem palīdz."

PROF. A. VĪTUMS DARBOSIES VAŠINGTONAS ŠTATA KOLLEDŽĀ

Kādreizējais Latvijas universitātes veterinārās medicīnas fakultātes dekāns, profesors Arturs Vītums šinīs dienās devies no Minchenes uz ASV, kur darbosies par paligprofesoru Vašingtonas štata kolledžā Pulmanē.

Profesors Vītums, kas tagad ir 45 gadus vecs, pēc kara nepārtraukti darbojies Minchenes universitātē, mācīdams nevien DP, bet arī vācu un amerikāņu studentus.

Darba līgumu ar Pulmanes kolledžu profesors ieguvis pēc paša iniciātīvas, sākdams sarakstīšanos ar dažādām amerikāņu mācības iestādēm jau pirms vairāk nekā gada.

Ar profesoru uz Savien. valstīm dosies arī viņa kundze, kas līdz šim strādāja Eslingenas pamatskolā par skolotāju, un trīs bērni no 3 līdz 15 gadu vecumam.

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību Virceburgas Centr. nometnes ev. lut. draudzes vecākam mācītājam Kleinberga kungam, nometnes administrācijai, komitejai, revīzijas komisijai, ambulances medicīniskajam personālam, dāmu komitejai, Virceburgas latviešu studentu biedrībai, 9. bloka iemītniekiem un visiem pavaditājiem par piedalīšanos mūsu mīļās

Dr. ZENTAS BERGS

pavadīšanā uz pēdējo dusu š. g. 4. augustā.

Vīrs un dēls.

VĒSTULES REDAKCIJAI

LĀČA PAKALPOJUMS

Sīdnejas laikrakstā „Daily Telegraph" nesen parādījās bij. Latvijas finanču ministrijas darbinieka A. Dukāta raksts, ar ko, saudzīgi izsakoties, izdarīts lāča pakalpojums ne tikai mums, latviešiem, bet arī mūsu likteņa brāļiem igauņiem un lietuviešiem. Ja var pievienoties Dukāta vārdiem, ka austrālieši „nelietīgi valkā" vārdu baltieši (Balts), tad gan tikai tādā nozīmē, ka šeit to vārdu mēdz attiecināt uz itin visu tautību ieceļotājiem. Tas iegājies jau kopš pirmā transporta ierašanās, kurā patiesi bija tikai baltieši. Bet Dukāta iebildumi pret baltiešu vārda lietošanu ir pavisam citādas dabas. Viņš saka: „Baltieši vārda patiesā nozīmē bija vācu baroni, tādēļ komūnistu apsūdzība, ka baltieši ir fašistu aizstāvji, ir būtībā pareiza". Dukāts tālāk apgalvo, ka ieceļotāju vidū, kas nāk no zemēm, kuras robežo ar Baltijas jūru, baltieši neesot, un igauņus, latviešus un lietuviešus saukt par baltiešiem esot pavisam apvainojoši.

Kad domājam par savas zemes nākotni, mums jādomā par Baltijas valstu nākotni. Bet tās nekādā ziņā nav Baltijas vācu baronu valstis. Mēs zinām, kas bija vācu baroni Baltijā, tad maz ticams, ka ar Dukāta kunga „padomiem" skaidrība par to gūs austrālieši, un viņa raksta rezultāti kļuvuši jau redzami diemžēl mums nelabvēlīgā nozīmē. Kāds austrālietis pēc dažām dienām tajā pašā laikrakstā rakstīja: „Dēļ mūsu jaunie ieceļotāji no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ir neapmierināti ar viņus diskriminējošo apmējumu baltieši. Lai gan mums to nenozīmē neko vairāk kā zināmu ģeografisku jēdzienu par zemēm pie Baltijas jūras, viņiem tas nozīmē vācu baronus un tāpēc ir aizskaroši. Tas, protams, ir vislielākais ļaunums mūsu vairākuma lielākai daļai."

Kas tagad pateiks, kā mums tas cināt Dukāta kungam par šo ļaunumu? **Alb. Prieditis, Austrālija.**

VĒL VIENS LĀČA PAKALPOJUMS

Providences laikraksts The Evening Bulletin jūlija pirmā puse nāca ar lielu virsrakstu pirmajā lappuses pašās pirmajās slejās: saka, ka šiemi šeit ir slikti DP nometnēs."

Par „šiemiem", kā zināms, arbe kāni dēvē savu pilsētu nabadz ļaužu kvartālus. Raksta autors, gribējis parādīt, cik jaunā stāvo ir Providences nabadzīgo ļaužu m jas, paņēmis sev par ceļa biedru jienam pa šiem kvartāliem 57 g. latviešu profesoru, kā vārdu v rakstījis „Aleksandrs Derligs" (J kam gan nepareizi uztverdams v du Delvigs), kas atbraucis uz Am riku 23. jūnijā, bet pirms tam d vojis Haunštetenes nometnē Au burgā. Kopīgi vini apskatījuši da das sakritušas mājas bez element rām labierīcībām, un latviešu prof sors pēc tam esot konstatējis ka t ir sliktākas par DP nometnēm V cijā.

Nezinot, kādi īsti ir šie Providences nabaga ļaužu mitekļi, jāpaļaujas uz to, ka profesora spriedums un slīdzinājums ir pareizs, taču vel kādā profesora izteicieni izmanto avīzes rakstā, lai ir jauns brīdinājums, cik uzmanīgiem mums jāb saskaroties ar jautājumiem, kas v tikt izmantoti propagandai par v pret DP.

Evening Bulletin rakstu pārlas rodas iespaids, ka amerikāņu žurn lists un latviešu profesors, pa v kendima ielu staigājot, ar sevišķ rūpību kavējušies atejas vietās, k ņu netīriba un nolaidība attēlo drāmatiskiem vārdiem. Bet diezg savādi ir lasīt profesora izteicie citātu, ka „katram DP dzīvoklim savs ūdensklozets". Vēl daudz dīv nāka šķiet atbilde, ko viņš pastaig beigās devis uz žurnālista jautāj mu, ko profesors būtu darījis, ja dzīgi apstākļi pastāvētu DP nome nē. „Mēs kaut ko darītu," atbild jis profesors. „Varbūt, ka mēs grie tos pie IRO. Bet katrā ziņā es pārliecināts, ka mēs kaut ko darītu

Nabaga dipši! Ja tiem aizsprūs klozets, tad viņi—pēc profesora d mām — grieztos pie IRO. Nezin' v profesora kungs gāja pie IRO s tad, ja viņa karotes nebija noma gātas?

Ja žurnālists nav ļaunprātīgi s grozījis profesora izteicienus, t jāsaka, ka mūsu cienījamais tauti tis ar šiem saviem izteicieniem g izdarījis lāča pakalpojumu visie tiem, kas vēl ir Vācijā, un pa ko arvien stiprākā mērā vēr tie, kas savai naidīgai propagand izmanto apgalvojumus, ka DP ir t kai tādi IRO auklējami, nekam n derīgi cilvēki, kas tveras nometn tāpēc, ka tās īstenībā ir visai jau kas piemišanas vietas.

E. L., Ašafenburgā.

Patrula Lībijas

Latviesa gaitas franču ārzemn

...ēja Indoķīnas elles nonā- ...ādām nelielu atelpu," ...ieteikts J. R., kas jau vairā- ...ēja franču ārzemnieku le- ...ēs mūžu drīz atkal sāka dī- ...ēmoto leģiona velns — gaj- ...ēs mēs degām nepacietībā ...ēl neredzētā vidē, jo ...ēs piepūle un briesmas ...ēs nikšana uz vietas un ...ēs mācību atkārtošanās. Pa- ...ēs, ka nelielam pulciņam ir ...ēst tuksneša valstībā, mēs ...ēs pēc tās, un man lai- ...ēs sūrstēja ... tekļiem.

Kad pē... pirms bija... līdz puse... Uzturu iz... ņēmuši, v... les rādīja ... atpakaļ. ... brauciena ... oazei, kas ... gaņumā, n... pazīmju. ... mies nikn... nomaldīju... vietas līdz ... krietni vie...

Ne okeans, bet tuksneša ... rīgā laikā; vietām kā sala ... nelielie tumšie punkti ir l... mašīn...

...ēs dienās, pērdamies pa smil- ...ēm vismodernākajām tuks- ...ēm, nak- ...ēm un zobus ...ēm, bet die- ...ēm, slāpju- ...ēm un smilšu ...ēm nobrau- ...ēm un sa- ...ēm pirmo oazi. ...ēs ir cie- ...ēs pēdējā ...ēm palīdz ...ēm tagad tajā ...ēs franči. Par ...ēs dienas visā- ...ēs tuksnesī. Mazā- ...ēs tuvākas apkārtnes iz- ...ēs mums ir jau parasta lieta, ...ēm smilšu jūra, kas plešas ...ēm kilometru ap mums, sā- ...ēm šādu pašu smilšu pieputi- ...ēm, ir baiga un noslē- ...ēm, un šajā mums vēl sve- ...ēm ar izlūkošanas un kau- ...ēm vēl neblījām devušies. ...ēm arī šāda reize.

...ēm atmāltaure gluži nepa- ...ēm uzrāva mūs no gulam- ...ēm minūtēs bijām kaujas ...ēm lorta komandants, ...ēm, un pēc dažām mi- ...ēm jau pazudām krēslaina- ...ēm. Mums apkārt bija zi- ...ēm, kur Jāmeklē kāda ...ēm smilgām mantām. Ma- ...ēm starmešus un brī- ...ēm, lai klausītos. Bet ...ēm vilšas — klajums jau ...ēm metru apkārtnē aprij ...ēm, un tad atliek paļau- ...ēm uz laimi un zibenīgu rī- ...ēm, kas var iznākt pēk-

...ēm lāktam nekā nesadzi- ...ēm rādījās kalnaina ar ...ēm, pusapbērtiem klinšu ...ēm un pauguriem. Arī citādi ...ēm noskatīties par labu tuksne- ...ēm. Ar katru brīdi spēci- ...ēm rītenis. Drīz pazuda cie- ...ēm, pa kuru smiltis plūda kā ...ēm kāda straume, un nokļu- ...ēm kāpu apvidū. Auto- ...ēm kā pa biezputru, un ...ēm smiltis tik spēcīgi cir- ...ēm, ka pret vēju acis nemaz ...ēm pagriezt. Smilšu pūtenis ...ēm, saule smilšu mākoņos ...ēm, un visu apkārtni ...ēm sarkans mākulis, kas ...ēm tā skrāpēja. Saredzēt ...ēm dažus desmit metrus at-

...ēm neatlika, kā apturēt ...ēm nogaidīt. Tomēr arī tad ...ēm nebeidzās, bet klāt nāca vēl ...ēm krist retas, bet lielas ...ēm, kas mūsu baltās tropu ...ēm ejas, rokas un drēbes no- ...ēm ar smalkiem plankumiem kā ...ēm asins traipiem. Ausis un ...ēm bija aizkrepis, un acis

laimīgi sasm... gan no pret... braukuši. P... ta, jo šis bij... ceļojums sv...

LATVIEŠU ...

Latviešu ... gumā pared... raktuvēs, ta... rienes projā... citu valsti. ... izdevies, jo ... neatbalsta. ... nākt ogļracis... da gadījums ... Z., kas savā ... gijā no Han... Z. slimo ar ... raktuvju adr... mieru Z. at... darbu pārtra... atgriezties V... kopā ar divi... vietoja Petit ... gijas valdība ... pārtraukt dar... lās intervenēt ... rastu Beļģijas ... jas. IRO pēd... ogļraču pārce... ku darbos, u... dosies arī lat...

84 latv...

Latviešu gr... sīgi gatavoja... das sarīkojum... tību imigranti... dota iespēja s... vus nacionālo... lajā Čikagas ... apmeklē daud... apkārtnes. Izs... veidā parādīt... stība no pašiem... mūsu dienām. ... skatītāju dzīv... ļaužu pleplūd... rojams ik dien...

...ēja trupa pēc 28 dienu ceļojuma nelie... ...ēs Bostonas ostā. Augšējo uzņēmu... laikraksts Chicago Sunday Tribun...

Patruļa Lībijas tuksnesī

Latviešu gaitas franču ārzemnieku leģionā

„Kad pēc Indokīnas elles nonācām Alžīrā, dabjām nelielu atelpu," raksta latvietis J. R., kas jau vairākus gadus ir franču ārzemnieku leģionā. „Bet mūs drīz atkal sāka dīdīt parastais leģiona velns — garlaicība, un mēs degām nepacietībā tikt jaunā, vēl neredzētā vidē, jo labāk fiziska piepūle un briesmas ik solī, nekā rikšana uz vietas un bezjēdzīgā mācību atkārtošanās. Padzirdējuši, ka nelielam pulciņam ir izredzes tikt tuksneša valstībā, mēs sacentāmies pēc tās, un man laimējās.

Deviņās dienās, pērdamies pa smilšu jūru ar vismodernākajām tuksneša mašīnām, naktis izsaluši un zobus klabinādami, bet dienās izkarsuši, slāpju izmocīti un smilšu sarijušies, nobraucām 2700 km un sasniedzām pirmo oazi. Patiesībā tas ir cietoksnis, kas pēdējā karā kalpojis itāļiem, bet tagad tajā saimnieko franči. Par karu vēl liecina visapkārt izmētātie auto, lidmašīnu un tanku lūžņi.

Dzīve šortā ir vientuļa, bet ne bez briesmām, kas mūžīgi pieder pie leģionāra dzīves. Sardzei vienmēr jātur acis vaļā, un bieži, kad ir zinas par ieziemiešu aizdomīgu rīcību, arī jāšūta patruļas tuksnesī. Mazākas patruļas tuvākas apkārtnes izlūkošanai mums ir jau parasta lieta, bet milzīgā smilšu jūra, kas plešas tūkstošiem kilometru ap mums, saplūstot ar tādu pašu smilšu pieputinātām debesīm, ir baiga un noslēpumu pilna, un šajā mums vēl svešajā pasaulē ar izlūkošanas un kaujas uzdevumu vēl nebijām devušies. Bet pienāca arī šāda reize.

Kādā rītā signāltaure gluži neparastā laikā uzrāva mūs no gulamvietām. Dažās minūtēs bijām kaujas ietērpā. Ieradās šorta komandants, nobēra pavēles, un pēc dažām minūtēm mēs jau pazudām krēslainajā tuksnesī. Mums aptuveni bija zināms virziens, kur jāmeklē kāda karavāna ar aizliegtām mantām. Mašīnām izslēdzām starmešus un brīžiem apstājāmies, lai klausītos. Bet tuksnesis ir viltīgs — klajums jau dažu simts metru apkārtnē aprij ikvienu skaņu, un tad atliek paļauties vienīgi uz laimi un zibenīgu rīcību, jo sakeršanās var iznākt pēkšņa.

Līdz saules lēktam nekā nesadzirdam. Apkārtne rādījās kalnaina ar izmētātiem, pusapbērtiem klinšu blukšiem un pauguriem. Arī citādi daba sāka nosvērties par labu tuksneša dēliem. Ar katru brīdi spēcīgāks kļuva rītenis. Drīz pazuda cietais klons, pa kuru smiltis plūda kā ūdens, bet sekla straume, un nokļuvām ceļojošo kāpu apvidū. Automobiļi malās kā pa biezputru, un vēja triektās smiltis tik spēcīgi cirtās sejās, ka pret vēju acis nemaz nedrīkstēja pagriezt. Smilšu putenis vēl pieņēmās, saule smilšu mākoņos pazuda pavisam, un visu apkārtni klāja dzelteni sarkans mākulis, kas rūca, svilpa un skrāpēja. Saredzēt varēja tikai dažus desmit metrus attālu.

Nekas cits neatlika, kā apturēt motorus un nogaidīt. Tomēr arī tad mocības nebeidzās, bet klāt nāca vēl jaunas: sāka krist retas, bet lielas lietus piles, kas mūsu baltās tropu cepures, sejas, rokas un drēbes nokrāsoja sarkanīgiem plankumiem kā izbālējušiem asins traipiem. Ausis un deguns drīz bija aizkepis, un acis sūrstēja no kodīgajiem smilšu putekļiem.

Kad pievakarē vētra norima, vispirms bija jāatbrīvo mašīnas, jo tās līdz pusei bija ieputinātas smiltīs. Uzturu ilgākam laikam nebijām paņēmuši, vairumam arī ūdens pudeles rādīja dibenu, tāpēc bija jādodas atpakaļ. Kad pēc desmit stundu brauciena vajadzēja sākties mūsu oazei, kas stiepjas vairāk kā 15 km garumā, no tās nebija ne mazāko pazīmju. Konstatējām, ka, vairīdamies niknās smilšu vētras, bijām nomaldījušies. Atkal bija jāpaliek uz vietas līdz rīta gaismai. Otrā dienā, krietni vien izmocījušies, beidzot

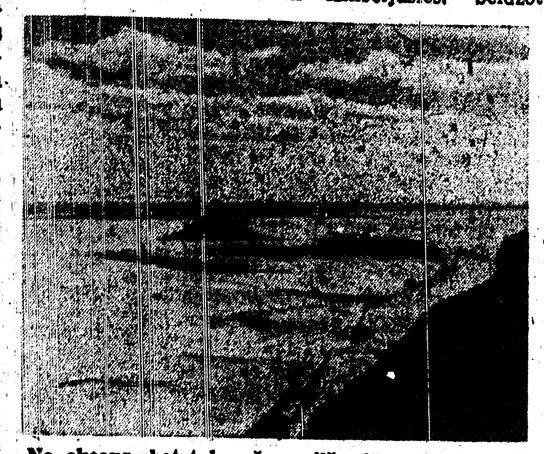

Ne okeans, bet tuksneša smilšu jūra samērā mierīgā laikā; vietām kā salas paceļas klinšu ragi, bet nelielie tumšie punkti ir leģionāru patruļas automašīnas.

laimīgi sasniedzām savu cietoksni, gan no pretējās puses, kā bijām izbraukuši. Par to neviens nepārmeta, jo šis bija mūsu pirmais tālākais ceļojums svešajā tuksnesī." A.

LATVIEŠU OGĻRAČU LIKSTAS BEĻĢIJĀ

Latviešu DP, kas nokalpojuši līgumā paredzēto laiku Beļģijas ogļraktuvēs, tagad cenšas tikt no turienes projām, lai emigrētu uz kādu citu valsti. Līdz šim tas gan nav izdevies, jo IRO tālāko emigrāciju neatbalsta. Kādā stāvoklī var nonākt ogļracis slimības gadījumā, rāda gadījums ar latviešu ogļraci A. Ž., kas savā laikā bija ieradies Beļģijā no Hanavas nometnes Vācijā. Ž. slimo ar kuņģa jēlumu, un kad raktuvju administrācija nebija ar mieru Ž. atbrīvot no darba, viņš darbu pārtrauca un lūdza atļauju atgriezties Vācijā. Sakarā ar to Ž. kopā ar divi dēliem 18. februārī ievietoja Petit Chateau cietumā. Beļģijas valdība aicina DP ogļračus nepārtraukt darbu ogļraktuvēs, un solās intervenēt pie citām valstīm, lai rastu Beļģijas DP emigrācijas iespējas. IRO pēdējā laikā atbalstot DP ogļraču pārcelšanos uz Franciju lauku darbos, uz kurieni, paredzams, dosies arī latviešu ogļrači. (in)

Balsis no aizjūras

Trīs latvietes stāsta par savām īpatnām gaitām svešumā

Dzīve ir dīvainību pilna, reizēm gluži anekdotiska. To dabū sajust arī pasaules vējos izkaisītie bēgļi, dažkārt nonākot visai neparastos apstākļos. Sacītā illustrācijai sniedzam dažu izceļotāju vēstuļu fragmentus brīvā atstāstījumā.

1. JĀŅA LĀČA GALVAS MOKASĪNI

„...Mans draugs Jānis Lāča Galva šodien atkal prasīja sālītu lasi ar grīķu biezputru, un tā ir zīme, ka, par spīti saviem astoņdesmit četriem gadiem, viņš laikam tomēr tiks uz pekām. Taisnību sakot, es nekā liela vairs necerēju, jo tad, kad viņu ieveda, viņš bija tik kusls kā zīdsinis. Un tomēr — galā ar viņu mēs neesam tikušas vēl šodien. Vecais indiāņu cilts virsaitis, visu mūžu radis pavēlēt, iecirtīgi pretojās visiem slimnīcas reglamentiem un, kaut gan mūsu iestāde pie indiāņiem pieradusi (jo tā domāta vienīgi indiāņiem un eskimosiem), visi ir vienis prātis, ka Lāča Galva ir „visgrūtākais" pacients slimnīcas vēsturē. Viņam visu laiku ir bail, ka kāds nenogriež viņa garās, melnās bizes, un viņš allaž greizsirdīgi vēro, lai kāds nepievāc viņa virsaiša vainagu ar lielajām vanaga spalvām.

Visgrūtāk bija Jāņi piedabūt novilkt mokasīnus. „Nekad vēl savā mūžā tik pliks bez mokasīniem neesmu gulējis un arī tagad negulēšu," viņš cieti noteica un pie tā arī palika. Mums viņš bija jānoģērbj ar varu, pie kam vecais visu laiku smagi lādējās un vaimanāja.

Tie ir jocīgi ļaudis, šie indiāņi un eskimosi. Lūk, šodien pat: ārā ir 35 gradi karsts, un mēs visi lienam aiz svelmes vai gar sienu augšā, bet Lāča Galva sēž savilcies, kā uz ziemeļpola, un jūtas ļoti labi. Un tad abas indiānietes, kas šodien bija atnākušas ciemā, — tētīt, kas tām viss bija mugurā! Mokasīni pāri ceļiem, apģērbs — briežādas, briežādas un atkal briežādas, un tad vēl kažoks un plecos divas izrakstītas segas! Ir tiesa, viņas izskatījās lieliski, kā izkāpušas no Fenimora Kupera vai Mainrīda senajiem indiāņu kara stāstiem. Es tikai nevaru saprast, kā viņas to visu var izturēt!

Pret indiāņiem un eskimosiem te slimnīcā visi ir laipni un palīdzīgi, bet tomēr viņi ir neuzticīgi, īgni un nerunīgi. Arī es ar savu laiphību netiku nekur, un vienīgi, kad Jānim pastāstīju, ka esmu bēgle no Latvijas, viņš kā pēc burvja mājiena pēkšņi pārvērtās, un tagad esam vislabākie draugi. Laikam jau viņiem, zemes pirmiedzīvotājiem, kāds būs nodarījis pāri; katrā ziņā man ir sajūta, ka viņi visi nīst civilizāciju tāpat, kā mēs ienīstam komūnismu..."

D. U., Kanādas ziemeļos.

2. PAR KALPONI PIE SLEPKAVAS

„...Viss patiesībā risinās daudz labāk nekā sākumā biju paredzējusi: es tagad esmu pie slepkavas par kalponi, un man klājas itin zaļi. Mans „boss" ir ļoti miermīlīgs un humāns cilvēks, kas pats mīl dzīvi un arī citiem ļauj dzīvot. Protams, viņš nav nekāds īsts slepkava, viņš tikai slepkavu spēlē. Patiesībā viņš to pat nespēlē, bet runā. Viņš ir aktieris kādā no lielajām radio sabiedrībām, viņam ir balss, kas iedveš šausmas, un draudīga izruna. Katru trešdienu no pl. 18—19 viņš spēlē kādā kriminālraidlugā; vienmēr viņš ir tikai slepkava un katru reizi vismaz vienu nosit. Par to viņš saņem daudz naudas, apdzīvo dzīvokli ar septiņām istabām un var atļauties sev luksu turēt divus auto un divas kalpones, no kurām viena esmu es.

Manam saimniekam patiesībā ir tikai viena negatīva īpašība: viņš proti, maina kreklus regulāri divi reizes dienā un svētdienās dara to trīs reizes. Tas nozīmē, ka man katru nedēļu ir jāmazgā un jāizgludina piecpadsmit kreklu, — visi tikai balta zīda. Saimniekam to ir pilni divi skapji. Nebūtu šo skapju, dzīve te būtu kā peldēšana pa siltu pienu (vismaz pagaidām). Tagad turpretim ir ļoti jāuzmanās, jebšu slikti gludināts krekls ir vienīgais, kas manu saimnieku var izsist no līdzsvara, un tad viņam balss ir tikpat nejauka kā radiofonā. Šodien viņš aizbrauca vīkendā un drošības pēc paņēma līdz divus liekus kreklus. Nākamo nedēļu tātad jāmazgā septiņpadsmit..."

E. S., Ņujorkā.

3. ĒRKŠĶU ROZĪTE ZEM BROKĀTA BALDACHĪNA

„...Cik dīvaini: kamēr citiem jāloka muguras pie aužamiem stāviem vai jācilā spoles ar dziju, es dzīvoju pilī, un man ir gulta ar brokāta baldachīnu, kas nedarītu kauna pat pašam Ludvikim XIV. Ja vien man tik, es augu dienu varu tēlot ērkšķu rozīti vai princesi uz zirņa, un neviens to neliegs, jo mani pienākumi šeit man šķiet niecīgi kā smilšu graudiņi.

No rīta, ja tik, es iesēžos Rollroisā un apbraukāju visus 10 lorda dārzniekus. Es esmu, ja tā var teikt, kas līdzīgs „puķu meitenei" un mans darbs ir salikt visās 37 pils istabās puķes. Tas ir skaisti un interesanti, un es to protu jau itin labi. Zilajā buduārā es allaž lieku dzeltenās Širasas rozes, zaļajā salonā balto kallasu klēpi un pelēkajā bibliotēkas zālē — laša sarkanos rododendronus.

Vakarā mēs ar lorda ģimeni parasti sēžam pie kamīna, lasām vai klausāmies radio un pa retam sakām kaut ko jauku un laipnu. Es pārģērbjos trīs reizes dienā — tā šeit ir parasts; un pat tad, kad esmu mājās gluži viena, pie pusdienu galda es allaž uzvelku savu labāko tērpu. Es apsēžos, lepni paskandinu sudraba zvaniņu, un mani apkalpo trīs sulaiņi melnās frakās, cēli un sirsnīgi kā persu gudrie.

Otrā dienā, gluži kā vakar un aizvakar, es atkal sēžos skaistajā Rollroisā un braucu un prasu sirmajam vecukam — virsdārzniekam: „Džon, vai zaļā orchideja ir jau uzziedējusi?"

Tā ir ērta, patīkama un šķietami līdzsvarota dzīve, ko es šeit dzīvoju. Pils īpašnieki ir brīnišķīgi ļaudis, un es nejūtu nekā no daudzinātās šķiru starpības. Dzīve rit kā kamolinš no kalna, klusi un viegli, un tikai reizēm, vēlu vakarā, kad uztvērējā izdzisis pēdējais songs un spīkers pateicis savu mūžīgo „Good night, everybody", es reizēm sevi nokeru, ka esmu atkal atgriezusies pie likteņīgā jautājuma: Kādēļ es īsteni šeit esmu? Un vai šī dzīve ir tā, kas man bija jādzīvo?..."

M. B., Anglijas ziemeļos.

Izceļotājiem

LCK apgāda Latvija grāmatu galds

piedāvā nelielā skaitā:

R. un M. Kaudzītes Mērnieku laikus, broš. . . . DM 7,—
Kr. Barona Latvju dainu izlasi, ies. . . . . „ 14,—
Mākslas fotografa A. Grapmaņa dzimtenes ainavu izlasi Dzimtā zeme . . . „ 2,50
Mag. oec. K. Kalniņa „Do You know that Latvia...? „ 1,20

Grāmatas izsūtām ar pilnu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus.

LCK APGĀDS LATVIJA
Esslingen/N.,
Uhlandstr. 8 (14a).

84 latviešu okeana braucēji gaida atļauju palikt ASV

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO ČIKAGAS

Latviešu grupa Čikagā pašlaik rosīgi gatavojas plašākam propagandas sarīkojumam. Līdz ar citu tautību imigrantiem tiem septembrī būs dota iespēja sniegt vienu dienu savus nacionālos priekšnesumus lielajā Čikagas dzelzceļu izstādē, ko apmeklē daudz iedzīvotāju no tālas apkārtnes. Izstādē ļoti uzskatāmā veidā parādīta visa dzelzceļa attīstība no pašiem pirmsākumiem līdz mūsu dienām. Tādēļ arī saprotama skatītāju dzīvā interese un milzīgais ļaužu pieplūdums, kas izstādē vērojams ik dienas, neraugoties uz neparasti karsto laiku (pat 40—42 C. gr.).

Mūsu tautiešu skaits Čikagā un apkārtnē pakāpeniski turpina pieaugt. Nesen te ieradās un apmetās uz dzīvi Dr. Mačulāns un Dr. Brikmanis, bet tuvākajā laikā sagaida ierodamies doc. Ābeli un ārstu Podiņu. Kā zināms, Amerikas krastus nesen sasniedza arī lielāka grupa latviešu, pavisam 84 personas, kas atbrauca motorlaivā no Zviedrijas. Šī grupa pašlaik vēl novietota Bostonā un atrodas valdības iestāžu pārziņā. Tiek darīts viss iespējamais, lai panāktu valdības atļauju drošsirdīgo okeana braucēju palikšanai ASV. Organizācijas un privātpersonas sūta daudz telegrammu un lūgumu prezidentam un imigrācijas departamentam, un pastāv cerības, ka šo jautājumu izdosies izkārtot labvēlīgi.

No citām nozīmīgākajām parādībām šejienes latviešu dzīvē jāpiemin nodibinātais sirsnīgais kontakts ar lietuviešu grupu, kas seviški spilgti izpaudās kopīgā ASV neatkarības svētku sarīkojumā. Šī sarīkojuma dalībnieki pieņēma rezolūciju, aicinot Savienotās valstis iestāties enerģiskāk par Baltijas valstu neatkarības atgūšanu. Rezolūciju starp citu nosūtīja prezidentam Trūmenam, ārlietu ministram Ečesonam, Ruzvelta kundzei un visiem ASV senātoriem.

Kā sāpīgs notikums tautiešu dzīvē jāatzīmē, ka 10. jūlijā vienā no šejienes slimnīcām mira kādreizējais Latvijas konsuls Jēkabs Ulmanis, kas dzīvoja ASV kopš 1906. g. un pēdējos gados strādāja par zvērinātu grāmatvedi.

Čikagā, augustā.

E. Litchens-Līdums

Latviešu bēgļu grupa pēc 28 dienu ceļojuma nelielā motorlaivā no Zviedrijas ierodas Bostonas ostā. Augšējo uzņēmumu 31. 7. ievietojis laikraksts Chicago Sunday Tribune.

ANNA BRAUC UZ AUSTRĀLIJU

„Šuvēja", „kristīga dāma" un slepenu kungu kalpone

VĒSTULE LATVIJAI NO LONDONAS

Jūnija sākumā no Londonas lepna tvaikoņa greznā kajītē uz Austrāliju aizbrauca Anna. Londonā viņa bija visbēdīgākā šuvēja Liverpoolstreet stacijas tuvumā. Šūt viņai nebija vajas. Lai darbu atvairītu, viņa prasīja nedabīgi dārgas cenas un drēbi samaitāja galīgi. Totiesu no katra klienta vai ciemiņa viņa prata izdabūt adreses pašrocīgu ierakstu viņas klientu grāmatā. Anna savākusi apm. 5000 latviešu adreses.

Anna bieži pārsviežas no zemes uz zemi. Viņa krusto okeānus un kontinentus. Viņai bija bodīte Vladivostokā. Tad tā dzīvoja Zviedrijā. Tad Austrālijā. Tad bija vājas šķiras šuvēja Londonā. Anna labprāt kaut ko mācās. Austrālijā viņa mācījās par šuvēju, lai to simulētu Londonā. Londonā tā veselu gadu uzcītīgi mācījās par kristīgu dāmu, apmeklējot amerikāņu dievkalpojumus un bībeles stundas.

Anna prot labi mīcīt un labi raudzēt. Annas ietekmē Zviedrijas latviešu sadzīvē sāka rūgt. Nemiera raugs neskaitāmu vēstuļu veidā plūda uz Vāciju, un arī tur pavisam saskaņīgā trimdinieku saimē radās nesaskaņas. Kad uz Angliju gatavojās plūst latviešu straume, Anna ar veiklu roku tur pārsvieda raugu no Zviedrijas. Šim rauga pikām dažkārt ļoti nacionāls izskats, bet tās iedarbojas pēc Annas receptes. Anna ir komūnistu slepenā dienesta darbiniece, viņas uzdevums — noorganizēt garīgās dzīves sabotāžu, celt nemierus, apmelot cilvēkus, kas var stiprināt latviešu trimdas dzīvi, uzpirkt dvēseles, iegūt naudu, kas domāta dažādiem nacionāliem mērķiem. Anna ir taisni ģeniāla šai ziņā. Viņas rīcībā ir labākās kajītes luksa tvaikoņos, un viņa apcilpojusi zemes lodi krustām šķērsām. Annas dārziņš ir plašs un labi kopts. Sēklu viņa sējusi Zviedrijā; stāds viskuplāk sazēlis Anglijā, bet šī stāda staipekņi sniedzas līdz Kanādai un ziedi birst Austrālijā. Anna nedomā ilgi palikt Austrālijā, bet pārsviesties tālāk uz Ameriku.

Londonā Anna bija šuvēja tādēļ, ka iebraucējiem latviešiem trūka drēbju. Daudziem viņa solīja tās dāvināt. Kas aizgāja, tam sniedza kafiju. Vai kādam iedots arī kāds drēbju gabals, nav gadījies dzirdēt. Bet visi gan ierakstījuši savus vārdus un adreses Annas sarakstos. Austrālijā drēbju bada nav, tur sūdzas par garigo badu. Anna to klusinās. Kur dzīvo latvieši, viņa lasīs lekcijas — par filozofiju. Tam nolūkam viņa 4 dienas pirms izbraukšanas apskrējusi Londonas veikalus un sapirkusies filozofiskas grāmatas. Pa ceļam viņa no šuvējas pārvērtīsies par filozofijas doktori vai tamlīdzīgi. Londonā viņas vārds bija Anna, Austrālijā uzvārds būšot cits. Bet uzdevums būs tas pats. Un tikko Anna būs Austrālijā, tur latviešos var sākties nemieri un nesaskaņas gluži kā Zviedrijā, Anglijā, Vācijā. Anna ir ļoti „nacionāla" un ļoti „ienīst" komūnistus. Tikai viņu darbu tā dara ļoti sekmīgi. Austrālijā esot arī čūskas. Kad aizbrauks Anna, tad viena tur būs vairāk, pie tam viņai indīga. Esiet uzmanīgi!

*

Mūsu pretinieki strādā ļoti rafinēti un metodiski. Viņiem ir skola, viņiem ir loģika. Viņi zina, kādiem faktiem seko kāda loģika. Mēs nīstam komūnistus, to viņi zina. Ja komūnisti brauca nometnēs atklāti pierunāt braukt mājās, tiem izdemolēja automobiļus. Vai tāpēc lai mūs aizmirstu? Šķiet, ka būtu aizmirsuši, bet neaizmirst. Netikuši iekšā atklāti, tie iet slepenus ceļus. Viņi uzpeld mūsu vidū kā indīgas mušmires un mēģina greznoties sarkanbaltsarkanām krāsām.

Nav lielāka kauna un pazemojuma latviešu vidū, ja kāds izpelnās komūnista apzīmējumu. Bet ko tagad dara komūnisti? Viņi mēģina šī vārda nozīmi mazināt un strādā vaiga sviedros. Tūkstoškārtīgos variantos no neskaitāmām mutēm jau birst aizdomīgi čuksti: „Kurš ir komūnists? Vai tas nav komūnists? Tas katrā ziņā ir komūnists?" Šo vārdu apzīnīgi deldē, padara banālu, nenozīmīgu, smieklīgu. Tas ir pēc plāna un grafikas. Lai tai brīdī, kad mēs kādu subjektu atmaskosim un sauksim viņu īstā vārdā: „komūnists", to vairs neviens neņemtu nopietni, jo šis vārds jau būs nodeldēts un, lietojot to visur un vairumā, visiem apnicis. Tā ir velniška metode.

—ce—

Rodailendai ieteic uzņemt vairāk DP

Pesimistisku vai nelabvēlīgu rakstu vidū amerikāņu presē joprojām parādās arī daudz tādu, kas atbalsta DP iecelošanu. Rodailendas štata lielais laikraksts Providence Sunday Journal veltījis plašu rakstu DP iecelotājiem, kurā žēlojas par to, ka šis štats uzņēmis tikai 25 proc. no tiem DP imigrantiem, kādus tam pienāktos saņemt, ja pašreizējo 205.000 kvotu samērīgi sadalītu starp visiem štatiem. Laikraksts aizrāda, ka vainiga pirmā kārtā pašu rodailendiešu pasivitāte, bet arī ļoti lēnā DP komisijas rīcība un, pār visām lietām, pārspīlētās prasības DP iecelotāju tiesīgumam dotles uz ASV.

Aizstāvot nepieciešamību grozīt pašreizējo DP iecelošanas likumu, lai varētu pallelināt uzņemamo DP skaitu un novērst „nereālās prasības viņu tiesīgumam", laikraksts uzsver, ka lielākā DP iecelotāju vērtība esot viņu ārkārtīgā darba griba. Kāds lietuviešu zobārsts, kas nesen ieradās Rodailendā, tagad pa dienām strādājot par sulaini, bet naktīs studējot. Daudzi ārsti un advokāti darot tāpat.

Zināms kavēklis DP iecelošanai esot pasīva amerikāņu pretestība pret DP, ko izraisot bažas par bezdarbu pašu mājās. Bet nevajagot aizmirst, ka daudzie techniskie speciālisti, kas tagad vēl atrodas DP nometnēs, varot paši kļūt par darba devējiem amerikāņiem ar to, ka ar savām speciālām zināšanām viņi jautu attīstīt pavisam jaunās saimnieciskās dzīves nozares. Blakus šiem techniskajiem speciālistiem Rodailendai joprojām esot vajadzīgi daudzi mājkalpotāji, kas no pašu amerikāņu vidus neesot dabūjami.

DP izjauc komūnistu vēlēšanu sapulci

Minchene (NZ). — Lielāka ungāru DP grupa 8. augustā izjauca Dachavā vietējo komūnistu rīkotu vēlēšanu sapulci. Kad runātāju tribīnē parādījās Bavārijas komūnistu līderis Egons Hermans, 250 ungāru sāka trokšņot, apgāza tribīni un pieķēva runātāju. Sapulces dalībnieki pīnīkā atstāja sapulces laukumu, bet pretkomūnistiskie demonstranti nesēva sarkanos karogus un plakātus, kurus turpat sadedzināja. Hermana un Dachavas komūnistu vadonis Zommers paglābās tuvējā policijas iecirknī, ko ielenca demonstranti, kuru runas kopš nepārtraukti skandēja: „Hermanu pie karātavām." Kārtību nodibināja tikai pēc lielāku policijas palīgspēku ierašanās. Dachavas militārās valdības direktora ieteica Hermanam ar Zommeru labprātīgi nodot sevi policijas drošības apcietinājumā, ko tie arī izdarīja. Stiprā militārās policijas apsardzībā abus komūnistus nogādāja Minchenē.

Braunšveigas apkārtnē angļu josla divi padomju virsnieki svētdien bija nodomājuši apmeklēt ārzemnieku kapus Holendorfas ukraiņu DP nometnes tuvumā. Kad tie atgriezās pie savas automašīnas, viņiem uzbruka nažiem un lāpstām bruņojies ukrainiešu bars. Padomju virsniekus atbrīvoja vācu un angļu policijas enerģiskā rīcība.

No Vīnes tanī pašā laikā ziņo, ka padomju repatriācijas virsnieku ierašanās sacēlusi lielāku traci arī Forkloster DP nometnē franču joslā. Kad kāds nometnes iemītnieks mēģināja nofotografēt misijas priekšnieku, pēdējais izrāva pistoli un izšāva. Lode gan fotografu netrāpīja, bet sašutušie nometnes iemītnieki būtu padomju virsniekus nolinčojuši, ja tie nebūtu paglābušies aiz militārās policijas kordona.

Kazaku ģenerāla liktenis

66 gadus vecais kazaku ģenerālis Vjačeslavs Naumenko, kas kopš kara beigām dzīvoja kādā Augsburgas DP nometnē, drīzumā pēc 30 gadu trimdas gaitām izceļos uz ASV, ziņo „Mainecho". Bēgļu gaitas šis virs sāku 1917. gadā pēc revolūcijas Krievijā, kad viņš ar saviem Kubaņas kazakiem uzsāka cīņu pret bolševikiem. 1920. gadā pēc sīvām atkāpšanās cīņām viņam ar amerikāņu un angļu intervencijas palīdzību izdevās dabūt atļauju pārvest savus 30.000 kazakus no Krimas uz Konstantinopoli, bet no turienes uz Lemnosas salu, kur viņu 1922. gadā ievēlēja par kazaku atamanu.

Otrā pasaules karā viņš Jugoslavijā strādāja pie lidlauku būves, bet 1944. gadā, kad tur iesoļoja krievi, viņam atkal bija jābēg. Caur Austriju viņš nokļuva Kemptenē un beidzot ieradās Augsburgā, kur grupa agrāko Kubaņas kazaku atkal ievēlēja viņu par savu vadītāju.

Ģenerālis Naumenko tagad pakaidrojis, ka cer pavadīt klusu mūža vakaru kādā Nudžersijas farmā, kas pieder dažiem viņa bijušajiem kazaku virsniekiem.

Trīs mistiskie tiesneši Lubjankas cietumā

Arī bez sitieniem un nervu indēm var panākt „atzīšanos"

Kad sarkanarmija 1945. g. maijā iesoļoja Berlīnē, krieviem izdevās apcietināt vienu no tuvākajiem Gebelsa līdzstrādniekiem — propagandas ministrijas radiofona nodaļas vadītāju Hansu Frički. Pēc 50 dienu noturēšanas kādā priekšpilsētas pagrabā viņu ar lidmašīnu pārveda uz Maskavu. Vēlāk, sēdēdams Nirnbergas cietumā starptautiskās kara noziedznieku prāvas laikā, Fričke sarakstīja par saviem Maskavas pieredzējumiem atmiņu grāmatu „Hier spricht Hans Fritzsche", kas tikko iznākusi Cīrichē.

Visā Maskavas laikā neviens NKVD vīrs nepacēla pret Frički roku sitienam. Viņam nedeva nekādas nerviem kaitīgas indes, par ko tik daudz dzirdēts sakarā ar Austrumeiropas politiskajām prāvām pēdējos mēnešos. Neviens arī nedraudēja, ka liegšanās gadījumā likvidēs Fričkes ģimenes locekļus. Vienīgā vardarbība pret viņu notika pašā apcietinājumā sākumā, kad medicīniskās apskates laikā kāds uniformēts vīrs, klusu ciešot, mierīgi iebāza roku viņa mutē un ar ievingrinātu tvērienu izlauza 3 zelta zobus, novietodams tos uz galda blakus jau iepriekš atņemtajai zelta pildāmspalvai.

Un tomēr — pāris mēnešos Fričke bija novests ārprāta malā. Slavenajam Lubjankas cietumam ir arī citas metodes. Fričke parakstīja pēc vislabākajiem boļševistiskiem paraugiem sastādītu „atzīšanās" protokolu, kurā gandrīz neviens teikums neatbilda viņa paša izteicieniem, bet kas jebkuras padomju tiesas priekšā būtu viņu pazudinājis. Laimīgā kārtā Frički tiesāja pēc rietumu likumiem un metodēm Nirnbergā.

3 pēdas gara un 3 pēdas plata kamera bez logiem, bet ar nepārtraukti degošu elektrisko spuldzi pie griestiem — tāds bija pirmais Fričes „apartaments" Lubjankā. Viņš pats domā, ka pavadījis tanī vairākas nedēļas, bet, nevarot konstatēt gaismas un tumsas maiņu, protams, šo laiku precīzi noteikt nav iespējams. Vācu koncentrācijas nometnēs šādas kameras sauca par „stāvformāta zārkiem", un parastā psiholoģiskā reakcija to iemītniekiem ir sajūta, ka jau pēc dažām stundām kameras sienas sāk sašaurināties un draud nospiest gūstekni.

Pēc stipri retiem starpbrīžiem — varbūt 2 reizes dienā — kameras durvis parādījās baltā virsvalkā tērptais „virtuves šefs" un pasniedza cietumniekam nemainīgi vienu un to pašu ēdienu — tasi karsta ūdens un gabalu rupjas maizes. Uz pratināšanas telpu ceļš veda pa bezgala gariem gaiteņiem, kuros vienmēr valdīja baigi spiedīgs klusums. Viens no Lubjankas dzelzs likumiem bija tas, ka ikviena saruna, izņemot pratināšanu, notika čukstot. Ja sargs gaitenī pamanīja nākam pretim kādu citu cietumnieku, viņš tūlīt ieveda Frički kādā no daudzajām nišām un piespieda tā galvu pret sienu. Neviens cietumnieks nedrīkstēja otru redzēt.

Pratināšana notika spožā, pat gremdā zālē. Pašā pirmajā reizē civilā tērpies ierēdnis Fričkem laipni piedāvāja cigaretes un pēc tam jautāja — vai Fričkem esot jausma, kādēļ viņš atvests uz Maskavu. „Drīoši vien tādēļ, lai mani pakārtu, nocirstu galvu, noslīcinātu, vai arī sācirstu gabalos Sarkanajā laukumā vācu invāzijas gada dienā," Fričke ar izmisušu karātavu humoru atteica. Komisārs smējās: „Kādas gan jums ir idejas par Padomju savienību, Fričkes kungs! Mēs taču neiligojamies pēc jūsu asinīm!" Sekoja gluži akadēmiska rakstura saruna par vācu-krievu kara sākumu un iemesliem.

Tā tas bija pirmo reiz. Bet pakāpeniski pratināšanas raksturs mainījās. Frički sāka bombardēt dažādiem jautājumiem, bieži pavisam nesakarīgā secībā. Kur atrodas vācu reichsbankas zelts? Kur Gērings noslēpis savas mākslas priekšmetu kollekcijas? Kas ir piektās kolonnas locekļi Krievijā? Uz kuras kājas kliboja Gebelss? Vai vācu karavīri zaga Krievijā bērnu lelles? Vai jūs vācu uzvaras gadījumā plānojāt runāt Maskavas radiofonā?

Skita, ka pratinātājiem atbildes ir gluži vienaldzīgas. Tie daudz uz tām pat neklausījās, bet vienmēr paši pēc tam sāka lamu vārdiem piebārstītu argumentāciju, nosodot nevien Vāciju, bet arī savus sabiedrotos — Angliju un ASV. Viens no iemīļotajiem „argumentiem" bija šāds: 3 gados Anglija un Amerika nespēja pievelkt Japānu, bet, tiklīdz šai karā iestājās arī Pad. savienība, tā uzvara bija klāt jau pēc dažām nedēļām. Ko jūs uz to teiksit, Fričkes kungs?

NKVD laudis tomēr vienmēr rūpīgi sekoja tam, lai viņu gūsteknis nepiedzīvotu galīgu nervu sabrukumu. Tiklīdz tas šķita tuvojamies, Frički pārvietoja 3 reiz 6 pēdu lielā kamerā, kas citādi gan neatšķīrās no iepriekšējās. Vēl pēc kāda laika viņu ievietoja kamerā, kur atradās jau 5 krievu cietumnieki.

Šai kamerā katru dienu parādījās krievu seržants un klusi apjautājās, vai ieslodzītajiem nav kādas vēlēšanās. Lūgumus pēc zobu sukas vai ziepēm vienmēr noraidīja. Fričke reiz lūdza kādu lasāmvielu un bija bezgala pārsteigts, kad viņam atnesa veselu kaudzi grāmatu 3 valodās, to starpā Šekspīra darbus, Robinsonu Krūziņu un Ļeņina rakstus. Priekš tomēr bija īss: pēc dažām minūtēm ienāca sargs un atņēma Fričkem acenes, padarot lasīšanu neiespējamu.

Kameras kaimiņi Fričkem zināja stāstīt, ka Lubjankā laiku pa laikam notiekot sevišķas tiesas sēdes, kurās izšķirot apcietināto likteni. Trīs tiesneši šais sēdēs uz dokumentārā materiāla un iegūto „atzīšanās" protokolu pamata piespriežot sodus, pie kam ne pašu apsūdzēto, ne arī lieciniekus sēdēs nepieaicinot.

Visu šo laiku turpinājās bada dieta ar tasi karsta ūdens un gabalu maizes. Pēc dažām nedēļām Frički atkal pārvietoja atpakaļ uz vieninieka kameru. NKVD vīri sava upura pretestības spējas prata izkalkulēt lieliski. Fričke beidzot nespēja vairs bez palīdzības aiziet līdz nopratināšanas zālei. Tad nāca pārtikas „uzlabojums": katru dienu viņš sāka papildus saņemt dažas karotes putras.

„Parakstiet šo protokolu," beidzot — tas bija jau septembrī — teica pratinātājs pulkvedis Ļečevs. „Starp citu — kā esat apmierināts ar dzīvi šeit Lubjankā? Ko? Jūs vēl arvien esat vieninieka kamerā? Vēl arvien ar maizes, ūdens un putras dietu? Tas taču nav iespējams, tas ir pārpratums! Jūs taču neesat noziedznieks!"

Bet protokols, ko Fričke pēc ilgākas liegšanās un strīdēšanās, baidīdamies no galīga sabrukuma, beidzot bija spiests parakstīt, — šis protokols tomēr padarīja viņu par vienu no lielākajiem „cilvēces noziedzniekiem". Protams, visu šo laiku viņam nebija arī ne jausmas par gaidāmo Nirnbergas prāvu. Vienīgās ilgas viņam bija: kaut mistiskais Lubjankas triju vīru tribunāls drīzāk izšķirtu viņa likteni — vienādi vai otrādi.

Jaunie bēgļi

„Kamēr DP problēmas asums Eiropā pakāpeniski samazinājas, arvien asāka kļūst jauna problēma — proti, to politisko bēgļu problēma, kas vislielākā skaitā turpina izplūst no Padomju savienības satelītu valstīm," raksta Konstancē izdotais „Südkurier".

Laikraksta līdzstrādnieks norāda, ka ik dienas poļi slepeni iekļūst kuģos, kas atiet no Gdiņas, lai tikpat slepeni atkal izkāptu malā Francijā un Zviedrijā. Tāpat, ar dzīvībām riskēdami, no savām zemēm tagad bēg rumāņi, čechi, ungāri, dienvidslāvi un dažkārt pat bulgāri. Politisko bēgļu pulkiem pievienojas arī vācieši no austrumu joslas. Berlīnes rietumu sektoru bēgļu centros ik dienas piesakoties caurmērā 120 politiski vajāto.

Šiem bēgļiem no komūnisma varmācības vēl pievienojoties spānieši, kas bēg no Franko režīma. Ap 1500 no viņiem ik mēnesi tiekot pāri Pireneju robežai.

Ne visi no viņiem esot politiski bēgļi īstajā vārda nozīmē. Spānieši un dažkārt arī poļi lūkojot nokļūt citās zemēs, lai labāk nopelnītu vai vispār dabūtu darbu, bet visi viņi tomēr cenšoties iegūt IRO atbalstu vai — Francijā nokļuvuši — atsaucoties uz satversmes noteikumiem par patvēruma tiesībām politiskiem bēgļiem.

„Südkurier" līdzstrādnieks apraksta grūtības, ko piedzīvo šie cilvēki jau tagad, kad IRO nevar tos tieši aprūpēt, izņemot vissmagāko grūtību gadījumos, un jautā, kas notiks, kad IRO darbība izbeigsies galīgi. Jau tagad dažādas organizācijas Parīzē izmisīgi cenšas atrast iespējas kā palīdzēt šiem bēgļiem, no kuriem ļoti liela daļa ir inteliģentu profesiju pārstāvji, bet praktiski vienīgā palīdzība var būt fiziska darba sagādāšana, kas arī ne vienmēr padodas viegli.

„Ir skaidrs," saka žurnālists raksta noslēgumā," ka agrāk vai vēlāk arī šī „jauno" bēgļu problēma jāpaceļ internacionālā plāksnē. Tautām beidzot būs jāatzīst, ka te pasaulē radusies jauna problēma, kas turpinās pastāvēt tik ilgi, kamēr šai pasaulē pastāvēs valstis ar diktātoriem un totālitārām iekārtām." —pa

Milestības cukurs

RITA LIEPA

(Beigas)

„Sievietes liktenis — mīlēt un ciest."

Vai tā?

Kas bija mīlestība, ka tā lika sievietēm ciest, kamēr tās kļuva bālas, plakanas un bēdīgas kā Pamiljena kundze? Jo arī Pamiljena kundze reiz bija izskatījusies citāda: tur no tās bildes virs ērmotā plaukta, ko sauca par etažeri, viņa raudzījās šurp jauna un jautra, mundri izspērusi uz priekšu kāju baltā kurpē, bet rokā divi pirkstiem,tiem viņas labākajiem, turēdama saules sargu.

Kas bija mīlestība, ka tā lika Jūlai vakaros saņemt galvu rokās un pārlaist pienu pāri katla malām, kamēr viņa domāja par Čapānu, kas vakaros atnāca ar slēdzeņu saišķi sargāt īlsielas namus? Citus vakarus Jūla rakstīja vēstules kādam lauku Jēkabam, bīdīdama mēli no viena mutes stūra uz otru un spiezdama spalvu ar lielu mīlestības spēku. Tās rožainās lapas, rakstītas ar tinti un asarām, vai tās stāstīja par mīlestību un ciešanām? „Mīļais Jēkab, kā es ciešu!" — Vai tā rakstīja Jūla, īpaukādamās un iepemdama stiprinātāju malku no kafijas krūzītes?

Un sētniece Dzērvīte, vai tā, iemērkusi rokas līdz elkoņiem kodīgā sārmā, mīlēja un cieta, kamēr virs krāca gultā piedzēries un slota stāvēja aizdurvē pamesta?

Un tā jaunkundze, kas ik vakarus skrēja no trešā stāva papēžus knaukšķinādama pretim savam draugam, kamēr viņš lejā, pie laternas atspiedies, svilpoja „Džons Brauns krita kaujas laukā", vai viņa mīlēja un cieta?

„Kundze šodien izskatās noguruši," Pamiljena kundze teica Daces mātei spogulī.

„Ak, galva sāp," māte sarauca melnās uzacis strīpā visgarām pierei.

„Ja, ja," teica Pamiljena kundze, „ja, ja."

Dace baiīgi vērās mātes vaigā. Patiesi, to klāja it kā pelgans plīvuris, noskaudis sejai tās krāšņo baltumu. No deguna sāņus skrēja divas dziļas rievas lejup uz mutes kaktiņiem, kā Pamiljena kundzei. Tās neliešķīgās galvas sāpes!

Mājup ejot, Dace vairākkārt uzlūkoja māti no lejas, tad nenocietās:

„Vai visām sievietēm jācieš?"

„Ej, aušiņ, kādēļ?"

„Mīlestības dēļ!"

Mātes solis kļuva lēnāks, acis pievērsās meitenei visā samta maigumā.

„Pamiljena kundze taču mīl un cieš!"

„Viņas vīrs viņu pametis."

„Bet vai tad viņš Pamiljena kundzi nemīlēja?"

„Mīlēja gan, bet vairs nemīl."

„Kā tad tā? Mīlēja un uzreiz vairs nemīl? Vai tā ir mīlestība?"

„Nezinu, bērns, labāk nemoci mani, zini, ka man sāp galva."

Pēc brīžiņa Dace iejautājās vēl:

„Bet vai mīl mūžīgi, ja ir līgūra?"

Māte pasmaidīja, viņas cimds pieskārās Daces vaigam ar pārmetumu. „Niekalbe, tu! Tev par agru prātot par mīlestības lietām. Turies prom no mīlestības, cik ilgi vien vari, tad būsi gudra."

„Bet es gribu mīlestību!" Dace tiepās.

„Mīlestība nav ne paņemama, nedz nopelnāma, te viņa ir — un tu nezini, kādēļ. Un tu nezini arī, kādēļ tās nav."

„Bet ja nu man mīlestība ir, ko tad? Zinu gan, — es vienkārši necietīšu! Es negribu ciest!"

Dace ieķērās stingrāk mātei elkonī un bija dusmīga uz mīlestību, kas bija sarkana, un uz ciešanām, kas bija melnas.

Un mājās zem spilvena viņai bija mīlestības cukurs.

Māte steidzīgi noģērbās un tūdaļ iegāja savā istabā, aizslēgdama durvis.

„Kungs jau atkal nebūs vakariņās," Jūla teica, nolūkodamās aiz vērtajās durvīs.

„Mātei sāp galva," Dace paskaidroja. Un tūlīt izklupa ar savu: „Saki, vai sievietēm jācieš, kad viņas mīl?"

„Pasargi Dievs!" Jūla sacirtās piktās aizdomās. „Kā tu tādas domas ieņem galvā?" Viņa raudzījās lejup bargi kā tais reizēs, kad Dacei rokā bija gadījies kas nelabs un steigtus pametams. „Mīlestība un ciešanas!" Bet tad viņa izslējās stalta un, vēlreiz pametusi skatu uz mātes durvīm, noteica:

„Jā! Elles mocības!"

„Bet vai nevar bez ciešanām?"

„Nevar!" Jūla noskaldīja stingri, it kā Dace būtu prasījusi klingeri.

Vēl pirms tumsas Dace sagaidīja kāpnēs Visvaldi, kas nāca no klases mācības stundas, nesdams padusē melnu mapi ar uzrakstu „Mūzik". Izstiepusi roku, Dace gāja viņam pretim, un rokā bija mīlestības cukurgrauds.

„Negribu," viņa teica.

Un tad viņa redzēja, cik daudz teterraibumu bija Visvaldim uz deguna.

Kad Dace atgriezās virtuvē, Jūla tūdaļ bija prasāmais: „Kur tava lenta?"

Dace pavēra sauju, un tur tā bija baltā nevainības lenta, drusku pa burzīta un pasmulēta, bet veseļa visa.

„Zēlīgais, kas par meiteni!" Jūla nogaudās. „Kā nu tādu vairs likt galvas!"

Un tad Dace dabūja matos citu lentu — dzelteno viltus.

Zvēru delegāti Prāgas komūnistu kongresā

Viens no daudzajiem čechu politiskajiem anekdotiem ir šāds.

Kad nesen sanāca Čechoslovakijas komūnistu partijas 9. kongress, un to svētkus pārstāvjus gribēja sūtīt arī Prāgas zoloģiskā dārza iemītnieki. Zvēru kongresā par delegātu vienprātīgi ievēlēja lauvu. Bet tas šo godu noraidīja: „Es ļoti pateicos par jūsu dāvāto uzticību. Bet es nevaru iet, jo esmu lauva — zvēru karalis. Ja es ieradīšos komūnistu kongresā, tad to uzskatīs par monarchistu provokāciju."

Kopsapulce pārvēlot izraudzīja pa savu pārstāvi vērsi. Bet arī tas noraidīja: „Jūs taču zināt, ka es ļoti mani uztraucu sarkanā krāsa. Tā kā kongresā viss būs sarkans, tad var ātri notikt, ka es zaudēju pašvaldīšanos un sabojāju visu mūsu kopējo tautas demokratijas lietu."

Tagad sapulces dalībnieki vienojās cīt mērkaķi. Tas sākumā padomāja, bet tad teica: „Man ļoti žēl — labprāt iečietu, bet baidos. Mana kermeņa vislielākā vieta ir sarkana. Varētu gadīties, ka mani notur par reakcionāru, provokātoru un kaitnieku."

Beidzot visi zvēri ievēlēja ēzeli. Bet rezultāts bija tāds pats. Ēzelis ļoti pūlūkojās uz klātesošiem un sacīja: „Es nekādā ziņā neiešu. Jūs taču negribat, lai tur katrs muļķis mani sauc par biedru!" (j)

Margera Skujenieka pēdējās dienas...

(Turpinājums no 1. lpp.).

„Bez Skujenieka, kas atstāja kopējo kameru kopā ar mani un vairs neatgriezās, pie mums bija vēl kāds cits latvietis V. Tas bija no Rīgas, kur atstājis savu saderināto. Šis latvietis bija pavadījis Latvijas armijas virspavēlnieku viņa braucienā uz Maskavu trīs dienas pirms padomju varas iebrukuma Latvijā. Viņš man sīki aprakstīja sava šefa vizīti pie Staļina. Audiences laikā latviešu ģenerālis apvaicājies Staļinam, vai tas apmierināts ar padomju un latviešu attiecībām un vai viņam neesot par tām kas sakāms vai kritizējams.

Staļins atbildējis, ka viņu ļoti apmierinot šīs attiecības un vispār veids, kādā latvieši pildot visus savus noligumus. Nekad vēl abu valstu kaimiņu attiecības neesot bijušas tik labas kā patlaban. To pašu dienu Latvijas armijas virspavēlniekam vajadzējis atgriezties Rīgā un V. viņu pavadījis. Piestātnē viņi izbrīnā konstatējuši, ka viņiem rezervētas vietas ātrvilcienā uz Ļeņingradu. Vēlāk tie uzzinājuši, ka tiešā Maskavas-Rīgas līnija jau tad bijusi aizņemta ar karaspēka ešaloniem, kas devušies uz Latviju, lai to okupētu."

*

Butirku cietumā bija arī kāds Igaunijas ministrs, kam ļieli nopelni igauņu kooperācijas izveidošanā. Kā zināms, latviešu, igauņu un lietuviešu kooperatīvi skaitījās Eiropā vislabāk noorganizēto vidū. 1940. g. kad Baltijas valstis jau bija nodotas vušas komūnistiem militārās bāzes, padomju valdība arvien vēl darīja visu iespējamo, lai pārliecinātu baltiešus, ka padomju vara neapdraud viņu neatkarību. Toreiz bija aicināti ierasties Maskavā arī vairāki igauņu ministri un sabiedriski darbinieki, kuriem Staļins Kremlī sarīkojis lielu dineju. Šīs dinejas laikā Staļins ar vairākiem jautājumiem igauņu ministram izrādīja savu interesi par igauņu kooperāciju un tas gandrīz veselu stundu viņam stāstīja par igauņu kooperatīvu veidošanu.

Staļins klausījies ļoti uzmanīgi „To jūs ļoti labi izkārtojuši," viņš beidzot atzina, un, paņēmis igaunim zem rokas, pastaigājās ar to pa zāli. Kad tie šādā kārtā pienāca Ždanovam un Molotovam, kas bija iekārtušies nopietnā sarunā, Staļins ar pirkstu norādīja uz tiem un smaidot pateica: „Lūk, ko viņi nodomājuši ar jums visiem izdarīt... un iztaisīja ar roku kustību, kas nepārprotami nozīmēja pievākšanu. „Viņi abi ir lielkrievi (velikorossi) un tie ir garnadži (ruki zagrebučije), bet es to viņiem neatļaušu."

Trīs mēnešus pēc šīs saruna Igaunija bija okupēta, un igauņu kooperatīvu vadītājs, ko tik laipni uzņēma Kremlī, atgriezās Maskavā aizrestotā vagonā.

Pricis Dziesma

Zvaigžņu dārzi

Dienas drūzma aprimusi.
Izeju aiz durvīm klusi
vērties rieta debesīs.
Krēsla. Tumša vientēlana.
Kādā tālā tornī zvana.
Nokrīt svalgzne, divas trīs . . .

Vai es tumšā kādu galdu
vai no sevis projām raidu?
Ko gan varu ņemt, ko dot!
Čūrnot pats ar navālm sāpēm,
kā lai varu citu slāpēm
kādu veldzi apzvaigžņot?

Maldies vien — tik nesajimsti:
laubās tu par jaunu dzimsti,
audzi lielāks kāmēr ciet'
Dienas negailem un bēdām
vieglām, nedzirdamām pēdām
svaigžņu dārzi pāri iet.

Moderna māksla kalpo arī bērniem

Pilnīgi jaunus ceļus bērnu ievadīšanai mākslas pasaulē pasākuši šī angļi, kas audzināšanas jautājumos līdz šim bijuši konservātīvākī nekā citos dzīves novados. Londonas bērnu grāmatu izdevniecība „School Prints" griezusies pie Pikaso, Matisa, Brāka, Difi un daudz citiem modernajiem gleznotājiem ar priekšlikumu — uzgleznot darbus, kas kalpotu bērnu iepazīstināšanai ar moderno mākslu un būtu noderīgi to aizspriedumu laušanai, kādi pret šo gleznieciību vēl pastāv visā pasaulē.

Zīmīgi, ka minētie meistari atsaukušies lielā vienprātībā, un, lai garantētu labas kvalitātes darbus, pašrocīgi kērušies pie litografiju izgatavošanas, ko parasti kopēšanas ceļā izdara spiestuves. Tā minētajam Londonas apgādam saradies ap 30 dažādu meistaru darbu, kas izdoti seškrāsu iespiedumā uz 50×57 cm lielām lapām un izplatīti vairāk nekā 30 dažādu zemju 3500 skolās. Angļu prese, atzīmējot šīs idejas tēva Raunsleja nopelnus, ar ironiju citē angļu karaliskās mākslas akadēmijas prezidenta sēra Meninga vārdus: „Dieva dēļ," teicis Menings, „zīmējoties uz kādu Matisa darbu, ja jau gleznо koku, tad tam pēc koka arī jāizskatās." — Matiss atsaucies: „Mulkības! Ja jau vajadzīgs tik lielš patiesīgums, tad labāk pieaicināt fotografu."

Pikaso minētās izdevniecības ricībā nodevis darbu, kam nav nosaukuma, bet par tā īpatnību liecina pašu bērnu atsauksmes: „Tā es arī māku gleznot," sacījis kāds 12 gadus vecs zēns. Kāds cits piebildis, ka tam trakajam Pikaso gan laikam esot pilna galva ideju. Lielais vairums bērnu bijis visai nodarbināts ap Pikaso darba satura uzminēšanu, kas tiem sagādājis lielisku uzjautrinājumu, jo vieni gleznā saskatījuši putnu, citi pūķi, un vēl citi lidmašīnu, kas gan vairāk izskatoties pēc maija vaboles.

Brāks devis putna un zivs attēlu ar zvaigznēm un lapām, piebilzdams: „Bērni ir mūsu lielākie kritiķi, jo viņi dzīvo tādā pat pasaulē kā mākslinieki."

Kritika, novērtējot šo pasākumu, piebilst, ka reproducētie darbi gan domāti bērniem, taču neesot tiši bērnišķīgi iecerēti un tik pat labi varot interesēt arī pieaugušus. Un par visām lietām — ne jau bērniem vien, arī angļu skolotājiem, kas pazīstami kā kalsīgi modernās mākslas noliedzēji, esot laiks iepazities ar sava laikmeta mākslu. Paši bērni litografiju krājumu visur uzņēmuši ar dzīvu interesi.

Ne mazāk interesants notikums ir pazīstamā un ārkārtīgi vispusīgā franču filmu režisora, gleznotāja, dzejnieka un baleta choreogrāfa Žana Kokto jaunā bērnu grāmata — pasaka ar autora ilustrācijām. Būdams aizrāvies neskaitāmos mākslas uzdevumu kārdinājumos, Kokto pēkšņi pievērsies bērnu pasaulei, radot stāstu par saules un mēness ģimenes dzīvi, kurā šiem debesu spīdekļiem ir milzums pēcnākamo — zvaigžņu. Bet tā kā māte un tēvs aizņemti savās dienišķajās un nakšņigajās gaitās, pa debesu telpu staigājot, tad bērniņus audzina pāris suņu — protams, ar pārsteidzošām sekām, par kurām pats autors piebilst: „Un tā bērni iemācījās tūkstoš nedarbu, ko dažreiz drīkst atļauties mazi šuneļi, bet labi audzināti bērni nu gan nē." Kokto, kam tagad jau 60 gadu, bet pašam bērnu nav, grāmatas ievadā raksta: „Gādājiet par to, lai jūs vienmēr paliktu kā bērni. Jo tad, kad jums būs bērni, jūs nespēsit viņus saprast, nebūdami paši kā bērni." Viņa zīmējumi šinī grāmatā ir visai modernā garā āverti, zīmīgi raksturo tēlotos tipus un, pēc franču preses domām, kvalitātē neko daudz neatšķirsoties no tā paša Pikaso vai cita laikmetīga autora mākslas.

Taču ne tikai pieaugušie vien svaidīti rūpēties par bērnu un mākslas savstarpējām attiecībām. Sidnejā šoruden notiks pasaules mēroga bērnu mākslas darbu izstāde, ko organizē Sidnejas esperanto savienība sadarbībā ar Starptautisko skolotāju federāciju. Izstāde iedalīta trijās grupās — bērniem zem astoņiem gadiem, līdz divpadsmit un līdz septiņpadsmit gadiem, pie kam iesūtāmi visāda veida mākslas darbi — no zīmējumiem līdz figūrām, leļļu tērpiem un audumu ornamentiem. Aicināti arī vācu bērni.

Latviešu bērniem visi šie jaunumi trimdas gaitās paliek gluži sveši.

Kas mākslu mīl, to tā nepievil

Saruna ar prof. L. Libertu, viņam uz ASV dodoties

Nav vairs daudz mūsu garīgās prominences palicis Vācijā — emigrācija aizrauj gan tautu, gan tās sāli — kultūras darbiniekus. Un šim plūdumam, šim latviešu dzīvā cilvēka un viņa gara bēgumam no Eiropas šinīs dienās kopā ar kundzi dziedātāju Amandu Liberti-Rebani pievienojās arī prof. Ludolfs Liberts — mākslinieks un personība, kam nozīmīga un paliekama vieta gan mūsu tirās mākslas, gan sabiedriskajā dzīvē. Lai atceramies Latvijas mākslas akadēmiju, Nacionālo operu, Valsts papīru spiestuvi, „Sadarbu" un valsts rīkotās ārzemju izstādes — tie ir laiki, notikumi un vietas, kas ar prof. Liberta darbu un dzīvi saistās tik pat cieši kā ar mūsu kultūras gaitām valsts brīvības gados vispār.

Pats mākslinieks par šo laiku sava personiskā darba kontā var ierakstīt ap 1000 kostīmu zīmējumu, ap 200 dekorāciju metu, ap 300 gleznu — tie ir skaitļi, kas palikuši vienpus laika un telpas robežas. Tagad, pēc 5 gadiem, līdzīgi lielam mūsu vairumam, mākslinieks pārkāpj otru robežu, šķirdamies no Eiropas. Daudz brīva laika, noslēgšanās sevī, pilnīga nodošanās darbam — tie ir apstākļi, kam pateicoties prof. Liberts dodas pasaulē ar daudz ievērojamāku bagažu — četrās kastēs mākslinieks ved līdzi Vīnes un Eslingenas periodā radušos veselus 450 dažāda lieluma darbus. No tiem kādi 60 nepabeigti, un bez tam 150 ir tādu, kas aizklīduši kollekcionāru un privātu pircēju rokās un tātad uz Ameriku līdzi vairs netiks.

„Gadi, pieredze un darbs," saka mākslinieks, kuŗa gleznas karājas daudzos Eiropas mūzejos un ievērojamos mākslas centros no Parīzes līdz Stokholmai, „tie uzliek pienākumu strādāt. Tie arī māca būt pazemīgam. Un jo mazāks talants, jo pazemīgākam tam jābūt un jo vairāk jāstrādā. Maz strādāt un daudz padarīt var ģeniji, bet tie nedzimst katru gadu — arī mūsu mazajā tautā ne." — Tie reizē ir arī atvadu vārdi viņa Eslingenas mākslas skolas audzēkņiem, kuŗu centībā un sekmēs dokumentējas prof. Liberta pēdējo gadu paidagoģiskais darbs.

„Bet darbs uzliek arī cieņas pienākumu pašam pret sevi," piebilst profesors. „Sociāli, politiski un valstiski ņemot, mēs esam bēgļi un pārvietotas personas. Bet mākslinieka garam un viņa personībai jāstāv pāri šiem laikmeta dzīves žņaugiem, ko neviens no mums nav gribējis, un viņam savs darbs nav jāiespilē nekādās uniformās, ne jāuzspiež tam zīmogs. Sajos trimdas gados esam palaiduši garām izdevību sarīkot latviešu gleznu izstādi šejienes lielajos mākslas centros. Iespējas bija, nu tās nokavētas."

Tā arī daža pēdējā laikā sarīkota izstāde palikusi bez profesora piedalīšanās. Niecīgā personiskā bagāža, ko mākslinieks ņem līdzi svešumā, uzskatāmi papildina šo viņa pārliecību. Totiesprofesoram ne vienu vien rūpi sagādājušas 5 smagas kastes, kuŗās guldīti veseli 400 kilogrami grāmatu!

„Kādi jūsu nākotnes nodomi un izredzes?"

„Man nodrošināta pajumte un iztika Nujorkā," atvadoties pamāj profesors, pasmaidīdams smaidu, kuŗā atvidē gara dižciltības, stila un mākslas nobleses mīlētāja smalkais vaibsts, „un es ceru, ka man nebūs jāaiziet no kalpošanas tīrai mākslai."

Bet arī uz tālo aizokeana zemi pārcēlies, prof. Liberts sola neaizmirst Eiropu un sūtīt šurp darbus Vācijas mēroga izstādei, ko rīko Darmštates mākslinieku apvienība š. g. oktobrī. Tiem, kam gribēsies pakavēties prof. Liberta mākslas sabiedrībā, paliks viņa darbu reprodukcijas greznās Štutgartes mākslas apgāda Schuler-Verlag izdotās mapēs — Eiropas simfonija, Baznīcas un seškrāsaino oriģināllitografiju krājums. Atvadoties tas ļauj mums sacīt—uz redzēšanos, dažiem tur, citiem šeit — gan vaigu vaigā, gan darbus skatot. Un labu ceļa vēju, stipras buras un drošu pamatu jaunam darbam!

S.

Pētera Rožlapas dekorācijas Halifaksas jubilejas svinībām

Halifaksas pilsētas 200 gadu pastāvēšanas gadījumā Mariss Vētra ar saviem audzēkņiem uzvedīs Mocarta „Don Žuanu", un, tā kā Kanādā nav pastāvīgas operas, šim notikumam turienes prese jau tagad veltī izcilu vērību. „Saturday Night" raksta: „Uzveduma ietekme nākotnē būs jūtama visā Kanādā. Vētra un viņa konservātorija var būt lepni. Šī izrāde izšķirs, vai mūsu talanti paliks šeit, vai aizies uz ASV, un vai dominijām var būt sava opera."

Pašreiz rit drudžaini izrādes sagatavošanas darbi. Izdevies sakomplektēt 22 vīru orķestri, un to vadīs bij. Liepājas operas diriģents Alfreds Strombergs, bet dekorācijas gatavo pēc Pētera Rožlapas metiem. Svinības notiks no 22. līdz 24. augustam, un inscenejuma vajadzībām Halifaksas pilsētas valde piešķirusi 4.000 dolaru.

Aizliegts meklēt Noasa šķirstu

Pagājušā mēneša sākumā kāda angļu ekspedīcija gatavojās doties uz Turciju, lai Ararata galotnē meklētu bībeliskā Noasa šķirsta atliekas. Turcija pēdējā brīdī atteicās šai ekspedīcijai dot iebraukšanas atļauju, jo pazīstamais kalns atrodas pārāk tuvu Padomju savienības robežai un turkiem tādēļ radās politiskas dabas iebildumi. Šinīs dienās arī kādas amerikāņu zinātniskas ekspedīcijas vadītājs Dr. Arons Smits saņēmis Turcijas aizliegumu doties vēsturiskajā kalnā, jo tas atrodoties „aizliegtā militārā joslā". Dr. Smitam neatlicis nekas cits, kā atgriezties Istanbulā. Varbūt viņam tas nebūtu bijis jādara, ja viņš jau laikus pagūtu paziņot, ka meklē krievu izgudroto Noasa šķirstu. Arī Turcijas valdībai tad būtu ērtāks stāvoklis.

GRĀMATNIECĪBA

Ar moto „Vācu grāmata 1949. g. rudenī" Frankfurtē no 18.—23. septembrim kopā ar vispārējo rudens mesi pirmo reizi pēc kara notiks grāmatu izstāde-tirgus visu triju rietumjoslu apjomā. Tajā šķērsgriezumā būs parādīta vācu grāmatniecības raža no 1945. līdz 1949. gadam. Kaut arī grāmatu tirgus Vācijā ir diezgan kluss, apgādu skaits, salīdzinot ar 1947. g. gandrīz trīskāršojies (1947. g. 714 apgādi, 1949. g. rudenī — 2000, 1934. g. — 3770). 470 apgādu ir austrumjoslā, 1496 rietumjoslās. Rietumjoslu ievērojamākās grāmatu pilsētas ir Štutgarte ar 176 apgādiem, Minchene—111, Hamburga — 97 un Frankfurte — 60. Austrumjoslā savu vaditāju vietu pamazām atgūst Leipciga.

Jauni aktieri, jauns režisors un jauns dekorātors Eslingenas latviešu teātrī

Teic, ka nezāle neiznīkstot. Ja tā, tad būsim priecīgi, ka arī Eslingenas latviešu teātris ir tāda nezāle— ne tādēļ, ka tas būtu nezāle, bet tādēļ, ka neiznīkst. Un arī pati jaunā, tikko pārvēlētā teātŗa valde ar jauno direkciju, šķiet, atradusi īstu brīnumzāli darba prieka un entuziasma uzturēšanai — tā patiesi ir brīnumzāle, paša Blaumaņa „Brīnumzālīte", drāmatizēta novele, ar ko teātris tā uz septembŗa sākumu grib vēlreiz pārsteigt skatītājus gan savā mājvietā, gan, ja labi veiksies — arī citos latviešu centros. Ar to lai būtu atbildēts daudziem jautātājiem — kā, vai tad Eslingenas teātris patiesi beidzis dzīvot?

Uz tādu vaicājienu pamudināja gan 500. izrāde, gan daudzo mākslinieku aizbraukšana, gan sabiedriski reveransi, kādus parasti veltī atvadoties.

Nē, pēc tikko nobrauktiem 1800 kilometriem ar 25 izrādēm 20 nometnēs viena mēneša laikā, teātŗa ļaudis atguvušies jaunam darbam, un mēģinājumi jau rit pilnā spēkā. Pati luga jau reiz gājusi pār Dailes teātŗa skatuvi, toreiz gūstot visai labus panākumus ar savu tautisko kolorītu, kuŗā visas krāsas sabiezē un skaidrojas ap pakurlu precinieku, līdz tas atrod savu brīnumzālīti skaidras, godīgas latviešu meitenes sirdī. Un izrāde Eslingenā daudzā ziņā sola būt interesanta— jauni aktieri, jauns režisors, jauns dekorātors!

Lūk — no Fišbachas teātŗa šurp pārnākuši Lita Zemgale (no Nac. teātŗa) un J. Gulbergs, pirmo reizi Eslingenas teātŗa skatuvi pārstalgās Zenta Jēkabsone un E. Lepnis-Gintere (no Dailes teātŗa), pirmo reizi Eslingenā izrādes režiju vadīs Augusts Mitrēvics, un pirmo reizi Vācijā pats savu dekorāciju metus inscenējumam dos Harijs Gricevičs. Vienā no lomām redzēsim arī vijolnieku Andreju Lindbergu, kas jau Brigaderes lugā Kad sievas spēkojas skatītājiem lika spriest, ka skatuves dēļi viņam piestāv vismaz tikpat labi kā estrades podijs. Un ja tam visam pievienojam pazīstamās sejas, kas veido teātŗa dzelzs kodolu, ja uzzinām, ka ikvienai no šeīm šīs trīscēlienu lugas ainām būs savs dekorātīvs ietērps, ja pārdomājam, ka izrādes pavadīs dziesmas un dejas, tad atliek tikai atzīt, ka solījums ir liels. Un Eslingenas teātris solījumus vienmēr pildījis ar uzviju.

Nē, teātŗa māksla šajā lielajā latviešu kolonijā turpina un turpinās dzīvot. Jau tagad dzirdami spriedumi par pēcnākamo inscenējumu. Bet tas vēl noslēpums līdz tam brīdim, kad Brīnumzālīte būs izziedējusi un nesusi augļus.

S.

Pa paradīzes durvju šķirbiņu

Moto: Caur kolhoziem uz komūnisma tālēm
Pa ceļu brīvu vada Staļins mūs.
Anna Sakse

Kad es no savām jaunības dienu brūtēm un draugiem saņēmu Ijaba gaudu dziesmu eksistenciālizētos paraugus, kur aprakstīta Kanādas saimnieču augstprātība, Misisipi baltās kokvilnas briesmas un Austrālijas cukurniedru necaurejamie džungļi, tad, to visu pārlasot, man allaž izdziest pīpe, un izkūp pēdējais dūms — optimisma dūms. Vienīgais glābiņš tādās nereizēs ir tūliņ rakstīt želīgu vēstuli repatriācijas majoram Škurņikam un lūgt, lai atsūta Cīņas jaunākos eksemplārus. Škurņiks lāga vīrs, nekad neatsaka „pet," tādēļ katru mēnesi varu savas pāris reizes nostabilizēt dvēseles līdzsvaru. Nolienu rudzmalā un pārcilāju apdrukātās lapas, kas redzējušas Rīgas torņus un varbūt caur vagona logu arī Zemgales laukus.

Ticu, ka brūtēm un draugiem taisnība — Misisipi kokvilna nav tik maiga, cik balta, ne Austrālijas cukurniedras tik vieglas, cik saldas. Tāpat arī Kanādas saimnieces dažu smuidri paaugušu meitenīti dzen sienā kā koka vadzi! Bet gandarījums man un draugiem ir kopējā apziņa, ka vismaz Latvijā nu gan nekas tamlīdzīgs vairs nenotiek. Tur ar šīgada jūliju iznākušās Cīņas vārdiem runājot, „tas laiks ir pagājis, kad tūkstoši un atkal tūkstoši savu jaunību sāka ar verdzību, iedami ganos pie budžiem" . . . Tālāk lasāms, ka nu šādi jaunieši priecīgi un brīvprātīgi nolēmuši ieslēgties „sējena kampaņā" un katrs ar izkapti nopļaut 10 ha kolhozu pļavās. Lūk, kur agrāk „budzis" trieca plaujmašīnā, ar dunduriem kaudamies, pāris zirgus un sviedrēja 3—4 vergus, tur to pašu darbu tagad brīvais komjaunietis svilpodams veic viens pats!

Varbūt jūs vēl atceraties Valmieras KZ nometni — darba namu — kur spējīgākie Latvijas dēli kādreiz melnās miesās kulstīja linus, lai turpat vai divdesmit gadus maksātu kapitālistiskos alimentus? Tagad turpretim tāpēc nevienam nav jāpavada naktis bezmiegā, jo ar 1947. g. 8. jūlija dekrētu pieņemts, ka „vientuļām mātēm" par bērnu līdz 10 gadiem maksā valsts. Tāpat tās nelaimīgās tautu meitas, kas kara kūdītāju zemēs nedrīkst lauzt darba līgumus, lai viņas vismaz zina, ka Padomju Latvijā ir likums, kas nosaka: grūtniecēm vai mātēm ar bērnu līdz 1 gadam ir tiesības savas dzīves vietas rajonā pāriet citā darbā.

Tanī pat Cīņas numurā visplašāk sieviešu tiesības apgaismojusi biedrene Picka, Rīgas apriņķa aktīvo kolhoznieku sanāksmē rezumēdama: savā individuālajā saimniecībā es nekad nevarēju savilkt galus kopā. Nevarēju uzturēt ģimeni, pietrūka barības pašiem un lopiem. Govis nedeva nekad vairāk par trim litriem piena dienā. Šogad, kolhozā. (t.i no 1. janvāra līdz 1. jūlijam), jau esmu izstrādājusi 350 darba dienas, esmu izslaukusi 3200 litru no katras govs. Šo panākumu atrisinājums ir celā apziņa, ka tie nav mani (kapitālistiskie), bet mūsu kolhoza (sociālistiskie) lopi un ka kolhozs mums sievietēm dod vienādas tiesības ar vīriešiem. (Vai tikai nav domāts — lopiem? Burtliča piezīme).

Arī Alūksnes apriņķa (to es saku ar īpašu lepnumu, jo netālu no turienes tēvs cirta manam šūpulim līkstī) sieviešu aktīvs apliecina, ka kolhozi atvēruši lauku sievietēm gaišu un plašu darba ceļu un sakarā ar to tālāk ierosināts jautājums, kur labāk novietot bērnus, lai ražas ievākšanas līksmībās vārētu piedalīties ikviena darba spējīga sieviete. Sen nav vairs tā, kā tad, kad dažai labai mātei viss mūžs pagāja ūdeņus žāvējot!

Malēniešu Lauskis.

„The Latvian Trio" atvadu koncerts

Šī ansambļa pēdējais koncerts Eslingenā lieku reizi pasvītroja, ka mūsu instrumentālisti, vijolnieki un čellisti, Latviešu kvartets — Arvīds Noritis, Arvīds Ruševics, Eduards Vīnerts, Alfrēds Ozoliņš; Viktors Ziedonis un Dzidris Treimanis no „The Latvian Trio", Heinrichsone no „Baltiešu trio", Atis Reichmanis, Ingus Nāruns Jānis Ozoliņš Romā un emigrējušie Jānis Kalējs un Olavs Iliņš — kā viņi trimdas latviešu mūzikas dzīvē izveidojuši „bloku", griežoties teikt — ar gluži nospiedošu kvalitātīvu pārākumu. Patiesi, gandrīz katrs no viņiem ir cienīts viesis lielpilsētu koncertzālēs un viņu atskaņotie un lentēs iespēlētie darbi Vācijas, Anglijas un Zviedrijas radiofonos sniedzas tau daudzos dučos. Dzidris Treimanis un Viktors Ziedonis ir šai divpadsmit stipro vīru blokā vieni no jaunākajiem, taču nebūt ne vājākie. Katrā ziņā kopā ar perfekto vācu pianistu Vilhelmu Hekmani viņi izveidojuši ansambli, par kuŗa augošajiem sasniegumiem mums ir lībināts pamats būt jo dienas jo vairāk iepriem. Svarīgākais ir tas, ka spārīgā un uzņēmīgā trijotne cīnās par ļoti noteiktiem mērķiem. Skaidrs ir tas, ka šimbrīžam visi trīs jau pilnīgi izslēguši ārto un patikamo bezproblēmu mūzicēšanu, un, atteikdamies no mūzikas kā izklaidēšanās, tie atteikušies arī no katra kontakta ar populāro gaumi. Kā zīmēkārt lieli un slaveni alpinisti, arī „The Latvian Trio" vīri savam ceļam izvēlējušies krauju, savam mērķim — visaugstāko virsotni. Panākumi nav izpalikuši, kāpiens šimbrīžam ir jau krietni pārī pusei, vēl atlikusi cīņa par pašu galotni.

Trio savas programmas pirmajā pusē spēlēja Bēthovena jaunības darbu — izvēs priekā un enerģijā strāvojošo 3-dūra trio un tam blakus vienu no Brāmsa pēdējā laika darbiem — cildenas gudrības un maziet grūtsirdīga pesimisma pilno trio C-mollā. Šis bija vakara labākais atskaņojums.

Amerikāņu vidējās paaudzes autora Voltera Pistona darbs ir tipisks amerikāņu jaunās, neideālizētās mūzikas paraugs; diezgan laimīgs mēģinājums mūzikālās patiesības patēkst nevis orātora, bet lektora tonī, pēc iespējas neromantizējot, nepadarot patētisku pašu izteiksmi. Impresionistu bagātā krāsu pa- ete romantiķu pastarpinājumā šeit atmesti pavisam — atstāts vienīgi skops dineārisms un ekspresionistiski melnu un balfu laukumu kontrasti.

Koncerta pēdējais darbs — Dvoržaka trio blakus pilsētas atmosfairas pilnam Pistonam šķita kā kāda liela formāta, sirsnīgi un vienkāršīgi traktēta lauku ainava. Nacionālais kolorīts, iejūtas un krāsu dzidrums šai darbā ir gluži vienreizīgs, — nebūtu daudzo, parāk vienveidīgi, lai neteiktu — garlaicīgi ieklāto fona laukumu.

Šis bija trio pēdējais koncerts Eslingenā. Jo Ziedonis un Treimanis visā drīzumā dodas uz ASV. Savu kāpienu tie nolēmuši turpināt, par trešo cīņas biedri uzaicinot pianistu Voldemāru Meļķi. Jaunas sekmes jaunajos krastos!

V. Dārziņš

Vai gaidāmi jauni „grēku plūdi"?

NO AIZVĒSTURISKU MAMUTU BARĪBAS ATLIEKĀM UN ZEMES ASS KUSTĪBĀM IZSECINA IESPĒJAMU PASAULES GALU

Amerikāņu inženieris Hajis Brauns 35 gadus veltījis mūsu planētas pētīšanai un tagad nācis klajā ar savu pētījumu rezultātiem. Viņš guvis pārliecību, ka kādreizējie „grēku plūdi" tiešām notikuši un tādi pa laikam atkārtojas. Pēc Brauna teorijas, šādi plūdi ir gaidāmi arī nākotnē, kad milzu viļņi var samalt un aizskalot visu mūsu dzīvi.

Savu teoriju Brauns pamato uz zemes ass svārstīšanos. Pašreiz, kā zināms, viens zemes ass gals atrodas ziemeļpolā, otrs—dienvidpolā. Līdzšinējā kārtībā zeme turpinātu griezties mūžīgi, ja vien smagumi atsevišķās zemes lodes daļās nepieaugtu. Bet tieši tas notiek. Dienvidpolā, kur vienmēr sniegs sniegs, ledus masas gadu no gada aug biezumā. Tagad šī masa ir jau vairāk nekā 3 km bieza un aizņem 13,5 milj. kv. km platību — lielāku par visu Eiropu. Šis milzīgais ledus svars zemes griešanos sevišķi neietekmētu, ja zemes ass vienmēr atrastos vienā un tanī pašā punktā. Tā tas tomēr nav. Jau kopš ilgāka laika observātorijas reģistrē zemes ass galu pārvietošanos apļa veidā. Sekas var būt tās, ka ledus masas, kas ap polu novietotas nesimmetriski, tiek sviestas vienmēr vairāk uz āru. Tikllīdz tās nonāks pietiekami attālu no pola, centrifugālā spēka iespaidā visa ledus masa tiks pārvietota virzienā uz tagadējo ekvātoru.

Kad būs notikusi šāda milzīga svara pārvietošanās, zemes lode vairs neturēsies līdzšinējā stāvoklī, bet velsies. Šīs velšanās sekas savukārt būs tās, ka tā gan turpinās vēl griezties, bet tikai — ap jaunu asi. Reizē ar to milzīgās okeāna ūdens masas neturēsies vairs savās gultnēs, bet pārvietosies uz citiem rajoniem, pārklājot tagadējos kontinentus un noslīcinot visu dzīvo radību.

Savas teorijas pamatošanai Brauns ņem palīgā mamutu atradnes Sibirijas ledū. Kopš 1707. g. atrastas pavisam 21 mamuta un degunradža atliekas. Kā gan citādi, ja ne ar zemes ass maiņu, varētu izskaidrot šo tropu apgabalu dzīvnieku ieledošanu Sibirijas ledū? Ka šo kādreizējo džungļu apgabalu pārvēršanos ledājā notikusi pavisam pēkšņi, par to, pēc Brauna domām, liecina arī tas, ka šie dzīvnieki atrasti ledū tā, kā kādreiz stāvējuši, pat ar barības atliekām mutē un kunģī.

Tālākiem pierādījumiem Brauns vēl ņem palīgā Amerikā, Jellostonas parkā atrastos mežu pārakmeņojumus, kas tur 17 slāņos guļ viens zem otra. Pēc viņa domām, katrs slānis nozīmē vienu laikmetu, kurš noslēdzies ar milzīgiem plūdiem.

Lai cilvēci pasargātu no turpmākiem „grēku plūdiem", Brauns ieteic ņemt palīgā atombumbu. Šai vajadzībai izlietojot 15 milj. dolaru, būtu ierīkojamas daudzas meteoroloģiskas stacijas un iekārtojams patruļkuģu dienests gar visu 20.000 km garo Antarktikas piekrasti. Tad varētu konstatēt, par cik katru gadu pieaug sniega segā polāros apgabalos un kādas ledus masas katru gadu nobrūk no kalnājiem. Liekos ledus daudzumus tad ar atombumbu varētu iznīcināt.

Daži laikraksti šīs Brauna „Ījaba vēstis" par gaidāmo pasaules bojāeju ņēmuši tik nopietni, ka ievietojuši tās pat bez kādiem komentāriem pirmajās lappusēs. Diskusijā iejaucies arī Frankfurtes universitātes meteoroloģijas un ģeofizikas institūts, un pēc tā atzinuma, izredzes neesot tik drūmas, kā to pareģojis Brauns. Zemes ass gali tiešām pārvietojoties, 12—14 mēnešos veidojot nerēgulāru apli, bet apļa caurmērs neesot lielāks par 20 metriem. Rūpīgi mērījumi rādot, ka šīs svārstības arī nekļūstot ne par matu lielākas, bet gadu no gada esot pilnīgi vienādas. Svārstību iemesls esot gaisa spiediena maiņa.

Arī par mamutu atradnēm Sibirijas ledū Brauns esot kļūdījies. Ir gan taisnība, ka šie dzīvnieki atrasti ar barības atliekām mutē un kunģī, bet tie neesot bijuši nekādi tropu, bet gan polāro apgabalu apdzīvotāji. Āda tiem segta ar biezu vilnu, un viņa ķermeņa būve piemērota dzīvei aukstā klimatā. Arī ledus-laikmeta degunradzis ir apaudzis ar garu spalvu un piemērots dzīvei aukstā klimatā. Atrastās barības atliekas neesot nekādi tropu augi, bet zāles, kas vēl tagad atrodamas Sibirijā.

Pa.

Krustvārdu mīkla

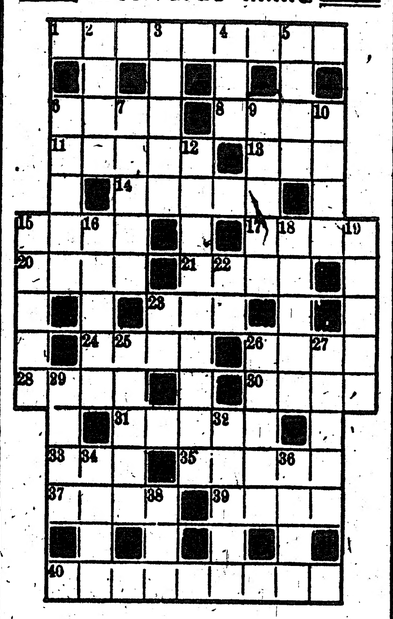

Līmeniski: 1. Izsludināt. 6. Insekti. 8. Malas. 11. J. Neikena stāsts. 13. Bij. vācu nacistiskās organizācijas iniciāli. 14. Nevilcotas. 15. Dārzu un meža raža. 17. Valstsvīrs otrpus dzelzs aizkara. 20. Slimība. 21. Zīmē. 23. Elektrotechniska mēra vienība. 24. Puķe. 26. Angliska uzruna. 28. Divas. 30. Ezers Kurzemē. 31. Pagasts Vidzemē. 33. Latviešu organizācijas iniciāli. 35. Saritina. 37. Dauzīt. 39. Kaula veidojums. 40. Delegāts.

Stateniski: 2. Karaspēka vienība. 3. Akts. 4. Zigls. 5. Sieviešu vārds. 6. Dāvanu lūdzēji. 7. Puķe. 9. Palīgs veselības atgūšanā. 10. Klusi maut. 12. Spēcīgs gaismas avots. 15. Pilsēta Kanādā. 16. Blēdība. 18. Dabas veidojums 19. Ostas pilsēta Padomju savienībā. 22. Komerciāls saīsinājums. 23. Angļu mēru vienības saīsinājums. 25. Krievu viriešu vārds. 26. Preču nodoklis. 27. Ironisks smaids. 29. Bezkrāsains. 32. Zīvs. 34. Upe Āfrikā. 36. Pikti. 38. Norādāmais vietniekvārds.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums

Līmeniski: 1. Tapa. 4. Akts. 7. Nāra. 8. Ods. 9. RFK. 10. Puto. 11. Orātors. 16. Smādē. 18. Alpari. 21. Klāra. 25. Elsas. 26. Maksis. 28. Nasks. 30. Pikants. 33. Atis. 34. Rīb. 35. Āre. 36. Rakt. 38. Skat! 39. Sūna. — **Stateniski:** 1. Tulpe. 2. Andora. 3. Tas. 4. Ar. 5. Kārto. 6. Sekts. 8. Otomārs. 12. Ada. 13. Tele. 14. RIAS. 15. Lakmē. 17. Lists. 19. Plekste. 20. Ra. 22. La. 23. Akri. 24. Aina. 27. San. 29. Starts. 30. Pirts. 31. Kobra. 32. Astma. 35. Āķi. 37. AT.

Cīņa ar noziedzniekiem un spiegiem Amerika

Savienoto valstu pretamerikāniskās darbības apkarošanas komisija nesen izdevusi brošūru Spiegi starmešu gaismā. Tajā starp citu aizrādīts, ka pašlaik ASV ir ap 825.000 cilvēku, kas noskaņoti naidīgi tagadējai iekārtai un izšķirīgā brīdī būtu aktīvs ierocis kādas citas valsts rīcībā. Šos datus sniedzis ASV federālā izmeklēšanas biroja — FBI (Federal Bureau of Investigation) direktors J. E. Hūvers.

Tas pats, kas angliem ir slavenais Skotlendjards, amerikāņiem ir FBI. Pirms 25 gadiem FBI bieži bija par sabiedrības izsmiekla objektu, jo liela daļa šīs organizācijas ierēdņu bija slikti darbinieki, un to vidū netrūka pat bijušo cietumnieku. Nodaļas tehniskās ierīces bija nieciņas, piem, tās laboratorijā atradās tikai viens mikroskops un viens darbinieks. Turpretim šodien FBI ir valsts iestāde, kas no kongresa vienmēr saņem pietiekami daudz līdzekļu. Tai ir 3.800 aģentu ar speciālu izglītību, tās rīcībā ir milzu labokratorijas, eksperti, tehniķi un īpašas skolas darbinieku sagatavošanai.

Kopš 1924. gada FBI direktors ir J. E. Hūvers, 54 g. v., atlētisku augumu un apveltīts ar milzīgu enerģiju. Viņš ir viens no visvairāk godinātiem ASV civilā dienesta ierēdņiem, un kāds statistiķis aprēķinājis, ka Hūvers ar tam piešķirtajām goda zīmēm varētu noklāt visu savu fraku.

Kad Hūveram uzticēja FBI vadību, viņš šo iestādi vispirms iztīrīja no politiķiem, rūpējās par spējīgiem darbiniekiem un izglītoja tos FBI apmācības iestādē, kuras moto: laboratorijas mēģene ir iespaidīgāks ierocis nekā gumijas nūja. Noziedznieku medībās sākumā piedalījās arī pats Hūvers, sagūstot kādreizējo „sabiedrības ienaidnieku Nr. 1—Alvinu Karpi.

Nesenā kara laikā, pateicoties šīs organizācijas aktīvitātei, ASV nenotika neviens ienaidnieka inscenēts sabotāžas gadījums, un ASV krastus sasniedza retais spiegs, par ko nebūtu zinājuši FBI vīri. Raksturīgs ir Kappes gadījums. Vācieši bija izšķirušies nosūtīt uz ASV vienu no saviem izcilākajiem spiegošanas meistariem — leitnantu Kappi. Viņš agrāk ilgus gadus bija pavadījis ASV, pazina labi turienes apstākļus, un vācieši cerēja ar to daudz panākt. Liels bija pārsteigums, kad, tiklīdz Kappi vislielākajā slepenībā Hamburgā ievietoja zemūdenē tālajam ceļam, FBI nekavējoties ar īsviļņu raidītāju paziņoja, ka ir pilnīgi sagatavota Kappes sagaidīšanai. Protams, pēc tam vācieši ar tik vērtīgo spiegu vairs negribēja riskēt.

Kaut gan jau pagājuši vairāki gadi, kopš karš beidzies, spiegošana nav mazinājusies, un arī šodien FBI ar spiegiem cīnās tikpat nemitīgi un, jācer, arī sekmīgi.

Hūvera vadītajai iestādei ir vairāk kā pussimts nodaļu, kas katra strādā patstāvīgi. Hūvera birojs atrodas Vašingtonā, un kādreiz tā uzgaidāmās telpas bijušas izrotātas notiesāto noziedznieku pēcnāves maskām. FBI vādītājs vienmēr aizņemts, taču ar daudzajiem darbiem tiek galā, izņemot vienu — tas vēl nav paspējis apprecēties, un vienīgā sieviete, ar kuru viņš fotografējies kopā kaut cik brīvākā pozā, ir Širleja Temple. Bet viņai tad bijuši tikai astoņi gadi.

J. E. Hūvers ir paraugs un ideāls miljoniem Amerikas zēnu. Daudz nopelnu šajā ziņā rotaļu fabrikantu ūdenspistolēm, kriminālliterātūrai un īpašiem žetoniem, bet pamatā gan FBI darbs, tās filmas un Hūvera raksti presē, kuriem visiem cauri vijas tēma — noziegumi neatmaksājas! Lai savus mīļuļus nepieviltu, Hūvers daudz laika ziedo, sarakstīdamies ar zēniem, un, pēc viņa apgalvojuma, viņš nevienam zēnam neesot palicis atbildi parādā.

A.

Ārsts pats sev izoperē aklo zarnu

Vašingtona (NYHT). — Kolorādo štata ārsts Dr. Baldersons izgriezis sev aklo zarnu, lai pats pārbaudītu, kā iedarbojas vietēja anestēzija un kā pacients jūtas pēc operācijas. Stundu pēc operācijas viņš stājās savā parastā darbā un sniedza medicīnisko palīdzību savas klīnikas slimniekiem. Dr. Baldersons izteicies, ka viņš tagad pārliecināts par to, ka pacientiem pēc aklās zarnas operācijas pat diena vairs nav jāpavada slimo gultā. Ceturtajā dienā pēc operācijas amerikāņu ārsts jau atkal pats vadīja savu auto un operēja slimniekus.

TĀ VIŅI IZTEICĀS

Psiholoģija ir zinātne, kas to, ko jūs jau zināt, pastāsta jums vārdos, ko jūs nesaprotat. CBS

*

New York Times Magazine līdzstrādnieks kādā Romas kafejnīcā noklausījies sekojošu politiskā stāvokļa analizi: „Itāļu un amerikāņu attieksmes ir labas. Itāļu un britu attieksmes ir pieķīlīgas. Itāļu un itāļu attieksmes ir pagalam neiādzīgas."

*

Ir daudz labāk strādāt, lai atturētu sevi no domāšanas, nekā domāt, lai atturētu sevi no strādāšanas. Grits

*

Vēstules, kuras labāk bijis nekad neuzrakstīt, vai kuras pēc uzrakstīšanas būtu nekavējoties jāsadedzina, ir vienīgās, ko vērts uzglabāt. Saturday Evening Post

*

No stirmiem matiem vēl nevar neko secināt par vīrieša vecumu. Ne jau tādēļ, ka uz jumta guļ sniegs, namā nevar izcelties ugunsgrēks.

Margerita Devala

*

Sievietes allaž sūdzas, ka neviens viņas nesaprotot, bet ikviens, kas tās kaut drusku sācis izprast, kļūst viņām par nesamierināmu ienaidnieku.

Anrī Brins

*

Nekas nav garlaicīgāks par pārāk labi audzinātu jaunu sabiedrību. Anrī Brins

*

Divas cilvēku pasugas ievēro vislielāko klusuciešanu par savu personu: aristokrati un noziedznieki. Anrī Brins

*

Laulība ir vienīgais mūža ieslodzījums, no kura var tikt laukā ar sliktu uzvešanos. Anrī Brins

*

Īsts draugs ir tas, kas mūs labi pazīst un tomēr mīl. Anrī Brins

*

Sekmes dzīvē bieži vien gūst tikai nejaušības dēļ, bet kad šīs sekmes jau radušās, tad nejaušība maina vārdu un saucas: nopelni. Anrī Brins

Ar pieri ciena

Pēc vācu žurnālistu grupas atgriešanās no apciemojuma Padomju savienībā, padomju licencētā „Tägl. Rundschau" redakt. Hanss Austs Berlīnē paskaidrojis: „Padomju savienībā viss tik ātri progresē, ka 30 gadu laikā katrs krievs būs zinātnieks." Laikam mākā izvairīties no čekas nagiem!

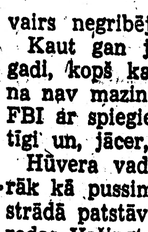

*

Amerikānim, kas pirmo reizi mūžā bija ieradies Maskavā, rādīja kādu fabriku. „Ko šeit gatavo?" jautāja dolaru zemes dēls. „Liftu daļas," atbildēja pavadoņi. Amerikānis bija sajūsmināts par padomju attīstīto techniku. „Lieliski," viņš teica, „bet kādas daļas jūs īsteni gatavojat?"—„Mēs taisām metalla plāksnītes ar uzrakstu: Lifts nedarbojas."

*

Bostonas pilsētas vecākais lūdzis amerikāņu farmerus ziedot pilsētas zooloģiskajam dārzam pāri govju, jo tūkstošiem pilsētas bērnu neesot ne mazākās nojautas, no kurienes nāk piens.

Katastrofa padomju atomu pilsētā (5)

Sākas lielā dēka

Kad Dr. P. aizsūtīja gūstekni pēc cepures un savām nedaudzām mantām un paskaidroja, ka viņam esot rīkojums nogādāt to uz Maskavu, vīnietis skaidri saprata, ap ko lieta grozās. „Ja tik tas labi beigtos!" noteica gūsteknis smaidīdams, un ātriem soļiem devās savu mītņu virzienā. Pēc 20 minūtēm viņš atgriezās „pilnā apbruņojumā" — nopļīsušu cepuri galvā, audekļa maisiņu plecā, auklām sasietiem kājautiem.

Kad viņi bija pagājuši kādu gabalu tālāk, vācu zinātnieks kopīgi ar gūstekni noskaidroja apkārtnes situāciju, un tā viņi virzījās uz tuvāko staciju. Pa ceļam krievu sargkareivja formas tērpā ģērbtais Dr. P. ieskaidroja gūsteknim: „...pār visām lietām mums jātur acis vaļā un jābūt ļoti uzmanīgiem! Ar īpašu rīkojumu transportēju tevi uz galvaspilsētu. Katrs sapratīs, ka lieta grozās ap kādu speciālu sodīšanas gadījumu... Darīšu visu, lai tas tā arī izskatītos." Vinietis pamāja ar galvu. Viņš bija gatavs uz visu. Šī izdevība izkļūt no gūstekņu koncentrācijas nometnes bija vienreizīga.

Mazās stacijiņas tuvumā abi vācieši meža malā nogaidīja, kamēr tālumā kļuva redzams vilciena dūmu stabs. Tad Dr. P. devās pa priekšu un viņam uz pēdām meimuroja sagrauztais gūsteknis. Viņi meklēja stacijas priekšnieku. „Kur atrodas gūstekņu nodalījums?" jautāja viņš tekošā krievu valodā stacijas priekšniekam. Tas draudzīgi pamāja uz vilciena pakaļgalu, sacīdams: „Tur, brālīt!" Tad viņš ziņkārīgi apjautājās, kādēļ vācieti ved projām un viszinīgi pavīpsnāja, kad Dr. P. pastāstīja, ka gūsteknis nositis kādu savu biedru... *

Gūstekņu nodalījumā abi vācieši iekāpa pilnīgi tukšā kupejā. Nemanot viņi bija iegrimuši sarunā par Katapulskas traģēdiju un atomu problēmām vispār. Bija pagājis krietns laiks, kad pēkšņi atvērās kupejas durvis un tajās nostājās kāds krievu leitnants. Dr. P. uzlēca kājās un kareiviski nosveicināja, ziņodams: „Gūstekņa vienlieka transports. Turpmākie orderi jāsaņem Kazaņā." Virsnieks it kā sākumā bija ar to apmierināts, bet tad pēc īsa brīža atgriezās atkal un prasīja papīrus. Dr. P. izvilka nosistā karavīra personības apliecības un ziņoja: „Kareivis Vasilijs Kondošnijs komandēts..."

„Labi, labi," pārtrauca viņu virsnieks, „...un tas tur?" viņš pamāja uz vīnieti.

„Papīrus nosūtīs vēlāk, leitnanta kungs!" Virsnieks pēkšņi kļuva ļoti uzmanīgs. Arī vīnietis iekoda sev lūpā. Doktors bija pielaidis rupju kļūdu.

„Kur esi dzimis?" uzkliedza virsnieks sargkareivim.

„Gorkijā, leitnanta kungs!"

„Ahā, no Gorkijas, Tas sakrīt lieliski. Mans kaprālis arī nāk no Gorkijas... tad jau jūs būsit pazīstami. — Nāc līdz!" pavēlēja viņš strupi un izgāja pats pa priekšu.

Vilciens brauca pa mežainu apvidu. Vietām koki atradās tik tuvu sliedēm, ka to zarus gandrīz varēja aizsniegt pa vagona logu. Virsnieks bija nostājies pie durvīm, un aiz-redzot kaut ko pārdomādams raudzījās ārā. Dr. P. un vīnietis bija viņam sekojuši. Vācu zinātnieks bija jau iepriekš pārliecinājies, ka viņi ir vienīgie braucēji šajā vagonā. Mirklī, kad virsnieks izliecās pa logu, Dr. P. ģeva tam belzienu pakausī... atrāva vagona durvis un izgrūda to ārā. Vienu brīdi abi vācieši stāvēja kā apstulbuši. Tad viņi lēniem soļiem atgriezās savā kupejā. Neviens no viņiem nerunāja ne vārda. Vilciens vienmuļā gaitā turpināja braucienu uz dienvidiem.

Otrā dienā, kad abi vācieši bija kārtīgi izgulējušies, vīnietis ierunājās par iepriekšējā vakara notikumiem un izskaidroja Dr. P., cik daudz kļūdu viņš pielaidis sarunā un uzvedībā iepretim virsniekam — sākot ar pārāk kareivisko stāju un inteliģento valodu un beidzot ar uzrunu „virsnieka kungs". Reizē viņš pamācīja doktoru, kā krievu sargkareivim jāuzvedas, lai viņš nepievērstu sev uzmanību.

*

Turpmākā ceļā viss ritēja bez sevišķiem starpgadījumiem. Ar rupju izturēšanos pret gūstekni Dr. P. iedvesa it visur stacijas priekšniekiem uzticību un pārliecību, un viņi netraucēti varēja saņemt vajadzīgo uzturu, braukšanas atļaujas utt. Netālu no Maskavas tomēr abiem vāciešiem radās negaidītas briesmas. Kādā stacijā vilcienā iekāpa glīta izskata krievu žēlsirdīgā māsa. Tā bija ļoti laipna, piedāvāja sargkareivim pat savu segu kur apsēsties un ievadīja draudzīgas sarunas. Noraidīt to, protams, nedrīkstēja. Situācija kļuva aizvien nepatīkmāka, jo izstāstījusi savu dzīves gājumu un apstākļus dzimtā vietā, viņa gribēja, lai to pašu dara arī sargkareivis, un galu galā Dr. P. bija spiests izgudrot stāstu par savu bērnību, izvēloties par darbības vietām Ķijevu, Harkovu un Vinnicu, vietas, ko viņš labi pazīna.

*

Maskavā žēlsirdīgā māsa Tatjana Mirjoskaja aizveda abus vāciešus uz kara gūstekņu aizgādes un pārzināšanas centrāli, kas kārtoja arī transporta lietas. Tā kā arī Tatjanai bija dažas lietas kārtojamas tajā pat namā, tad laimīgā kārtā abi vācieši palika uz brīdi vieni. Dr. P. vajadzēja šeit katrā ziņā saņemt oficiālus braukšanas papīrus uz Ķijevu. Ja jau būs sasniegta Ukraina, tad viss tālākais būs nieks. Bet kā to izdarīt, Beidzot, kad viņam jau tāja, uz kurieni un kādā nolūkā viņš brauc, Dr. P. stāstīja: „Man jānogādā šis gūsteknis uz Ķijevu. Viņš ir kāds liels speciālists... kāds zinātnieks... laikam prot gatavot atombumbas... viņš jānogādā Ķijevā NKVD rīcībā... tur sastapsimies ar mūsu leitnantu... tālākais ceļš būs uz Magnitogorsku, uz Badalanu... Pie pēdējiem vārdiem viņš noslēpumaini pieliecās, lai citi viņu nedzirdētu. Uzrunātais jutās pagodināts un it kā starp citu vēl iejautājās: „Un jūsu papīri... orders,"

„Tie ir pie leitnanta Vajevska, jūs saprotiet. Viņš brauc nedaudz vēlāk, mēs satiksimies Ķijevā."

Ierēdnis pasmaidīja un pamāja ar galvu, uzskatīdams lietu par nokārtotu. Tieši tanī brīdī, kad izsaucamais Vasilija Kondošnija vārdu un Gorkijas, telpā ienāca Tatjana. Pārsteigta viņa raudzījās sargkareivī, kas bija viņai stāstījis, ka nāk no Ķijevas. Situācija bija nepatīkama. Saņēmis papīrus, Dr. P. ar māksloto maigumu apķērās meitenei un izvilka to sev līdzi ārā pa durvīm. Šoreiz vīnietis, tīšām krīdams pie kāpnēm un palikdams nekustīgi gulot, izglāba situāciju. Meitene aizsteidzās pēc ārsta, un pa to laiku abi vācieši pazuda.

*

Pēc stundas viņi jau sēdēja vilcienā un brauca uz Ķijevu-pretī brīvībai. Tomēr iebraucot Kurskā, Dr. P. nolēma mainīt braukšanas virzienu. Uz citām sliedēm bija tikko piebraucis kāds preču vilciens. Viņiem laimējās arī šoreiz, un jau pēc dažām minūtēm tie jau sēdēja preču vilcienam piekabinātā pasažieru vagonā un turpināja braucienu Harkovas virzienā. Pāris rubļu dzeramnaudas palīdzēja viegli mainīt vēlreiz braukšanas virzienu, un abi vācieši pievienojās kādam ātrajam transportam, kas viņus divi dienas nogādāja Vinnicā.

(Nāk. numurā — **Ukrainas pretestības kustība palīdz**).

Ciena ar kaviaru, tad ieliek cietumā

Berlīne (DM). — Pēc četriem padomju cietumos un Vācijas koncentrācijas nometnēs pavadītiem gadiem atbrīvota Nirnbergas prāvā notiesātā admirāļa Rēdera sieva Erika. Viņu 1945. gada vasarā krievi kopā ar vīru apcietināja Berlīnes apkārtnē un aizveda vispirms uz Maskavu. Tur abi sākumā uzņemti labi, cienāti ar kaviāru, bet kad Rēders atteicies sadarboties ar krieviem, izšķirti un ievietoti cietumā. Sevišķi slikti bijis Minskas cietumā, kur bieži nācies badoties. Admirālim izdots tiesāšanai Nirnbergas starptautiskajam tribunālam, bet sieva ievietota Sachsenhauzenas koncentrācijas nometnē. Četros gados viņa neskaitāmas reizes pratināta, bet 1. jūlijā atbrīvota bez jebkāda tuvāka paskaidrojuma.

Pie atbrīvošanas Rēdera kundzei bijis jāapsola, ka viņa apmetīsies uz dzīvi padomju okupācijas joslā un nestāstīs nevienam par saviem piedzīvojumiem komūnistu gūstā. Noskaidrojusi, ka viņas dzīvoklis Berlīnē pilnīgi izlaupīts, viņa tomēr izšķīrusies pārbēgt uz angļu joslu, kur viņai dzīvo tuvi radi. Lieliem vīriešu apaviem kājās un nelielu mugurmaisu bij. admirāļa kundze slepus pārgājusi joslu robežu un ieradusies Neiminsterē pie Ķiles.

RAIBĀ PASAULE

* **Londona un Nujorka vairs nav pasaules lielākās pilsētas, bet to vietu ieņēmusi Indijas galvaspilsēta Kalkuta, kuras iedzīvotāju skaits, iepūstot indiešiem un parsiem, pēdējos divi gados sasniedzis 12 miljonu. Londonā ir „tikai" 8,7 un Nujorkā 7,5 milj. iedzīvotāju.**

* **Venecuēlas pasts izdevis rīkojumu, ka mīlestības vēstules jāpārsūta par puscenu, tādā veidā cerot veicināt ģimeņu nodibināšanos.**

* **Pusceļā starp Teksasas štata ciemiem Alisi un Luizi atrodas mājīga viesnīca, kas ielūdz tūristus pārnakšņošanai ar šādu plakātu: „Nepalaižiet garām izdevību pavadīt patīkamu nakti starp Alisi un Luizi."**

* **Arengoses ciemā, Bordo tuvumā, nomirusi vecākā franzūziete — 105 g. v. Diboska jaunkundze. Savā mūžā viņa ne reizes nebija atstājusi ciemu un piedzīvojusi Francijā 22 karaļus, ķeizarus, prezidentus vai citus valsts galvas.**

13. augustā.

...ieskā izcīna ...ieses kausu basketbolā

...ieses basketbolā pie... ...ieses un latviešu YMCAs ... Pirmā grupa YMCA ... beidza ar 29:2 un vācu ... ar 18:10. Otrā grupā ... vācu meistarvie... ...latviešu basket... ...taktiski pārāki, V. K.

...sacīkstēs Hanavā ...lodes grūšanā 12,70 ...Kaukupe meta disku ...sasniedza 8,90 un 900 ...Vīru bleidību meistar... ...labākās sekmes, ...no kuras startēja ...Vecāka me... ...ierindojās 3. ...Storcha, kas ...pasaules re... ...rezultātu bija ...L. M.

...ar sākartnes nometnu ...labākās sekmes ...ieguva vīrietes 5 virmās vie... ...bieza primitīvos ap... ...rezultātā neatbilst ...ar 2000 m soļošā... ...ligada labāko re... ...14:54,6. Otrais ...1. Riemeris 11,9, ...Bekeris 12,2, 400 m ...1. Bekeris 59,9. Tāl... ...2. Rozentālis 5,45, 2. Rozentālis ...1. Liepnieks 1,60, 2. ...1. Millers 14,28, 2. Ga... ...Kunguls 11,66. Diskā 1. ...Mangulis 32,07. N. M.

...meistarsacīkstēs ...labākās sekmes guva ...Vīriešu vieglspēlē uz... ...vieglspēlē Kārkliņš ...lietuvietī Ardickas ...jaunā divspēlē Kārkliņš ...sacensībā ar vietējiem ...gūtas 5 uzvaras un ...uzvarējuši arī lietu... J. K.

...nometnes jaunatne ro... ...vieu sporta klubu ri... ...Līdz šim gūti labi ...vieu klubu vienības mūsu ...ierindojas pirmās vietās. ...labākos rezultātus ...guvuši augstlēkšanā: ...A. Zāns 1,53, ...U. Bluķis 1,43. 1931.— ...grupā U. Bluķis sava ...bija pirmais, sasniedzot ...lodē 8,12 un 100 m 13,5. ...šanā 8,13, lodē 8,40 un G. G.

...ieslodzītajiem ...iespiedsalmās ...GRĀMATA MĀTEM ...aicinājot katrai lat... ...lai saglabātu ve... ...cena DM 2.50. Dabū... ...nometņu grāmatnīcās, ...tiešā ...pasūtīvim ...Krūklītim, ...Schwäb.-Gmünd, Letten... ...Artillerie-Kaserne. (213)

...ATKAL DABŪJAMAS ...GRĀMATAS: DM

...plašākais lat... ...krājums . . . 2.50
...Mājas cepumi" . . . 2.70
...Praktiskā virtuvē" . . . 4.—
...Zīmodā un saptē", ...piedzīvojumi, Ed. ...J. Sternberga zīm. 3.—
...valodā . . . 3.—
...valodā . . . 3.—
...Klīnās skaņās" . . . 0,20
...piedzīvojumi" . . . 0,80

...piemaksu arī atsevišķus ...eksemplārus.

...pasūtīt Ed. Alainim, ...„Fischbach", Nürnberg II (12a). (233)

IZLOTĀJIEM

...speciālizmās ...ĀRODAPMĀCĪBAS ...praktiska satura ...plašāka visdrīzākā lai... ...nometnēm. ...trimdā izdotās ...grāmatas.

...pasūtīvis: ...Krūklītis, ...Schwäb.-Gmünd, Letten... ...Artillerie-Kaserne. (214)

...g. 25. jūlijā pēc ilgām un grūtām ciešanām mūžā mīļmāmuliņa

Kristīne Slazis, dzim.

dzim. 1884. g. 25. maijā Valmierā, ...mirusi Zalcburgā un apbedīta Zalcburgas ...g. 28. jūlijā.

Viņu mīļā ...Austrālijā.

...dzīlās sērās paziņojam, ka pēc īsas un grū... ...mūžu šķīrusies mūsu mīļā dzīves biedr...

Dr. ZENTA BERGS, dzim.

Dzim. 1897. g. 22. janvārī Rīgā, mirusi 1949. ...dāta 4. augustā Vircburgā.

Viņu nealzmirs...

...vieglā nāvē pēc grūtām ciešanām 1949. g. ...mūžu mūsu mīļā māte, vecmāmiņa

Kristīne Brīvina, dzim.

dzim. 1862. g. 24. martā Jaun...
Apbedīta 28. jūl. Oshabrikas Hases kapos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs meitas

...g. 24. jūlijā pēkšņi aizgāja mūžībā m... ...biedre

Emīlija Šmits, dzim.

dzim. 18. 2. 81., Rīgā, mirusi 24. 7. 49., ...kapos.

...kam jums ...ko nespēja

Sēro vīrs, krus... Anglijā, māsa A... ta dzimtenē un ...salmē.

...ek. med. P. Ābeles ...GRĀMATA MĀTEM ...aicinājot katrai lat... ...lai saglabātu ve... ...cena DM 2.50. Dabū... ...nometņu grāmatnīcās, ...tiešā ...pasūtījumam ...Krūklītim, ...Schwäb.-Gmünd, Letten... ...Artillerie-Kaserne. (213)

...ATKAL DABŪJAMAS ...GRĀMATAS: DM

...plašākais lat... ...krājums . . . 2.50
...Mājas cepumi" . . . 2.70
...Praktiskā virtuvē" . . . 4.—
...Zīmodā un saptē", ...piedzīvojumi, Ed. ...J. Sternberga zīm. 3.—
...valodā . . . 3.—
...valodā . . . 3.—
...Klīnās skaņās" . . . 0,20
...piedzīvojumi" . . . 0,80

...piemaksu arī atsevišķus ...eksemplārus.

...pasūtīt Ed. Alainim, ...„Fischbach", Nürnberg II (12a). (233)

IZLOTĀJIEM

...speciālizmās ...ĀRODAPMĀCĪBAS ...praktiska satura ...plašāka visdrīzākā lai... ...nometnēm. ...trimdā izdotās ...grāmatas.

...pasūtīvis: ...Krūklītis, ...Schwäb.-Gmünd, Letten... ...Artillerie-Kaserne. (214)

...g. 25. jūlijā pēc ilgām un grūtām cie... ...mūžu mīļā māmuliņa

Kristīne Slazis, dzim.

dzim. 1884. g. 25. maijā Valmier... ...mirusi Zalcburgā un apbedīta Zalcburgas ...g. 28. jūlijā.

Viņu mīļā ...Austrālijā.

...dzīlās sērās paziņojam, ka pēc īsas un grū... ...mūžu šķīrusies mūsu mīļā dzīves biedr...

Dr. ZENTA BERGS, dzim.

Dzim. 1897. g. 22. janvārī Rīgā, mirusi 1949. ...dāta 4. augustā Vircburgā.

Viņu nealzmirs...

...vieglā nāvē pēc grūtām ciešanām 1949. g. ...mūžu mūsu mīļā māte, vecmāmiņa

Kristīne Brīvina, dzim.

dzim. 1862. g. 24. martā Jaun...
Apbedīta 28. jūl. Oshabrikas Hases kapos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs meitas

...g. 24. jūlijā pēkšņi aizgāja mūžībā m... ...biedre

Emīlija Šmits, dzim.

dzim. 18. 2. 81., Rīgā, mirusi 24. 7. 49., ...kapos.

...kam jums ...ko nespēja

Sēro vīrs, krus... Anglijā, māsa A... ta dzimtenē un ...salmē.

Pasaulīgā ...

(Jēzus līdzība ...turētāju; Lūk...

MĀRTIŅA ...

(16) Hann...

...piedāv...

Hagers Handb... tischen Prax... iešlēta

Dr. med. Goer... dizinisches ... Englisch / ... lapp., iesiet...

J. Kammerlo... technik, 3 ... brošēta

Friedrich He... 484 lapp., 24...

Apgādā visa... dabūjamās

DA...

Latvieši izcīna Karlsrues kausu basketbolā

Karlsrūes kausa izcīņā basketbolā piedalījās četras vācu un latviešu YMCAs un ukraiņu izlase. Pirmā grupā YMCA uzvarēja ukraiņu izlasi 19:2 un vācu tehnisko augstskolu 15:10. Otrā grupā labākā bija Karlsrūes vācu meistarvienība KTV — 46. Finālā latviešu basketbolisti bija techniski un taktiski pārāki, panākot 35:26 uzvaru. V. K.

Vieglatlētu pārbaudes sacīkstēs Hanavā J. Pīlsiz sasniedza lodes grūšanā 13,70 un diskā 38,46, L. Mežraupe meta disku 36,70, kārtslēkšanā sasniedza 3,90 un 200 m veica 25,2. Vācu biedrību meistarsacīkstēs Frankfurtē labākās sekmes guva SV Darmstadt, no kuras startēja arī latvietis Mežraupe. Veseļa metiena Mežraupē ar 40,21. Ierindojās 3. vietā aiz Vācijas meistara Storcha, kas sasniedza 53,84 m un bij. pasaules rekordista Blaska, kura rezultāts bija 49,11 m. I. M.

Hamburgas un apkārtnes nometņu vieglatlētikas sacensībās labākās sekmes guva US sportisti izcīnot 5 pirmās vietas. Sacensības notika primitīvos apstākļos un tādēļ arī rezultāti neatbilst sportistu īstajām spējām. 3000 m sološanā Gaujers sasniedza ilgāda labāko rezultātu, veicot distanci 14:56,6. Otrais Lopuis 17:18,2. 100 m 1. Riemeris 11,9, 2. Pūpēdis 12,0, 3. Bekeris 12,2, 400 m 1. Pūpēdis 58,8, 2. Rozentāls 59,9. Tāllēkšanā 1. Riemeris 5,85, 2. Rozentāls 5,81. Augstlēkšanā 1. Liepnieks 1,60, 2. Bekeris 1,55, Lodē 1. Millers 14,25, 2. Garais 11,94, 3. Mangulis 11,58. Diskā 1. Millers 38,07, 2. Mangulis 33,07. N. M.

Memmingenas nometnes meistarsacīkstēs galda tenisā labākās sekmes guva latviešu sportisti. Vīriešu vienspēlē uzvarēja Vigants, sieviešu vienspēlē Kārkliņa, vīriešu divspēlē lietuvieši Ardickas ar Macevičiusu, jauktā divspēlē Kārkliņa ar Vigantu. Sacensībā ar vietējiem vācu sportistiem gūtas 2 uzvaras un 2 reizes latvieši uzvarējuši arī lietuviešu izlasi. J. R.

Sengvardenas nometnes jaunatne rosīgi piedalās arī vācu sporta klubu rīkotās sacensībās. Līdz šim gūti labi panākumi un vācu klubu vienībās mūsu jaunieši bieži ierindojas pirmās vietās. Pēdējās sacensībās labākos rezultātus Sengvardenas zēni guvuši augstlēkšanā: L. Bergmanis velcis 1,53, A. Zāns 1,53, G. Grīslītis 1,48, U. Blukis 1,43. 1931.—1936. g. dzimušo grupā U. Blukis sava kluba vienībā bija pirmais, sasniedzot tāllēkšanā 5,16, lodē 8,12 un 100 m 13,6. G. Grīslītis tāllēkšanā 5,13, lodē 8,40 un 100 m 13,6. G. G.

Igauņu meitenu triumfs Stokholmas līngiādē

Par spīti grūtajiem trimdas apstākļiem igauņu piedalīšanās Stokholmas lingiādē guvusi tādus panākumus, ko neiedrošinājās cerēt pat lielākie optimisti. Svinību atklāšanas parādē iegūtajiem panākumiem sekoja simtprocentīga uzvara lingiādes galvenajā demonstrējumā t. s. gaismas svētkos, kuru reitingā arī izstrādājis „Tallinas burvis" kā Stockholm Tidningen nosaucis igauņu vingrotāju grupas vadītāju Ernstu Idlu.

Neraugoties uz nelabvēlīgiem laika apstākļiem, Stokholmas stadions bija skatītāju pieblīvēts līdz pēdējai vietai. Gaismas svētkos noskatījās 25.000 stokholmiešu un ārzemju viesu. Galveno demonstrējumu atkārtojumā pēc lingiādes beigām noskatījās vēl 20 000 skatītāju. Tā nebija tikai zviedru publika vien, kas jūsmoja par igauņu sieviešu sniegumu, bet tikpat sajūsminātī bija arī 66 dažādu nāciju sporta lietpratēji un starptautiskās preses pārstāvji. Žurnālistu ložās pēdējo sarīkojumu laikā atradās 600 avīžnieku no visas pasaules laikrakstiem.

Igauņu vingrotāju panākumi guvuši arī oficiālu atzīšanu. Zviedru laikraksts Expressen sastādījis nāciju labākuma tabulu, īstaujājot 100 ārzemju un vietējos ekspertus. Pēc iegūtām atbildēm Ernsta Idla trupa ieguvusi pirmo vietu ar 2463 punktiem. Tālāk seko somu izlases vingrotāji ar 2396 punktiem, Šveices izlase ar 2360 punktiem utt. Igauņu sieviešu sniegums novērtēts sekojoši: spēks — 41 p., grācija 292 p., kondicija 122 p., lokanība 230 p., precizitāte 213 p.,izpildījums 282 p., oriģinālitāte 290 p., kermeņa pārvaldīšana 284 p., skaistums un stils 300 p., prieks un brīvība 100 p.

„Idla igauņu meitenes ieguvušas starptautisko vingrošanas ekspertu klātienē nepieredzētu pasaules slavu," raksta zviedru sporta preses veterāns Glokars Velss Stockholm Tidningen slejās. Kādā citā rakstā Stockholm Tindningen raksta: „Igauņu grupas demonstrējumi izveidojās par veselu spožo numuru seriju — vingrošanā meitenu kustības bija maigas kā rudzu laukam, kas viļņojas vējā, dejas bija aizraujoša un varena kustību himna, kas mūs visus pacēla nezizmirstamā dailuma pasaulē. Plašā skatītāju saime spontāni cēlās kājās. Lieliskākais sasniegums bija skrējiens ap stadionu, atturīgām un tomēr pilnīgi izmantotām kustībām." Svenska Dagbladet par gaismas svētkiem raksta: „Un beidzot nāca jaukā vakara kulminācija. Igauņu jaunavas, kuras uzņēma ar nebeidzamām ovācijām un aplausiem — vai varbūt šīs vētrainās simpatijas bija veltītas tai demokratijai, kādu vēl nesen pārstāvēja Igaunijas zili-melni-baltais karogs?" Par pašu vingrošanu šis laikraksts saka: „Vingrošanas spēļu nodibinātājs Linga tēvs varētu varbūt kaut ko līdzīgu piedzēst vienīgi senā Hellasā, tāda lokanība un suverēna ķermeņa apvaldīšana izpaudās viļņojošās rokās un skrejošās kājās." Aftonbladet raksta: „Ernstam Idlam un viņa 200 vingrotājām tas bija jauns spožs triumfs. Kā gan iespējams ar tik vienkāršiem līdzekļiem sniegt tik spožus priekšnesumus? Vesela bauda ir jau vienkārši redzēt šīs sievietes solojam vai skrienam." Līdzīgā garā par igauņu sniegumiem raksta visi zviedru laikraksti. L. S.

Vācu vieglatlēti sasniedz Eiropas klasi

Vācijas vieglatlētikas meistarsacīkstes pagājušā svētdienā Brēmenē aplecināja, ka vācu atlēti ir spējīgi nopietni konkurēt ar Eiropas spēcīgākajām nācijām. Reālizējās divi šīgada labākie rezultāti pasaulē, 3 Eiropas labākie rezultāti, 2 Vācijas rekordi, 10 pēckara labākie rezultāti un 16 gada labākie rezultāti. Īpaši veiksmīgas bija vieglatlētes, kas jau pilnīgi droši var konkurēt pasaules mērogā. Vācu vieglatlētikas speciālisti un sporta prese sevišķi lielas cerības liek uz spējīgo vidusdistančnieku Hupertu, kurā lietpratīgi trenējoties, saskata nealzmirstamā Harbiga pēcnieku. Uzvarētāju rezultāti: 100 m Fišers 10,6 sek., 200 m Likess 22,2 sek., 400 m Huperts 47,6 sek. (Eiropas šīgada labākais sasniegums), 800 m Ulcheimers 1:51,4 min., 1500 m Kluge 3:57,2 min., 5000 m Eitels 14:46,2 min., 10.000 m Eitels 31:39,2 min. (41 g. v. eslingietis ar šo dubultuzvaru nodomājis aiziet no skrejceļa). 110 m barj. Cepernikss 15,5 sek., 400 m barj. Kolhovs 55,7 sek., 3000 m šķēršļu skrējienā Kaindls 9:35, 10.000 m sološanā Litge 49:23,6, maratonā Birkleins 2:53:10,8, augstlēkšanā Nakē 1,97. Tāllēkšanā vācu sportisti reālizē tiešām lieliskus sniegumus, jo 7 dalībnieki pārsniedza 7 m līniju, 1. Kreulichs 7,56, 2. Luters 7,53, 3. Virsdorfs 7,31, 4. Vakers 7,26, 5. Stegers 7,20 un 6. Jekle 7,19. Trīssolīšanā 1. Strošmidērs 14,42, kārtslēkšanā Stirks 3,90 lodē Bongens 15,27, diskā Holbrechts 44,51, šķēpā Sicks 62,10, vesera mešanā Volfs 65,88. Sieviešu sacensībās 100 m Petersene 12,1, 200 m Gundlacha 26,4, 80 m barjeros Zandere-Domagilla 11,9, 4×100 m stafetē Werder Bremen kluba vienība sasniedza jaunu Vācijas rekordu 48,3. Tāllēkšanā uzvarētāja Brunamane atkārtoja Vācijas rekordu 6,12, 2. Stumfa 5,96, 3. Kirchofa 5,92, augstlēkšanā Bucholee 1,61, 2. Geršlere 1,60, lodē 13,21, diskā Utke 41,86, šķēpā Volfa-Planka 43,68.

Vācu vieglatlēti sasniedz Eiropas klasi

Vācijas vieglatlētikas meistarsacīkstes pagājušā svētdienā Brēmenē aplecināja, ka vācu atlēti ir spējīgi nopietni konkurēt ar Eiropas spēcīgākajām nācijām. Reālizējās divi šīgada labākie rezultāti pasaulē, 3 Eiropas labākie rezultāti, 2 Vācijas rekordi, 10 pēckara labākie rezultāti un 16 gada labākie rezultāti. Īpaši veiksmīgas bija vieglatlētes, kas jau pilnīgi droši var konkurēt pasaules mērogā. Vācu vieglatlētikas speciālisti un sporta prese sevišķi lielas cerības liek uz spējīgo vidusdistančnieku Hupertu, kurā lietpratīgi trenējoties, saskata nealzmirstamā Harbiga pēcnieku. Uzvarētāju rezultāti: 100 m Fišers 10,6 sek., 200 m Likess 22,2 sek., 400 m Huperts 47,6 sek. (Eiropas šīgada labākais sasniegums), 800 m Ulcheimers 1:51,4 min., 1500 m Kluge 3:57,2 min., 5000 m Eitels 14:46,2 min., 10.000 m Eitels 31:39,2 min. (41 g. v. eslingietis ar šo dubultuzvaru nodomājis aiziet no skrejceļa). 110 m barj. Cepernikss 15,5 sek., 400 m barj. Kolhovs 55,7 sek., 3000 m šķēršļu skrējienā Kaindls 9:35, 10.000 m sološanā Litge 49:23,6, maratonā Birkleins 2:53:10,8, augstlēkšanā Nakē 1,97. Tāllēkšanā vācu sportisti reālizē tiešām lieliskus sniegumus, jo 7 dalībnieki pārsniedza 7 m līniju, 1. Kreulichs 7,56, 2. Luters 7,53, 3. Virsdorfs 7,31, 4. Vakers 7,26, 5. Stegers 7,20 un 6. Jekle 7,19. Trīssolīšanā 1. Strošmidērs 14,42, kārtslēkšanā Stirks 3,90 lodē Bongens 15,27, diskā Holbrechts 44,51, šķēpā Sicks 62,10, vesera mešanā Volfs 65,88. Sieviešu sacensībās 100 m Petersene 12,1, 200 m Gundlacha 26,4, 80 m barjeros Zandere-Domagilla 11,9, 4×100 m stafetē Werder Bremen kluba vienība sasniedza jaunu Vācijas rekordu 48,3. Tāllēkšanā uzvarētāja Brunamane atkārtoja Vācijas rekordu 6,12, 2. Stumfa 5,96, 3. Kirchofa 5,92, augstlēkšanā Bucholee 1.61, 2. Geršlere 1,60, lodē 13,21, diskā Utke 41,86, šķēpā Volfa-Planka 43,68.

LCK apgāds LATVIJA piedāvā

LATVIJAS un LATVIEŠU ZIŅU izdevumus vairumā un mazumā nometņu kooperātīviem, grāmatu galdiem, skolām, atkalpārdevējiem un atsevišķiem pasūtinātājiem:

Jaunatnes literatūra: DM

A. Austriņa — Puiškāns . . . 4.—
J. Širmaņa — Dadžu Juris . . . 2.—
Luža Bērziņa — Laimīgais Ansis 0.50

Stāsti, noveles un dzeja:

J. Kadilja — Novelu izlase, I daļa 2.50
J. Kadilja — Novelu izlase, II d. 2.50
I. Grebzdes — Purva zāle, nov. 2.40
R. Škujiņas — Putni + dzejoļi . 1.50
Alant Vija un R. Birzgaļa — Poem pa kuliņ 1.50
A. Saulieša — Darbu izlase . . . 3,80
Brāļu Kaudzīšu — Mērnieku laiki (bez ill.) . . . . . ?.—
J. Kļidzēja — Cilvēki uz tilta, stāsti un noveles . . . . . 4.—
K. Leiņa — Lietas, kas kārtojas pašas, noveles 5.50
(ies.) 8.50
K. Skalbes — Stāsti un tēlojumi. 1.50

Romāni:

V. Ulbopū — Neviens mūs nedzird 7,50
A. Gailīša — Liesmojošā sirds . 8.—
P. Upes — Tumšā robeža . . . 4.—

Dažāda satura:

A. Celčnera — Austrālija . . . 1.50
A. Celčnera — Kanāda 1.50
K. Kalniņa — Do you know that Latvia . . .? 1,20
K. Kalniņa — Vai Jūs zināt, ka Latvija . . .? 1,20
Prof. A. Švābes — Latvju kultūra 3.20
S Cīruļa — Koka apstrādāšanas rokas grāmata . . . . . 3.—

Atkalpārdevējiem atlaide pēc noteikumiem, kurus piesūtām atsevišķi; individuāliem pasūtinātājiem ar pilnu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus.

CITU APGĀDU IZDEVUMUS MAZUMĀ

Oriģinālliteratūra: DM

Anšl. Eglīša — Nestundas, nov. 2,50
Anšl. Eglīša — Ģimetne, novele . 2.50
Dr. R. Sināta — Mežī mostas, mednieku stāsti 2.80
E. Šalna — Uzvara, stāsti . . . 2.50
J. Veseļa — Tīruma laudis, rom. 5.—
K. Raudīves — Nolādētās dvēseles, romāns, II daļa 5.50
J. Miesnieka — Līdz gala soģis, romāns 6,40
E. Zīdiņa — Vieglā gaita, ābece un lasāmā grāmata . . . . 5.—
Cand. phil. Edg. Andersona — Rietumu pasaule, Ziemeļamerikāņu prozas antol. . . . . 6.—

Tulkojumi:

Z. Lagerlefas — Gesta Berlings, romāns . . . . . 6.—
Z. Lagerlefas — Nilsa Holgersona brīnišķais ceļojums ar meža zosīm, I. II un III daļa à . . 4.50
Kn. Hamsuna — Bads, rom., I d. 2.80
V. Ulbopū — Neviens mūs nedzird, romāns 7.50
Fr. Verfela — Dziesma par Bernadeti, romāns 1.80
V. Kravčenko — Es izvēlējos brīvību, I daļa . . . . . 3.—

Dabūjami arī citi jaunākie izdevumi; pasūtām ar pilnu pēcmaksu, pieskaitot pasta izdevumus.

Pasūtījumi adresējami LCK apgādam „Latvija", Esslingen/N., Uhlandstr. 8. (14a).

Meklē darbam Anglijā,

Londonas tuvumā,

PRECĒTU PĀRI VAI DĪVAS SIEVIETES,

var būt arī māte un meita. Jāstrādā būs lauku savrupmājā dažādos mājas darbos. Alga pie visa brīva mārc. 2.10,— nedēļā. Ricībā ats. istabas, ģimenei — dzīvoklis. Pārcelšanās formālitātes kārtos darba devējs. Lūdz rakstīt, ja iespējams, angļu valodā: **Mrs J. F. Calwin,** Woldringfold, Horsham, Susex, England. (227)

Tanžerā, Marokā,

restorānam-bāram meklē aukstai virtuvei

SAIMNIECI,

kas labi pārzina arodu un strādājusi Latvijā. Piedāvājumus **lūdz steidzami** piesūtīt **Edgaram Rempem,** Göttingen, Rohnsweg 31/I, British Zone. Īpašnieki, latviešu-franču ģimene, uz Maroku izceļo 1. septembrī. Vēlams, lai saimniecei nebūtu ģimene. (223)

Ievērojamā jaunatnes literatūras rakstnieka JĀŅA ŠIRMAŅA (Dadžu Jura, Krikša, Pikstītes uc. darbu autora) jaunākais darbs

KRIKSIS MEŽMĀJĀ

iznācis pirmiespiedumā

Cena DM 3.—. Pieprasiet visās nometņu grāmatnīcās un pie ģenerālpārstāvja.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ, (13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka. (201)

Tautisks vēstuļu papīrs un tautiskas kartītes

ar tautas tērpiem krāsainā iespiedumā tagad atkal dabūjamas par jauno cenu

DM 0,65

Gainīti ar aploksni, uh jaunā sakārtoj. Atkalpārdevējiem parastie noteikumi. Piepras. nometņu veikalos vai pasūtināt, iesūtot vērtību pastmarkā, vai naudā (piesūtīšana par brīvu) tieši apgādam.

Apgāds „AGRA",

(14a) Stuttgart-S., Neefstr. 10. (230)

Aizbraucot uz tālām zemēm, paņemiet ceļā somā līdzi

LATVIJAS KARTI

P. Mantnieka kartogrāfijas institūts paredz izdot lielā formātā Latvijas karti, 80×120 cm, ap apm. 5000 vietu nosaukumiem, iespiestu uz laba papīra 4 krāsās. Lai aptuveni noteiktu tirāžu, institūts atklāj iepriekšēju parakstīšanos. Kartes cena paredzēta DM 8.—, Anglijā šil. 10/—, Beļģijā Fr. 75.—, Amerikā $ 1.50, Zviedrijā Kr. 7.50. Pasūtinot iemaksājamas DM 2.—.

Karte iznāks š. g. novembrī, un to piesūtīs visiem abonentiem, neatkarīgi no viņu atrašanās vietas. Aizbraucējus lūdz paziņot adreses maiņu. Pasūtījumi adresējami:

P. MANTNIEKA

kartogrāfijas institūtam,

Bruxelles, 61, rue d'Arlou, Belgique, vai apgādam „LĪDUMS", Geesthacht/Elbe, Spakenberg III. (231)

LATVIETES!

Divi latviešu zēni, Indoķīnas džungļu karotāji, kuru sirdis slapjajos rīsa lauku muklājos izmirkušas, tā ka tās spēj izžāvēt tikai mīlas liesma, vēlas nop. prec. nol. iepazīties ar tautietēm līdz 25 g. v. Atbilde garantēta katrai. Vēlamas vēstules ar fotogrāfiju. Adresēt Tumšmatim vai Gaišmatim. Rakstīt laikr. kantorim ar Nr. 225. (225)

HALLO, TAUTIETES!

Atsaucieties, ja vēlaties mūsu sievinas kļūt un celt jaunu dzīvi aizjūras zemē. Esam trīs intelligenti tēva dēli ar labām izredzēm patstāvīgi strādāt savā akc. sāb. uzņēmumā Amerikā. Jūs vēlamies vecumā sev līdzīgas, 24—30 g. v. Of. š. a. k. ar Nr. 224 Technikim, Ķīmiķim, Optikim. (224)

ARNOLDS FRANKOVSKIS no Salas pag., „Meldriem" meklē radus, draugus, pazīstamus. Mana adr.: Wotherton Hostel. Chirbury, Montgomery. England. (235)

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENA, MEKLĒ:

Elzu Aderkasi, dzīv. Bulduros, Bulduru prosp. 21, pēd. ziņas 1944. g. no Vācijas; L. Budulī, 1928. g., pēd. z. no Vācijas; Antoniju Beniuščecerovičiu (Beniuszczezeroica), apm. 65 g. v., pēd. z. no Poznaņas; Frici Grietēnu dzim. 1899. g. 1. 6., 1941. g. deport. uz Krieviju; Alisi Jankovsku dzim. Bērensi-Berni, dz. 1905. g. 22. 2.Zakenhauzenā, dzīv. Liepājā, pēd. z. no Johannisburgas, Rītprūsijā; Voldemāru Jēkabsonu, dz. 1925. g. 11. 4. Mārupes pag., pēd. z. no Vācijas; Elzenu Miezi, dz. 1921. 1. 12., dzīv. Rīgā, Brīvības ielā 100, pēd. z. no Krievijas; Jāni Albertu Saknīti, dz. 1914. g. Rīgā, dzīv Rīgā, Cēsu ielā 10, pēd. z. no Rīgas; Arvīdu Vadzi, dz. 1923. g. 8. 10. Bārtā, pēd. z. no Gdiņas; Elizabeti Vurmu, dzim. 1906. g. 20. 6. Rīgā, pēd. z. no Tallinas.

83 (226)

Visiem aizbraucējiem uz Ziemeļ- un Dienvidamerikas zemēm, Austrāliju un citur,

nepieciešams jaunais

Pasaules atlants

ar 32 karšu lapām. Sīkas Z. A. Savienoto valstu, Argentīnas, Brazīlijas, Austrālijas uc. kartes. Satur ap 11.000 vietu nosaukumu.

P. MANTNIEKA

kartogrāfijas institūta,

Briselē, izdevums.

Cena brošē. DM 3.—; karton. DM 4.—.

Pieprasāms visās grāmatnīcās, vairumā apgādam „LĪDUMS", Geesthacht/E., Spakenberg III. (232)

DĀRGIE TAUTIEŠI!

Ja kāds ko zinātu par Agati ZVAIGZNI ar dēlu Daini Olģertu Zvaigzni pēd. dzīves vieta Latvijā Rīgas apr. Sidgundas pag. laipni lūdzu rakstīt Mīķelim Zvaigznem, c/o M. Usis, Dedelstorf-Horst, Bl. 8—16. (222)

Vērtīga grāmata neatsverams līdzgaitnieks tālākā ceļā

Aicinājot Vāciju neaizmirstiet iegādāties:

„KRUSTĪ" Vincs Ramons. Maksā DM 3.50.

Kas latviešiem A. Dziļums, igauņiem A. Gailīts, tas lietuviešiem V. Ramonis. Autors romānā tēlo neseno boļševiku baigo gadu un divu paaudžu krāso sadursmi. Darbs godalgots un oriģinālā iznācis gada laikā 2 izdevumos.

„MAZAIS KAPTEINIS" — Žils Verns. Maksā I gr. DM 2.—; II—III gr. DM 5.—.

Kuru zēnu vai jaunieti, arī dažu pieaugušo, nav saistījušas kapteiņu — jūrasbraucēju dēkas un slava? Tādēļ slavenā franču rakstnieka fantastiskiem piedzīvojumiem bagātais jaunatnes romāns radīs visielāko atsaucību.

„KUĢIS PIE APVĀRŠŅA — Arnolds Rasa. Maksā DM 2.—.

Noveles un stāsti, kuru darbība noris vai nu dzimtenē, ceļā uz svešu zemi, vai arī trimdas gaitās stalgājot.

„NESTUNDAS" — Anšlavs Eglītis. Maksā brošē. 2.50; luksa izdev. DM 5.—.

Grāmatā autora 10 pildāmspalvas zīmējumu ilustrācijas un vāka rotājums.

„LATVJU TEIKŠMAS" — Jānis Veselis. Maksā brošē. DM 2.—; luksa izd. DM 5.—

Viena no latviskākām grāmatām pēdējos 10 gados. Darbs divreiz godalgots. Bez šīs grāmatas jūsu trimdas bibliotēka ir nepilnīga.

„PE-GE FEĻETONI" — Pāvils Gruzna. Maksā DM 1.—.

Latviešu vecās paaudzes populārā feļetonista pēcjubilejas izdevums. Kas vēl nepazīst „Bursaku" autoru kā feļetonistu, tam dos vispusīgu ieskatu šī grāmata.

Krājumā daudz citu grāmatu par pazeminātām cenām. Pieprasiet katalogu.

Skolām piedāvāju šķērsliniju un uzdevumu burtnīcas.

Grāmatas dabūjamas nometņu grāmatnīcās un kooperātīvos, bet ārzemēs — grāmatu izplatīšanas centros. Atkalpārdevējiem 20 proc. atlaide, priekšroka pilnai vai daļējai pēcmaksai. Izsūta arī atsevišķiem pieprasītājiem pēcmaksā + porto. Katram iespēja grāmatas pasūtināt arī no ārzemēm ar vēstuli. Grāmatām seko norādījums kā izdarāma samaksa.

A. SĒLZEMNIEKA APGĀDS,

(229) (24) Geesthacht/Elbe, Letterlager.

Vecākā un plašākā grāmatnīca trimdā piedāvā plašā izvēlē

VISUS TRIMDAS IZDEVUMUS!

Vācu grāmatas par izpārdošanas cenām!

Lūdzu pieprasīt katalogu!

L. RUMAKA GRĀMATNĪCA,

(190) (13a) Nürnberg 2, „Valka"

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

(13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka.

Vienmēr krājumā visi trimdas izdevumi.

Pieprasiet katalogu.

1949. g. 25. jūlijā pēc ilgām un grūtām ciešanām aizgāja dusēt mana mīļā māmulīna

Krist̄ine Slazis, dzim. Tomsons

dzim. 1884. g. 25. maijā Valmierā, Latvijā.

mirusi Zalcburgā un apbedīta Zalcburgas komūnālkapos, Austrijā, 1949. g. 28. jūlijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs meita Austrālijā, brālis un svaine Vācijā.

Dzīlās sērās paziņojam, ka pēc īsas un grūtas slimības no mums uz mūžu šķīrusies mūsu mīļā dzīves biedre un labā, gādīgā māmiņa

Dr. ZENTA BERGS, dzim. Veinbergs

Dzim. 1887. g. 22. janvārī Rīgā, mirusi 1949. g. 1. augustā un apbedīta 4. augustā Vircburgā.

Viņu neaizmirstamā piemiņā paturēs vīrs un dēls.

Viegla nīvuļ pēc grūtām ciešanām 1949. g. 23. jūlijā šķīrās no mums uz mūžu mūsu mīļā māte, vecmāmiņa un sievasmāte

Krist̄ine Brīviņa, dzim. Eliass

dzim. 1862. g. 24. martā Jaunvāles pag.

Apbedīta 28. jūl. Osnabrikas Hases kapos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs meita, mazbērni un znots.

1949. g. 24. jūlijā pēkšņi aizgāja mūžībā māna mīļā, dārgā dzīves biedre

Emīlija Šmits, dzim. Vizbulis

dzim. 15. 3. 81., Rīgā, mirusi 24. 7. 49., apbedīta Traunšteinas kapos.

Novīstiet puķes, kam jums vairs ziedēt,
Lauza sirds, ko nespēja dziedēt,

Sēro vīrs, krustmeita ASV, krustdēls Anglijā, māsa Austrijā, brālis un māsta dzimtenē un Traunšteinas latviešu saimē.

Dr. med. P. Ābeles

ROKAS GRĀMATA MĀTĒM

ir jāņem līdzi izceļojot katrai latviešu ģimenei, lai saglabātu veselību svešumā.

Grāmatas cena DM 2.50. Dabūjama visās nometņu grāmatnīcās, vai pieprasot tieši ģenerālpārstāvim

Rob. Krūklītim,

(14a) Schwäb.-Gmünd, Lettenlager, Artillerie-Kaserne (213)

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATAS:

	DM
„Pie Dzintarjūras", plašākais latviško dziesmu krājums	2.50
V. Bērziņa — „Mājas cepumi"	2.70
V. Bērziņa — „Praktiskā virtuvē"	4.—
Bez tam: „Nomodā un saphī", bēgļu bērnu piedzīvojumi, Ed. Alaiņa teksts, J. Sternberga zīm.	3.—
Tā pati angļu valodā	3.—
Tā pati vācu valodā	3.—
Ed. Alaiņa — „Klusās skaņās"	0,20
„Toma Soera piedzīvojumi"	0,80

Izsūtu uz pēcmaksu arī atsevišķus eksemplārus.

Pasūtināt **Ed. Alainim,**

Lettenlager „Fischbach", Nürnberg II (13a). (233)

IZCEĻOTĀJIEM

nepieciešamās

VĀRDNĪCAS. ARODAPMĀCĪBAS un vitas citas praktiska satura grāmatas piesūta visdrīzākā laikā arī uz emigrācijas nometnēm. Krājumā visas trimdā izdotās grāmatas.

Ģenerālpārstāvis:

Rob. Krūklītis,

(14a) Schwäb.-Gmünd, Lettenlager, Artillerie-Kaserne. (214)

ESLINGENAS MARIJAS BAZNĪCĀ

svētdien, 14. augustā pl. 10 māc. E. Bāna apcere par svētdienas evaņģeliju

Pasaulīgā gudrība kā paraugs kristiešiem

(Jēzus līdzība par netaisno nama turētāju; Lūk. ev. 16, 1—12). (245)

Nama mātes!

Atkal dabūjama Vilmas Bērziņas grāmata

Mājas cepumi

DM 2,60; izsūtām arī ar pasta pēcmaksu.

Daugavas Vanagu grāmatn.

(13a) Nürnberg 2, DP Camp Valka. (203)

MĀRTIŅA BĒRZIŅA grāmatnīca

(16) Hanau/M., Lamboystrasse, Hutier-Kaserne

piedāvā no krājuma:

	DM
Hagers Handbuch der pharmazeutischen Praxis. I Bd., 1573 lapp., iesieta	75,—
Dr. med. Goertz und Unseld, Medizinisches Vörterbuch Deutsch-Englisch / Englisch-Deutsch, 406 lapp., iesieta	12.50
J. Kammerloher, Hochfrequenztechnik, 3 grām., kopā 911 lapp., brošēta	41,20
Friedrich Bode. Elektrotechnik, 484 lapp., 24. izdev., iesieta	9.80

Apgādā visas vācu grāmatu tirgū dabūjamās zinātniskās grāmatas. (236)

Tuvajos austrumos spēki pārkārtojas jaunai spēlei

TRŪMENS IELŪDZ PERSIJAS ŠAHU UZ VAŠINGTONU. — LIELBRITĀNIJA BALSTĪS ĒĢIPTES POLITIKU. — VAI DIKTĀTORS ZAIMS BŪS SĪRIJAS NAPOLEONS?

Vašingtona (A). — Prezidents Trūmens savā iknedēļas preses konferencē trešdien paziņoja, ka viņš ielūdzis Irānas šahu Mohamedu Rizu Pahlevi novembrī viesoties Baltajā namā. Trūmens uzsvēra, ka viņš šo apmeklējumu gaidot ar sevišķu prieku, jo Irānas šahs arvien esot bijis viens ASV draugs un daudz darījies attiecību uzlabošanai abu valstu starpā. Šis paziņojums Vašingtonas politiskajās aprindās nenāk negaidīts. Tā ir tieša un nepārprotama atbilde nesenai Lielbritānijas Tuvo austrumu politiķu konferencei, kurā lēma par angļu politikas kursa maiņu starp Tigru un Eifratu.

Pēdējos mēnešos Tuvējos austrumos notikušas ievērojamas pārmaiņas. Kaut gan tās uz āru nav izpaudušās, Tuvo austrumu nodaļas Londonā un Vašingtonā intensīvi strādājušas, lai izsekotu sarežģītajai spēku spēlei arabu valstīs, Izraēlā un lielvalstu ieteresu sfairu apgabalos no Nīlas līdz Teheranai un no Melnās līdz Sarkanajai jūrai.

Ar patstāvīgās Izraēlas valsts nodibināšanos Anglijas vitālo interešu dzegunktā — pie paša Suecas kanāla radies jauns spēka faktors, ko neviens nedomā novērtēt par zemu. Jaunā žīdu valsts aiz sevis pulcē tik lielas kapitāla un cilvēku rezerves, ka par tās politiku nākotnē maz šaubu. Izraēlas vadītāji jau pirms mēnešiem atklāti paziņoja, ka viņu mērķis ir 20 miljonu iedzīvotāju valsts 15 gadu laikā, tuvāk nepaskaidrojot, kur šos iedzīvotājus Izraēla cer nometināt. Šis paskaidrojums nebija arī vajadzīgs, jo atbilde pārāk vienkārša — 20 milj. novietos tajā vakumā, ko skaņīgi apzīmā ar vārdu Saudisarabija, bet kas dabā ir tikai bezgalīgi smilšu klajumi, ko apdzīvo retas klaiņotāju ciltis.

Drīz pēc Izraēlas proklamēšanas, kad arabu ūnija bija spiesta atzīt savu militāro neveiksmi, sakustējās pirmais laidnis uz Tuvo austrumu politiskā šacha dēļa. Tas bija plkv. Zaims, kas pašreiz attīstījies par vienu no interesantākajām figūrām līdz šim pazīstamo diktātoru galerijā. Viņa nozīmība kļuvusi vēl lielāka pašā pēdējā laikā, kad arī Ēģiptē, Irānā un Irākā radās īsts politisku interešu samezglojums. Pēc Izraēlas izraisītas krīzes Ēģiptē nodibinājās pirms 10 dienām nacionālistu valdība, kuras kodolu sastādīja spēcīgākā ēģiptiešu partija vafdi. Kā zināms, Ēģiptes karalis Faruks ar viņu politiku līdz šim nebija apmierināts un Lielbritānijas sūtnim Kairo daudz pūļu un dailrunības prasīja Faruka pārliecināšana, ka arābu valstīm nākotnē jākļūst vienotām un spēcīgām, ja tās grib pastāvēt un saglabāt savu neatkarību blakus Izraēlai. Kā angļu prese tuvāk uzzvērusi, pēc vafdistu valdības nodibināšanās Lielbritānija atbalstīs Ēģipti arābu līgā un aktīvi vērsīsies pret Transjordānijas karaļa Abdulas un Irākas valdnieka Nuri Paša separātisma tieksmēm. Citiem vārdiem sakot, Lielbritānijas ārlietu ministrijas oficiālā politika turpmāk būs arābu valstu vienības balstīšana Ēģiptes vadībā.

Politiskajā spēlē Tuvajos austrumos nav jāaizmirst ASV ietekme. Irānas šacha Mohameda Rizas Pahlevi ceļojums uz Vašingtonu nebūs bez ietekmes arī uz Izraēlu, kas līdz šim arvien dižojusies ar neierobežotu ASV atbalstu.

Interesantākā figūra un tanī pašā laikā arī romantiskākā pašreiz liekas Tuvo austrumu Napoleons—augumā pamazais, tuklais un izskatā ļoti vīdonīgais pulkvedis Zaims.

SĪRIJAS DIKTĀTORS ZAIMS GRIB KĻŪT PAR ARABU ATATURKU

Jau aizmirsto un vēl dzīvo diktātoru vidū pirms 3 mēnešiem Tuvējos austrumos iznira jauns spīdeklis — Sīrijas pulkvedis Husni Zaims. Vienā naktī, bez asins izliešanas un lieliem uztraukumiem viņš sagrāba visu varu savās rokās. Pirmajās dienās likās, ka viņš ies parastos, visiem zināmos un gluži cilvēcīgos godkāriga pulkveža parastos gājienus. Tagad, kā to ziņo „Journal Parlé" Sīrijas korespondents, liekas, ka Husni Zaims kļūs par izņēmumu parasto diktātoru saimē.

Pulkvedi Zaimu viņa politiskie pretinieki zaimo. Tie apgalvo, ka Husnijs esot godkārīgs, iepūtīgs, varmācīgs un rupjš. Sīrijas arabu kaimiņvalstīs no Zaima baidās. Kairo un Fesalā paredz, ka augumā tuklais un pamazais pulkvedis kļūs par Tuvo austrumu Ataturku. Kaut arī arabu valstīm pašreizējā politiskajā situācijā taisni šādu vīru vajadzētu, Zaims Transjordānijas šeichiem ir dadzis acīs. Kādēļ?

Liekas, ka Zaims sagājis naidā ar ortodoksajiem korāna kalpiem savu pārāk moderno uzskatu dēļ. Zaims studējis Rietumeiropā un ilgāku laiku pavadījis Sav. valstīs. Viņam nav svešas demokratijas, to politiskā iekārta, skolu sistēma un saimnieciskā dzīve. Tikpat labi viņš zina, ka arabu valstīm, starp kurām Sīrija nav nekāds izņēmums, šo rietumu gara un organizātorisko bagātību trūkst visvairāk.

Journal Parlé Damaskas korespondents Zaimam piekļuvis pēc lielām grūtībām. „Es biju cerējis, ka diktātors, pie tam vēl pulkvedis, kas pie varas atrodas tikai 3. mēnesi, ārzemju žurnālistu saņems izplēstām rokām. Notika pretējais. Mani nelaida pie Zaima, apgalvojot, ka viņš pats izdevis rīkojumus, kas aizliedz cildinātāju rakstu un viņa ģimetņu ievietošanu presē."

DIKTĀTORS BEZ REKLĀMAS

Zaima puča notika 30. martā. 26. jūnijā viņš sarīkoja vispārējas vēlēšanas, kurās ar lielu balsu vairākumu viņu ievēlēja par valsts un ministru prezidentu. Zaima popularitāte dažos mēnešos bija ļoti augusi. Neviens viņa politiskais pretinieks nebija ielikts cietumā, vai izraidīts. Zaims bija nostabilizējis pārtikas cenas, ar dekrētu iznīcinājis dažādus titulus, starp citu apzīmējumu „ekselence", pārkārtojis valsts budžetu un armiju. Damaskas radio, kas nepārtraukti iepriekšējam prezidentam Huvatlijam bija dziedājis viņa paša sacerētas slavas dziesmas, plkv. Zaims nodeva divu amerikāņu žurnālistu rokās, lai tie apmācītu sīriešus kā pasniedzams objektīvs un aktuāls ziņu dienests. Dr. Curaikam — sīrietim, kas beidzis Princtaunas universitāti ASV — diktātors uzdeva pārkārtot un amerikanizēt Sīrijas universitātes. Studentus, kas nodarbojas ar politiku, rīko demonstrācijas un nemācās, Zaims nosūta tuksneša garnizonos nokalpot obligāto dienestu. Tiem nodzen matus, un parasti pēc divu nedēļu nosološanas tuksneša smiltīs viņu sekmes mācībās apbrīnojami aug.

Sarunās ar diplomātiem Zaims vairākkārt izteicies, ka viņa dzīves sapnis būtu kļūt par arabu valstu Kemalu Ataturku. Viņš ir pārliecināts, ka arabu pasaule pašreiz atrodas triskārtīgās spīlēs. Tās ir Tuvo austrumu industrializācija, Padomju savienības bīstamā spēle un jaunā Izraēlas valsts. Zaims domā, ka arabiem vispirms mazākais 10 gadus jāmācās, vairojot savu intelligento skaitu un apmācot tūkstošus inženieru, kas varētu uzņemties zemes bagātību izmantošanu. „Tikai tad, kad mūsu oazes būs kļuvušas simtreiz lielākas, mēs būsim līdzīgi starp līdzīgiem," teicis Zaims.

Raža Eiropā šogad samērā laba

ASV lauksaimniecības ministrijas izdotajā jaunākajā ražas pārskatā konstatēts, ka Eiropas šīgada raža par spīti ilgstošajam sausumam būs samērā laba. Rietumeiropā ražas izredzes manāmi uzlabojis pēdējā laikā nolijušais lietus. Centrāl- un Austrumeiropā ievākumi būs apmēram līdzīgi kā pagājušā gadā.

Amerikāņu ziņojumā maizes labības raža Eiropā (izņemot Padomju savienību) novērtēta uz 105 proc. salīdzinājumā ar pagājušo gadu, bet ir tikai 90 proc., salīdzinot ar 1935.-līdz 1939. gadu caurmēra izkūlumu. Lopbarības paredzams būs tikpat daudz kā iepriekšējā gadā, kartupeļu ražu sausuma dēļ vērtē mazāku, kamēr cukurbiešu zemāko ražību izlīdzinās sējumu platību palielināšana. Šīgada siena ražu uzskata par labu, augļu ražas izredzes lielākajā daļā Eiropas zemju ir ļoti labas. (b)

Padomju koki, laši un labība kuģos uz Angliju

Tirdzniecības līgumi par 90 milj. mārciņu

Londona (B). — Padomju savienības un Lielbritānijas starpā pēdējās nedēļās noslēgti vairāki saimnieciski līgumi, kopsummā par vairāk nekā 90 miljoniem mārciņu. Pirmdien BBC ziņoja, ka pirmo sūtījumu — raktuvju stutmalku par 1 milj. mārc. Maskava piegādās nekavējoties. Šim sūtījumam sekos 1 milj. tonnu miežu, auzu un kviešu par 16 milj. mārc.

Šie paziņojumi Londonas saimnieciskajās aprindās izraisījuši optimismu, jo ar to, kaut vai pa daļai, angļiem rodas iespēja izlīdzināt ārtirdzniecības budžetu un palielināt eksportu. Līgumos, ko Stefords Kripss parakstījis ar ārtirdzniecības komisariāta pārstāvjiem, solīts par tādām pat summām kā Anglija pērk no Padomju savienības, pasūtināt mašīnas un ķīmiskus produktus Lielbritānijā.

Pēdējais angļu saimniecības ministrijas biļetens, ko publicēja augusta pirmajās dienās, rāda, ka tūlīja mēnesī Lielbritānijas eksports kritis par 9½ proc. Jūlijā importētas preces par 186 milj. mārc., kas ir par 15 milj. mārc. mazāk nekā iepriekšējā mēnesī. Eksportēts jūlijā par 141 milj. mārc., līdz ar to bilance uzrāda 45 milj. mārc. deficita, ko ar iepriekšējā mēnesī pasteidzinātiem sūtījumiem, pēc BBC saimnieciskā redaktora vērtējuma, izdevies samazināt līdz 13½ milj. mārc. Lai arī šis cipars pats par sevi nevienu nepārsteidz, Financial Times par jūlija mēneša bilanci raksta, ka šāda slīdoša ārtirdzniecība nākotnē var atsaukties ļoti nepatīkami. Laikraksts konstatē, ka nav reālu cerību eksporta vairošanai, jo nākamos mēnešos Lielbritānijas ražošana samazināsies. Manchester Guardian raksta, ka vienīgā izeja ir palielināt angļu ražojumu pārdošanu zemēs ārpus t. s. dolara zemēm.

Londonas saimnieciskajās aprindās neviens nešaubās, ka nupat publicētie saimnieciskie nolīgumi ar Padomju savienību ir Steforda Kripsa mēģinājums par katru cenu saglābt savu saimniecības politikas līniju un uzturēt mārciņas kursu līdzšinējā līmenī. Labi apzinoties, ka šāda tirdzniecības aktivizēšana ar Maskavu nav patīkama Savienotajām valstīm, angļu prese jau pirms dažām nedēļām plaši rakstīja, ka Anglija uz Padomju savienību pārdos tikai preces un materiālus, kas nav izlietojami militārām vajadzībām.

Sarunas par saimnieciskajiem līgumiem Londonas un Maskavas starpā notika tik lielā slepenībā, ka pat ASV nebija iepriekš informētas. Newsweek tomēr par jauno Lielbritānijas tirdzniecības attīstību uzzināja sekojošo: Padomju savienība pirmā nākusi ar piedāvājumu izlīdzināt Lielbritānijas 4 milj. mārc. iztrūkumu koku eksporta nozarē pēc tam, kad Kanāda bija atteikusies dot tālākus kreditus. No bij. Baltijas valstu finieru rūpnīcām ārtirdzniecības komisariāts piedāvājis aviācijas saplākšņus par 1 milj. mārc. Nākamais piedāvājums Stefordam Kripsam bijuši laša un jūras krabju konservi par 1½ milj. mārc. Kā zināms, Anglijā daudz pārtikas vielas vēl racionētas, un katru uzlabojumu Anglijas patērētāji apsveic. Pēc šiem diviem „kumosiem" Maskava piedāvājusies pārdot 1 milj. to labības. Šī darījuma vērtība sasniedz gandrīz 17 milj. mārciņu, kas ir lielāka nekā 1947. g. Lielbritānijas labības iepirkums Padomju savienībā.

Pie visiem šiem darījumiem ārtirdzniecības komisariāts piedāvājis izlīdzinājumu ar Padomju savienības pasūtinājumiem angļu smagajā rūpniecībā. Grūtības esošai Lielbritānijas tēraudrūpniecībai tūlīt nodots pasūtinājums par 10 milj. mārciņām. Krieviem vajadzīgas šaursliežu dzelzceļa sliedes nelerobežotā daudzumā un divainā kārtā, 1914. g. modeļa lokomotīves. Angļu fabrikas pagaidām atteikušās šo pēdējo pasūtinājumu izpildīt, jo tik vecu modeļu krājumā nav un pārkārtot visu ražošanu nemodernu lokomotīvju producēšanai neatmaksājas.

Sunday Times, aplūkojot Lielbritānijas tirdzniecību nākotnē ar Padomju savienību un zemēm viņpus dzelzs aizkara, angļiem ieteic piesardzību. Maskava saviem pasūtinājumiem bieži pievienojot tādus noteikumus, kas pasūtinājuma izpildītājus jau vairākkārt noveduši ļoti grūtā stāvoklī. Arī amerikāņu Wallstreet Journal norāda uz pag. gada bēdīgajiem piedzīvojumiem, kad angļi jau vienreiz pārliecinājās, ka krievu solījumi makā nekrīt. Ārtirdzniecības komisariāta ierēdņi gan nemitīgi steidzina nodot pasūtinājumus laikā, bet sūtījumi no Padomju savienības aizkavējas mēnešiem. Parasti šādos gadījumos vienīgais glābiņš ir valsts kase, no kuras cietušajām firmām izmaksā pārejas kreditus.

Zīmīgs šajā sakarībā Maskavas radio paziņojums, ka Padomju savienība jau sākusi kokmateriālu iekraušanu Murmanskas un Archangeļskas ostās sūtīšanai uz Angliju. Visi pasūtinājumi tikšot piegādāti „iekām aizsalst ziemeļu ostas". Vai šī labā griba ir īsta, vai arī tēlota, to rādīs nākotne. Katrā ziņā Padomju savienībai pašreiz interese pārorientēt Lielbritānijas eksportu uz austrumiem ir tikpat liela, kā sēra Streforda Kripsa vēlēšanās saglābt angļu mārciņas kursu un pierādīt Savienoto valstu financistiem, ka Lielbritānija var iztikt arī ar mazākiem Maršala plāna piešķīrumiem un bez paplašinātiem dolaru kreditiem. Angļu preses brīdinājumi tomēr nav bez iemesla. Ja Padomju savienībā arī šoreiz savu partneri novedīs grūtībās, tad tas būs drošs sākums sēra Steforda Kripsa karjēras galam.

Noslēgtie līgumi ir labākais pierādījums tam, ka ārpolitiskas deklarācijas un nepatīkamas debates starptautiskos forumos reālus tirdzniecības darījumus un materiālas intereses neiespaido. Vēl pag. nedēļā Ženēvā UN saimnieciskajā padomē Lielbritānijas pārstāvis Korelijs Smiss teica, ka katrs sērkociņš un stutmalkas pagale ir MVD vergu nometņu ieslodzīto ražota. Padomju savienības pārstāvis pret to dedzīgi protestēja, gan atzīstoties, ka tiešām šādas „darba labošanas nometnes" pastāv. Ja tagad Londonas prese ar vienu aci smej, ar otru raud par drusku bīstamo, bet ļoti patīkamo saimniecības nolīgumu ar Padomju savienību, tad zīmīgā kārtā nevienam nenāk prātā atgādināt Korelija Smisa pārmetumus Padomju savienībai.

KOMINFORMS ZAUDĒJIS CĪŅU PRET TITO GRIEĶIJĀ — SAKA YORKSHIRE POST

Londona (A). — Londonas ziņu centrālēs valda pārliecība, ka grieķu valdības karaspēka cīņas pret komūnistu partizāniem Gramosa kalnājā būs izšķirējs trieciens, no kā komūnistiem atžirgt nenāksies vieglī. Līdz ar to angļu presē parādās vērtējumi par cīņām Grieķijā un to iznākuma nozīmi Padomju savienības politikā Balkānos. Yorkshire Post optimistiski cer, ka pašreizējā valdības karaspēka ofensīva likvidēs vienu no galvenajiem nemiernieku centriem — trīsstūri ap kalnāju, Konecas pilsētu un Albānijas robežu, kur regulāri, ik pa 3 mēnešiem, komūnisti ar Albānijas un Jugoslavijas palīdzību sapulcināja svaigus spēkus un cīnas atjaunoja. Pirms divi nedēļām Tito atklāti deklarēja, ka viņš vairs grieķu nemiernieku neatbalstīs. Albānijas robeža savukārt liekas esam paralizēta ar valdības karaspēka operācijām pagājušajās nedēļās, jo Albānijas valdība pirms dažām dienām oficiāli protestēja UN pār „smagiem robežu pārkāpumiem no grieķu valdības karaspēka puses."

Yorkshire Post uzsver, ka Istā zaudētāja Grieķijā nebūs grieķu komūnistu partija, nedz arī Padomju savienība starptautiskajā politikā, bet gan kominforms cīņā pret Tito. Grieķu partizānu cīņas kopš ģen. Markosa nomainīšanas esot bijušas veltītas viena mērķa sasniegšanai— „brīvās Maķedonijas" radīšanai uz Jugoslavijas rēķina. Ja tagad komūnistu spēkus Gramosa kalnājā iznīcinās un valdības karaspēkam turpmāk būs jācīnās tikai Saloniku sektorā, komūnistiem maz izredžu zaudētās pozicijas atgūt.

Zīmīgā kārtā Maskava par pašreizējām cīņām Grieķijā klusē. Tāpat līdz šim nekas nav dzirdēts par Austrumvācijā saformētajām bij. SS algotņu vienībām, kas savervētas cīņām Grieķijā un kam tur vajadzēja nonākt augusta mēnesī.

Komūnisti pastiprina ofensīvu pret Kantonu

Kantona (C). — Ģeneralisims Čutē, komūnistu triecienarmiju komandieris, pirmdien Nankingas raidītājā paziņoja, ka Ķīnas pilsoņu karš var beigties jau tuvākajās nedēļās. Ārzemju korespondenti apliecina, ka ar šās nedēļas sākumu komūnistu ofensīva ieguvusi vēl lielāku straujumu un uz Kantonu pašreiz traucas 8 armiju kolonnas. INS ziņo, ka komūnistu priekšpulki trešdienas rītā no Kantonas bijuši vairs tikai 280 km attālumā. Fukjenas, Kvansi un Kvantungas provinces 8 dienu laikā praktiski pilnīgi okupētas, jo tur sacēlušies partizāni, un no visiem lielākajiem centriem nacionālistu ierēdņi steigā aizbēguši.

Smagākās cīņas pašreiz risinās ziemeļrietumos no Kantsienas pilsētas pie Kvantungas provinces robežām. Komūnisti kaujā raida svaigus spēkus. Tie aplenkuši pēdējos nacionālistu pulkus, kas bija savilkti pie Suičvanas, lai aizsprostotu komūnistiem ceļu uz Kvantungas provinci, kuras galvaspilsēta ir Kantona.

Pēdējās dienās ārzemnieki steigā atstāj pilsētu. Visas gaisa satiksmes sabiedrības uz Kantonu un Honkongu norīkojušas speciāllidmašīnas. Nacionālistu valdība jau pag. nedēļā no Kantonas izvāca pēdējos archīvus.

30 proc. bijušo naci partijas biedru vācu parlamentā

Nujorka (VoA). — ASC prese u... sabiedrība ar dzīvu interesi seko vē... lēšanu cīņai Vācijā un neslēpj sav... izbrīnu, ka visu partiju runātāji pa... savu uzbrukuma galveno mērķi i... raudzījuši tieši amerikāņu okupāci... jas varu un tās politiku. Atzīstot, k... runātāji parasti stāsta saviem klau... sītājiem to, kas tiem visvairāk pa... tīk, amerikāņi tomēr domā, ka vāc... politiķiem nevajadzētu aizmirst, k... viņi ar saviem nepamatotiem apgal... vojumiem vācu tautai tikai kait... Vienīgais, ko viņi panāk, ir amerikā... ņu sabiedrības novēršanās no vāc... problēmas, labvēlīgas izkārtošanas...

Ar šādu amerikāņu atklātības n... skaņojumu izskaidrojama arī AS... augstā komisāra Vācijā Mekloja r... dioruna, ko trešdien pārraidīja vis... amerikāņu raidstacijas un vēl... plaši komentēja arī Eiropas raidītā... Meklojs galvenām kārtām pieski... rās jautājumam par eventuāla vāc... nacionālisma atdzimšanu, ko vēl... šanu cīņā teiktajās runās saska... daudzi amerikāņu novērotāji un z... ņotāji. Amerikāņu augstākais pā... stāvis Vācijā konstatēja, ka daud... citādi gluži sapratīgi vācieši tom... arvien vēl nesaprotot, cik lielā m... rā ārzemes joprojām neuzticas V... cijai. Bet sabiedrotie noteikti app... mušies nepielaist vācu militārism... atjaunošanos. Amerikāņu tauta t... mēr tai pašā laikā vēlās, lai vāc... tauta sadziedē savas brūces un atk... kļūst par derīgu locekli nāciju s... biedrībā. Meklojs personīgi netic... nacionāsociālisma atdzimšanai Vāc... jā, bet neviens arī nevarot nolie... ka no vācu pārvaldes aparāta u... rūpniecībā tagad nodarbinātie... augstākiem darbiniekiem apmēra... 30 proc. kādreiz bijuši naci partij... biedri vai veicinātāji. Viņiem nebū... tomēr nekādu panākumu, ja tie p... tiešām izšķirtos kaut ko darīt n... cionālsociālisma atdzīvināšanai. Ri... tumvācijā jau esot izveidojusie... stipra grupa, kas sev uzstādījusi p... mērķi demokratiskas un miermī... gas Vācijas izveidošanu.

„Caurmēra iedzīvotāju vidū ... daudzi, kas cienī brīvību un nopiet... piedalās tautas demokratizēšana... darbā," teica Meklojs. „Tie vi... pretosies jebkāda militārisma v... naci kulta atdzimšanai, un atlikuš... militāristi ar nacistiem nav tik stip... ri, lai tos pārvarētu."

Svētdien Rietumvācija...

(Turp. no 1. lpp.)

panākumiem. Lai gan atsauciba k... mūnistiem pēdējos mēnešos Rietum... vācijā nav necik vairojusies, demot... tāžas politika un sadursmes nojau... camajās rūpnīcās, kā arī Berlīnē... blokādes atcelšana devusi komūni... stiem iespēju paplašināt savu prope... gandu.

Pašā vēlēšanu priekšvakarā daud... uzmanības izraisījušas arī sadursm... starp vāciešiem un žīdiem. Minche... nē. Tās sākās trešdien, kad 1000-... 1500 liela žīdu demonstrācija sapul... cējās Süddeutsche Zeitung redakcij... tuvumā, lai protestētu pret kādu š... laikrakstā iespiestu lasītāja vēstul... kurai žīdu centrālkomiteja bija pi... dēvējusi asi antisemītiskas tende... ces. Kad vācu policija mēģināja d... monstrantus izklīdināt, pēc AF... Minchenes korespondenta ziņām, žī... ievainoja 26 policistus, sadūra 3 zi... gus un sadedzināja 2 policijas auto... mobiļus. Kāds amerikāņu kapteinis... un ASV armijas mācītājs ar pūlē... pierunājuši žīdus atļaut amerikān... ugunsdzēsējiem apdzēst apgāztos au... tomobiļus, kuru liesmojošie benzīn... tanki apdraudēja apkārtējos namu... Ceturtdien žīdu centrālkomitej... Minchenē iesniedza prasību atpem... Süddeutsche Zeitung licenci un tā... redaktorus nodot denacifikācija... tiesai.

SARABANDE turpina celu

Korka (SS). — Pēc vienas nedē... ļas apstāšanās Īrijas ostā Korkā, bij... angļu flotes traleris Sarabande iz... braucis uz Kanādu. Korkā Sara... bande iebrauca mašīnu bojājumu... dēļ. Uz 183 to lielā kuģa atroda... 253 Baltijas un citu Austrumeiro... pas valstu bēgļi, kas Zviedrijas vie... tā meklē sev drošāku mājasvietu... viņpus okeanam.

Korkas iedzīvotāji un iestādes pa... līdzēja izceļotājiem no jauna piepil... dīt kuģa pārtikas noliktavas un bun... kurus. Iebraucot Korkā no Geteborg... gas, emigrantiem faktiski vairs ne... bija uztura, un viņiem trūka arī se... gu. Korkas bīskaps personīgi ziedoja... šīm vajadzībām 200 dolaru, bet mui... tas pārvalde nodeva tiem 300 mār... ciņas konservu. Kuģim atstājot ostu, ... ostmalē bija sapulcējušies tūkstoš... iem skatītāju, bet Korkas pilsētas ... vecākais aizbraucējiem novēlēja lai... mīgu ceļu. Apdāvinātie un sirsnīgi ... izvadītie bēgļi pateicās, nodziedot ... Īrijas valsts himnu.

LATVIA
Latvian Newspaper
... under ZUCOM Civil ...
... Permission Authorisation ...
... MGP 196. Publisher ...
... Valdemārs Lam... ...
... 20 Camp Erlangen, ...
... Schwabach-Str. 1. Printer: ...
... & Unglaube, Ludwigs... ...
... Nürnberg, 18. Published ...
... weekly. Circulation 11.000

Rietumvācija ie...

...ūnas Vācijā notika pirmās brīvās vē... ...ēlēs 66 deputāti jaunajam Rietumvācijas ... ...ēlēšanu cīņa pēc apgabaliem, līdzīgi kā tas ... ...ā notika pēc apgabaliem, līdzīgi kā tas ... ...ā nopelnīti dzīva. Pavisam nodotas 24. ... ...ēlēšanu pilnvarotāju vēlētājiem. Bavārijā, ...ā pilnvarotāju vēlētājiem. Bavārijā, ...ā pilnvarotāju vēlētājiem. Bavārijā, ...ā